

יעקב לעווין

דער נייער אַנפאַנגער

לערנבוך צו לערנען קינדער לויגענען,
שרייבן און רעדן יידיש.

ערשטער טייל

ניו-יאָרק, 1945

פאַרלאַג „אידישע שול“

הויפטפאַרקויף ביי

היברו פאַבלישינג קאמפאַני

77-79 דילענס סטריט, ניו-יאָרק

Copyright 1945 by
JACOB L. LEVIN

Printed in U.S.A.

אינהארט

: טיט

פֿאַרוואָרט ————— ו
אָנווייזונגען צו די „שמועסן“ — וו
צום שמועסן.
1. א שול ————— 1
2. די פאמיליע ————— 2
3. אפן טיש ————— 3
4. עסנוואכן ————— 4
5. דער מענטש ————— 5
6. דאס הויז ————— 6
7. אין הויז ————— 7
8. קאלירן ————— 8
9. קליידער ————— 9
10. אין גארטן ————— 11
11. גרינס ————— 13
12. אף א פארם ————— 14
13. פויגלען ————— 15
14. אין זו ————— 16
15. אַרבעטער ————— 17
16. מיט וואָס מען אַרבעט ————— 18
17. די נאַטור ————— 20
18. אין שטאָט ————— 21
19. מען פאַרט ————— 23
20. צום וואַשן זיך ————— 24
21. צום שפילן זיך ————— 25
22. מוזיק ————— 27
23. פאַרשיידענע ————— 28
צו לייענען און צו שרייבן
31 א, ש, ל ————— 32
34 פ, ר, ע ————— 36
ט, פ ————— 38
מ, ס ————— 40
י, יי ————— 43
א, ד ————— 46
ז, נ, ג ————— 49
ו — שול ————— 52
וי, יי — פערעלע זעט א מייזעלע. — 55
ם, ך — א פארם. — 55

זייט :

126	דאס פערד און דער שפערלינג.
127	פורים.
129	פריילינג קומט. ליד. י. ל. פרץ
129	קלוג געענטפערט.
130	פייסאך.
133	די גרינע זומער-פויגלען.
134	א רעגן. ליד. י. קאצענעלסאן
134	די פיר צייטן פון יאר. ליד.
135	צו דערציילן און צו ליינען.
135	די מאמע.
135	דאס קינד און דאס קיכל.
136	דאס יינגעלע און די פעני.
136	ניס.
137	א צוגעדעקטע שיסל. פון מדרש.
137	קלוג געזאגט.
138	שיר זיך ניט דערטרונקען.
138	אונט-ברויט.
139	ברילן.
139	די פרוי און די אייער.
140	דער בלינדער און דאס ליכט.
144	צוויי ציגן.
145	דער טרעפער.
146	איציק און שפיציק. ק. בעגון
147	דער ערלעכער הענדלער.
148	דער גערטנער און זיינע זין.
149	די געשמאקע בארן.
149	צום ציילן זיך.
150	רעטענישן און פראגן.
151	צום זינגען :
151	לאמיר באגריסן. פאלקסליד.
151	און אז דער לערער. פאלקסליד.
151	שטייט אין פעלד א ביימעלע. י.
151	ל. פרץ
151	איך בין א גוטער מוזיקאנט.
152	פאלקסליד.
152	קומט ארויס. ליד.
153	ענטפערט מיר. ליד.
153	די נייע פידל. ש. צעסלער.
154	וואס צו טאן...

זייט :

100	א זיסע זאך. י. קאצענעלסאן
101	איך האב ליב. ליד. ב. סמאלאר
101	א גוטער זון. פון רוסיש.
102	מיין ברודער.
103	מינע און נינע. ליד.
103	אין א קליין שטיבעלע. פאלקסליד.
104	אין שול.
105	דער ערשטער טאג אין שול.
106	א זיגער. ליד.
107	דער זיגער.
108	אכט א זיגער. ליד. בערל סיגאל
108	א גוטע נאכט! ליד.
109	אונדזערע טעג. ליד. נחום יוד
109	די זיבן טעג פון דער וואך.
109	א וואך מיט ארבעט. ליד. ש.
110	באסטאמסקי
110	ארבעט. ליד. מ. געלבארט
111	דער שניידער. ליד. ב. סמאלאר
112	דער שוסטער. ליד. ב. סמאלאר
113	א פארמער מיט א פערד. ליד.
114	וואס דו וועסט זייען.
114	דער גארטן.
115	די בעקער. ליד. ב. פרידמאן
115	דאס ברויט.
117	דער מילכמאן.
118	דער בריוואמן.
119	די פייגל פליען אוועק. ליד.
119	דער זומער איז אוועק. ליד. י.
119	קאצענעלסאן
120	הארבסט. ליד. אברהם רייזען
120	הארבסט אין גארטן. ליד. י. קא
120	צענעלסאן
121	דער ווינט. ליד.
121	דער ערשטער שניי. ליד. ז. סע
121	גאלאוויטש
122	דער שניימאן.
123	כאנעקע.
125	איך בין א קליינער דריידל. ליד.
125	לויט צ. גרינגלאן
125	צום פריילינג. ליד.

פארווארט

פאר די יארן, זינט עס איז דערשינען די ערשטע אויפלאגע פון דעם „אנפאנגער“, האבן זיך גאנץ ווייניק געבויט די גרונט־פרינציפן פון פערדאגאגיק און פון דער מעטאדיק פון לערנען לייענען און שרייבן. איך גלויב דעריבער, אז דער עקלעקטישער מעטאד, וואס ווערט גענוצט אין דעם 1-טן אנפאנגער, איז נאך אלץ אממערסטן צוגעפאסט צו לערנען קליינע קינדער לייענען און שרייבן יידיש. אט פארוואס איך האב, צוטריטנדיק צוזאמען צושטלען א נייעם אנפאנגער־ביכל, איבערגעלאזט כמעט די זעלבע סיסטעם פון אפערירן איינציטיק מיט'ן בילד, מיט'ן זאץ (אין גאר קליינע אויסנאמען מיט'ן ווארט) און מיט דער מעשהלע (אדער מיט פארבונדענע זאצן). מין דערפארן פאר די לעצטע פינף יאר מיט אנפאנגער־קלאסן און מייענע פאר שידענע פרואוון מיט אנדערע מעטאדן האבן מיר נאך מער באפעסטיקט אין דער דאזיקער איבערצייגונג.

אבער אויב אין די גרונט־פרינציפן פון מעטאדיק און באזונדערס אין מעטאדיק פון לערנען לייענען האט זיך ווייניק וואס געענדערט פאר די לעצטע 20 יאר, האט זיך דערפאר שוין גאר א סך געענדערט דאס קינד, וואס קומט אין אונזערע שולן. און געענדערט אין אים האט זיך ניט זיין קינדער־שער עצם, נאר זיין יידישער עצם. בעת מיט 20 אדער אפילו מיט 10 יאר צוריק זיינען געקומען צו אונז קינדער מיט יידיש לשון אויף זייערע ליפן; בעת דעמאלט האט דער לערער געקאנט רעדן צו די קינדער אויף יידיש און דערביי רעכענען זיך בלויז מיט זייער אלגעמיינ־קינדערשער אנטוויקלונג, וויסנדיק, אז אין אט די גרעניצן פארשטייען זיי פריי, און אנשטרענגונג, וואס מ'רעדט צו זיי; אז זיי וועלן קאנען ענטפערן אויף פראגן, וואס זיינען אויף זייער אינטעליגענצ־הייך, אין יידיש, — איז היינט די לאגע ראדיקאל אנדערש.

גאנץ ווייניק קינדער קומען היינט אין אונזערע שולן פון היימען, וואו מ'רעדט בלויז אדער מערסטנס יידיש. אפטמאל רעדן דאָרט נאך די עלטערן צווישן זיך יידיש, אבער מיט די קינדער רעדן זיי שוין ענגליש. און זייער אפט רעדט מען שוין אין די היימען אינגאנצן ניט קיין יידיש. אמאל איז נאך אין אזא היים פאראן א באַבע אדער א זיידע, און דאס קינד הערט נאך א ווארט יידיש, און אמאל קלינגט קיין יידיש וואָרט אינגאנצן שוין ניט דורך אין דער לופט פון הויז.

עס קומען דעריבער איצט זייער אפט אין אונזערע שולן אזעלכע קינדער, וואס אדער זיי פארשטייען נאך א ביסל יידיש, נאר זיי קאנען ניט רעדן, אדער אזעלכע, וואס פארשטייען שוין קיין יידיש אינגאנצן ניט.

וואס טרייבט די עלטערן פון אזעלכע קינדער ווי די לעצטע צו שיקן

זיי אין אונזערע שולן ? — דאָס איז אַ וויכטיקער ענין און פאַר זיך.
 עס איז קענטיק, אז די עלטערן, האָבן זיי אליין רעדן ניט קיין יידיש צווישן
 זיך, זיינען דאָך אינערלאך יידן און האָבן אַ באַדערפעניש צו געבן זייערע
 קינדער אַ יידישע דערציאונג, און דערצו אַ וועלטלעכע יידישע דערציאונג.
 צי דערפאַר, וואָס זיי, די עלטערן אליין, זיינען דורכגעגאנגען אַ יידישע שול,
 צי דערפאַר, וואָס די זידעס ווירקן אויף די עלטערן, זיי זאָלן די אייניקלעך
 געבן אזא יידישע דערציאונג ; צי די יידישע פאַרפאַלגונגען ווירקן, — אָבער
 עס איז אַ פאַקט, אז עס קומען צו אונדז אין די שולן זייער פיל קינדער, וואָס
 פאַרשטייען אינגאנצן אָדער כמעט אינגאנצן ניט קיין יידיש ; אָפטמאָל זיינען
 אזעלכע קינדער די מערהייט אין קלאַס.

און עס איז דעריבער נאָטירלעך, אז דער מעטאָד פון לערנען מיט
 אזעלכע קינדער אין אונזערע שולן זאָל איצט זיין אַן אנדערער. בשעת פריער
 האָבן מיר געלערנט די יידישע שפראַך אין אונזערע שולן ווי אַ מוטער-
 שפראַך, רעכענענדיק זיך הויפטזעכלעך מיט דעם מאַטיוו פון באַרויכערן דעם
 גייסטיקן באַגאָזש פון די קינדער מיט נייע אַלגעמיינע און יידישע ידיעות,
 מוזן מיר איצט, באַזונדערס דאָס ערשטע יאָר, הויפטזאכלעך האָבן אין זייערע
 די שפראַך גופא : זען, אז די קינדער זאָלן זיך אויסלערנען פאַרשטיין יידיש
 און זאָלן איינזויגן אַ באַשטימטן וואָקאָבולאַר פון דער נייער שפראַך.

מ'קאָן ניט זאָגן, אז יידיש איז איצט פאַר די קינדער, וואָס קומען אין
 אונזערע שולן אינגאנצן אַ פרעמדע שפראַך. ניין. אפילו ביי די קינדער, וואָס
 פאַרשטייען אַנקומענדיק אין דער שול אינגאנצן ניט קיין יידיש, ליגט ערגעץ
 דאָרטן — כ'וואָלט געזאָגט : אין הינטער-באוואוסטויין, וואו עס ליגן אסך
 אנדערע ירושה-אייגנטימער — עפעס אַן אוצר, וואָס אַנטפלעקט זיך ביי זיי
 אַלץ מער, וואָס מער זיי הערן דאָס יידישע וואָרט. דאָך איז יידיש פאַר די
 קינדער שוין ניט מער די נאָטירלעכע שפראַך, שוין ניט מער די מוטער-
 שפראַך. זי איז אַ צווייטע שפראַך, וועלכע מ'דאַרף אויסלערנען, "קינסטלעך"
 מיט דער הילף פון די געוויינלעכע שול-מיטלען.

און די מעטאָדן פון לערנען אזא שפראַך דאַרפן זיין אַ היפש ביסל
 אנדערש, ווי די, וואָס מיר האָבן גענוצט פריער.

אזוי ווי די הויפט פראַבלעם באַשטייט אין דעם, וואָס די קינדער פאַר-
 שטייען ניט די שפראַך, איז דעריבער נייטיק פריער פון אַלץ אַפצוגעבן זיך
 מיט אויסלערנען די קינדער פאַרשטיין און רעדן יידיש. דערצו איז נייטיק
 וואָס מער צו שמועסן מיט די קינדער. דאָס, וואָס דער לערער וועט רעדן
 צו די קינדער און די קינדער וועלן הערן יידיש, איז אויך עפעס ווערט. אָבער
 וואָס עס וועט אויף זיכער אריינגיסן אין זיי און באַפעסטיקן אַ וואָקאָבולאַר,
 איז זייער אייגן נוצן די שפראַך, זייער אייגן רעדן. מ'דאַרף דעריבער שמועסן
 מיט די קינדער, ד. ה. פרעגן זיי און לאָזן זיי ענטפערן. דערביי דאַרף מען
 פריער ווי אַלץ זען, אז זיי זאָלן פאַרשטיין די פראַגעס. אין דאָ טאָר מען בשום
 אופן ניט זיין קיין פוריסטישע עקשנים און וועלן באַנוצן זיך דערביי דווקא
 מיט דער יידישער שפראַך אָדער בלויז מיט דער שטום-שפראַך, דער שפראַך

פון צייכנס, אלס הילפס־מיטל. מ'מעג צוליב לייכטקייט און שנעלערקייט באנוצן זיך אויך מיט ענגליש.

אויב מ'ווייזט די קינדער דאָס ערשטע מאל אָן אויף אַ מיט און מ'זאָגט זיי: „דאָס איז אַ מיט“, איז נישט געדרונגען, אַז די קינדער וועלן פאַרשטיין, וואָס דער לערער האָט געזאָגט. אָבער אויב דער לערער וועט נאָך די ווערטער „דאָס איז אַ מיט“ צוגעבן „דהים איז עי טייבל“, וועלן זיי שוין די ווערטער פונ'ם לערער גאר גוט פאַרשטיין. און וועט דער לערער דאָס זעלבע טאָן נאָכן אויסדרוק: „דאָס איז אַ שטול“ און „דאָס איז אַ בוך“, וועלן די קינדער פאַרשטיין, אַז „דאָס איז“ מיינט „דהים איז“. און ווען זיי האָבן עס פאַרשטאַנען, דאַרף דער לערער מער די איבערזעצונג אויף ענגליש נישט באַנוצן. דער פרינציפ דאַרף זיין: אויב ביים לערער איז אַ ספק, צי די קינדער האָבן פאַרשטאַנען, וואָס ער האָט זיי געזאָגט אָדער ביי זיי געפרעגט, דאַרף ער זיך באַנוצן אויך מיט ענגליש, כדי צו פאַרזיכערן, אַז די קינדער זאָלן פאַרשטיין. נאָכדעם אָבער, ווי ער ווויס, אַז די קינדער פאַרשטייען דעם יידישן אויסדרוק אָדער דאָס יידישע וואָרט, דאַרף ער — און איך וואָלט אפילו געזאָגט: טאָר ער — מער די אַנטשפּרעכנדע ענגלישע אויסדרוקן אָדער ווערטער נישט באַנוצן, נאָר ער דאַרף באַנוצן זיי אין יידיש, כדי די קינדער זאָלן וואָס מער מאל אַט די אויסדרוקן און ווערטער הערן אין יידיש.

מ'דאַרף דערביי רעקאָמענדירן די לערער איין וויכטיקן כלל: פאָדערט אַלעמאל פון די קינדער זיי זאָלן געבן אַ פולן ענטפער אויף אייער פראַגע. דער ענטפער אויף דער פראַגע „וואָס איז דאָס“ דאַרף נישט זיין: „אַ מיט“, נאָר: „דאָס איז אַ מיט“. און אויף דער פראַגע: „מיט וואָס שרייבסטו?“ דאַרף דער ענטפער נישט זיין: „מיט אַ בלייפער“ נאָר „איך שרייב מיט אַ בלייפער“. דאָס דאָזיקע אַרט ענטפערן איז נישט אַלעמאל דאָס נאָמער לעכע; אָבער אין קלאַס, און באַזונדערס אין ערשטן קלאַס, איז עס אַ מוז, ווייל ערשטנס איז אזא ענטפער אַפטמאל דער נאָטיולעכער און צווייטנס, ווייל אויף דעם אופן וועלן די קינדער אַפטער איבערחזרן די זעלבע ווערטער, און וועלן זיך שנעלער אויסלערנען צו באַנוצן זיך מיט זיי.

כדי צו פאַרלייכטערן די לערער דעם ענין שמועסן, ווערט אין ביכל געגעבן אַ גאנצע שמועס־אַפטיילונג — 28 טעמעס. דערביי איז אַ צאָל ווערטער אָדער אויסדרוקן אילוסטרירט מיט בילדער; און די איבעריקע זיינען נישט באבילדעטע ווערטער, וואָס האָבן אַ נאָענטע שייכות צו דער זעלבער טעמע און ווערן אָנגעגעבן אונטן אין יעדער שמועס־לעקציע. און נאָך דער פאַררעדע, אויף זייטלעך xxii-xxiii, ווערן געגעבן גענויערע אָנווייזונגען, ווי זיך צו באַנוצן מיט די שמועס־לעקציעס. עס ווערן צו יעדער לעקציע געגעבן פראַגעס, וואָס קאָנען דעם לערער פיל העלפן צו באַנוצן זיך מיט דעם מאַטעריאל פון דער שמועס־אַפטיילונג. זאָל דער לערער זיך גוט באַקאָנען מיט אַט די אָנווייזונגען, איידער ער טרעט צו צו באַנוצן זיך מיט דער אַפטיילונג. דאָס שמועסן דאַרף קומען נאָך פאַר'ן אָנהייבן לערנען די קינדער ליינענען און שרייבן. און דערביי דאַרף דער לערער נישט באַוירקט ווערן פון

דער מורא, אז די עלטערן וועלן נישט זען קיין באדיקע רעזולטאטן און וועלן נישט וועלן איבערלאזן די קינדער אין שול: דער לערערשער אמת קומט פריער פון אלץ. אבער דאס מיינט נישט, אז צו ערשט דארף דער לערער דורכגיין מיט די קינדער אלע שמועסן פון דער שמועס-אפטיילונג און ערשט דערנאך אנהייבן לערנען זיי לייענען און שרייבן. ניין, עטלעכע שמועס-לעקציעס באגלייט מיט א ביסל שפילן זיך איז גענוג. נאכדעם קען מען ביי יעדער לעקציע האבן ביידע זאכן: אי שמועס, אי לייענען און שרייבן.

א צווייט גוט מיטל צו לערנען די קינדער די שפראך זיינען קליינע מעשה-לעך, באזונדערס פאר קינדער, וואס קענען כאטש איין קליין ביסל עפענען דאס מויל אויף יידיש. דער לערער דערציילט די קינדער א קליין, זייער לויכט מעשהלעך. דערנאך שטעלט ער זיי פראגעס, וואס די פולע ענטפערס אויף זיי וועלן ארויסברענגען די זעלבע מעשה פאר'ן קלאס נאך א מאל. שפעטער — אויף דער זעלבער לעקציע אדער אויף אן אנדער לעקציע — וועלן זיך געפינען קינדער, וואס וועלן דאס מעשהלעך איבערדערציילן. מיט דער צייט וועלן אלץ מער קינדער קענען דערציילן דאס מעשהלעך. און ביסלעכע ווייז וועלן זיך אנקלייבן אין קלאס א גאנצע ריי אזעלכע מעשהלעך, וואס די קינדער וועלען קענען איבערדערציילן. אזא איבערדערציילן באפרייט ביסלעכווייז די צונג פון די קינדער און געוואוינט זיי צו צו רעדן יידיש.

כדי לייכטער צו מאכן פארן לערער, האב איך אין דער פארגלעצטער אפטיילונג פון ביכל געבראכט א צאל אזעלכע מעשהלעך. צו ערשט קען דער לערער זיי דערציילן אין קלאס. און שפעטער, ווען די קינדער וועלן דורכגיין דעם ערשטן טייל פון ביכל, וועלן זיי קענען אליין לייענען די מעשהלעך. און די קינדער טוען אזא זאך מיט פארגעניגן; דאס איז פאר זיי אזוי ווי זיי וואלטן זיך באגעגנט מיט א גוטן אלטן באקאנטן. נאטירלעך קאנען די לערער דערציילן אויך אנדערע מעשהלעך, וואס זיינען צוגעגאנגען פאר די קינדער. מ'קאן אויך בעטן די קינדער, וואס רעדן יידיש, אויב אזעלכע זיינען פאראן אין קלאס, זיי זאלן ברענגען קורצע מעשהלעך און דערציילן פארן קלאס. דער לערער קאן בנוגע אט די מעשהלעך דערנאך האנדלען אזוי, ווי ער האנדלט מיט די, וואס ער אליין דערציילט.

מ'דארף אויך צוגעוואוינען די קינדער זיי זאלן זיך ווענדן צום לערער מיט זייערע פראגן אין יידיש; און אויב זיי קענען נאך נישט, זאלן זיי פרעגן: „האט דו יו סיי דהים אין יידיש?“ און ווען זיי באקומען דעם ענטפער, זאלן זיי שמעלן די פראגע אדער זאגן, וואס זיי ווילן, אין יידיש.

מ'קאן זיך אויסלערנען רעדן יידיש בלויז דורך רעדן יידיש; און דורך רעדן קאן מען אמבעסטן בארייכערן דעם וואקאבולאר. דאך קען פארלייבט טוען א ביסל דעם ענין וואקאבולאר דאס הילף-מיטל פון געבן די קינדער די נייע ווערטער אין אן ענגלישער איבערזעצונג. דאס וועט אויך געבן די קינדער א מעגלעכקייט צו קענען לייענען אליין זאכן, נאך איידער זיי לייענען דאס אין קלאס מיט'ן לערער. דאס קאן אויך ארויסהעלפן אין דער היים דער מאמען, זי זאל קענען געבן א האנט איר קינד ביים צוגרייטן די היים-ארבעט, און אז די מאמע זאל אליין וואס שנעלער כאפן דעם שניט פון יידיש.

כ'האב דערבער נאך יעדער לעקציע געגעבן אין ענגליש די טייטשן פון די נייע ווערטער, וואס קומען אין יעדער לעקציע. פאר די קינדער וואס פאר שטייען אינגאנצן ניט קיין יידיש אדער וואס פארשטייען זייער ווייניק, קאן דאס, בין איך זיכער, זייער פיל פארלייכטערן דעם פראצעס פון לערנען די שפראך. דערצו קאן דאס ארויסהעלפן אין מאכן דאס לערנען איינהייטלעכער אין א קלאס, וואו עס זיינען פאראן קינדער מיט פארשידענע גראדאציעס פון יידישקענטעניש. מ'דארף, נאטירלעך, ניט חזון מיט די קינדער די ווערטער פון יידיש אויף ענגליש אדער פארקערט; מ'דארף אבער צוגעוואוינען די קינדער, זיי זאלן א קוק טאן אין די איבערזעצטע ווערטער יעדעס מאל, ווען זיי ווייסן ניט א ווארט. דערביי איז ניט קיין מוז, אז די קינדער זאלן אויסלערנען אלע נייע ווערטער פון יעדער לעקציע, ווען אפילו אט די ווערטער זיינען פארטייטשט אין יידיש.

דער וואקאבולאר אין דעם נייעם לעריכעל שטיצט זיך אויף דער ליסט פון ווערטער, וואס איז אויסגעארבעט געווארן פון א ספעציעלער קאמיסיע און איז פארעפנטלעכט געווארן פון דער יידישער קאמיסיע ביי דער „רושוואיש עדיוקאצאן קאמיטע". די ליסט איז שפעטער פארעפנטלעכט געווארן אין די „יוואבלעטער". אפצווייגונגען אין געוויסע גרעניצן זיינען געווען נייטיק, אבער זיי זיינען אויך געווען דערלויבט. און אויב עס זיינען אין געוויסע לעקציעס אריין ווערטער, וואס זיינען ניט אריין אין דער ליסט, און וואס דער לערער געפינט, אז זיי זיינען צו שווער פאר די קינדער, מוז דער לערער ניט באשטיין, די קינדער זאלן זיי פארגעדענקען.

שרייבן. שרייבן דארף גיין צוזאמען מיט'ן לייענען. זיי דערגאנצן איינע די אנדערע. שרייבן איז אויך לייענען און לייענען העלפט דעם אויסלייגן. נאך בשעת אויף לייענען אליוו קאן מען זיך ניט אפשטעלן מער ווי א 20-25 מינוט מיט אן אנפאנגער-קלאס, ווייל עס ווערט שווער און נורדע פאר די קינדער צו בלייבן לענגער ביי דערזעלבער ארבעט, קאן מען אויף לייענען און שרייבן אפגעבן גאנצע 35 מינוט און אפילו 40.

דערביי דארף מען זען: (1) אז די קינדער זאלן שרייבן בלויז אין צווייטנדיקע ליניעס און צוגעוואוינען זיך צו שרייבן גלייך. (2) זיי זאלן גלייך אין אנהייב אויסלערנען זיך שרייבן די אותיות ריכטיק לויט דעם סטאנדארד, וואס ווערט געגעבן ביים באווייזן דעם אות צום ערשטן מאל אין יעדער נייער לעקציע. (3) זיי זאלן יעדן אות שרייבן אזוי, ווי מע שרייבט געוויינטלעך אין יידיש: למשל דעם „ל" און דעם „ש" פון אונטן ארויף, ניט פארקערט; דעם „ם", דעם „מ", דעם „ם", דעם „ע" און אנדערע פון רעכטס אויף לינקס, ניט פארקערט. מ'דארף אויך זען, אז די קינדער זאלן די אותיות אין יעדן ווארט שרייבן גאנצט איינס צום אנדערן, און די ווערטער זאלן זיי אפרוקן אזוי, אז מ'זאל צווישן זיי קאנען אריינשטעלן דריי אותיות (איך זאג די קינדער: מ'זאל צווישן יעדע צוויי ווערטער קענען אוועקשטעלן דעם קליינעם פינגער פון האנט).

מ'דארף לאזן די קינדער איבערשרייבן פון בוך צוערשט דאס געשריבענע און שפעטער אויך די ווערטער, וואס געדרוקט מיט גרויסע אותיות.

דער געדאנק, אז מ'דארף די קינדער ניט געבן טאן קיין האלב מעכאנישע ארבעט, נאך אז מ'דארף זיי אליין לאזן שאפן, איז ריכטיק. מ'דארף דער ריבער זען, אז די קינדער זאלן ארויסזאגן זייערע אייגענע געדאנקען. אבער צווערשט, איידער זיי קענען דעם גאנצן אלף בית, קענען דאך די קינדער ניט אויסלייגן זייערע אייגענע ווערטער. צווייטנס, דארף מען די קינדער ניט צופיל אָנשטרענגען. ווען מ'פאָדערט אָפט פון די קינדער מער, ווי זיי קאָנען טאן אויף אַ לייכטן אופן, באַזונדערס אין ערשטן קלאַס, ווערט דער גאנצער ענין פון לערנען יידיש פאר זיי צו שווער און נודע און זיי הייבן אָן אים אויסצומיידן.

איך האָב געגעבן אין כּוץ אַ ריי איבונגען, וואָס כאַשטייען אין אַרייַן שטעלן די פאַסיקע אותיות אויפ'ן אָרט פון די פאַסיקלעך. אזא אַרבעט רופט אַרויס זעלבסטשטעטיקייט פון די קינדער, און איז באַזונדערס וויכטיק דאָרט, וואו עס באַגעגנען זיך אותיות, וואָס די קינדער פאַרבייטן: „ג" און „ו", „י" און „וי" א. ד. ג. אויסערדעם גיט עס נאָך אַ מעטיקייט, וואָס איז אַלץ די זעלבע אַרבעט פון לערנען זיך שרייבן נאָך אין אַן אַנדער פאַרם, און גיט דערצו די קינדער אַ געלעגנהייט אָנצושטרענגען זיך און דערמאָנען זיך ווערטער.

אין סוף פון אַ סך לעקציעס ווערן געגעבן בילדלעך און אונטער זיי שוויינדקע ליניעס. זאָל דער לערער לאָזן די קינדער אונטערשרייבן מיט אַ בליפעדער אונטער יעדן בילדל דעם נאָמען פון דער זאך. אין ביכל זיינען פאַראַן אויך אַנדערע איבונגען: פון אויסבילדן די מערצאָל פון הויפטווערטער, פון בייגן די צייטווערטער א. ד. ג. עס איז זייער ווינטשנסווערט, די קינדער זאלן אָט די אַלע איבונגען מאַכן — אָדער מינדלעך, אָדער (פיל בעסער) שריפטלעך.

אינ'ם צווייטן טייל פונ'ם לערביכל האָב איך געגעבן מאַטעריאַל אַזוי נאָענט צו דער קינדערשער הייס-סביבה, ווי מעגלעך; און דערביי — מאַטעריאַל, וואָס קינדער אין עלטער פון 7 ביז 9 נעמען לייכט אויף. אַסך פון דעם מאַטעריאַל זיינען קליינע לידלעך. נאָטירלעך זיינען זיי ניט אַלע צום לערנען אויף אויסווייניק, אָבער אייניקע פון זיי דאַרפן די קינדער יאָ לערנען אויף אויסווייניק, ווייל דאָס וועט אויך שטאַרק העלפן דער באַפרייאונג פון זייערע שפראַך-אָרגאַנען אויף דעם וועג צו רעדן יידיש.

צווישן דעם ליען-מאַטעריאַל פונ'ם ביכל זיינען פאַראַן זאַכן מיט ספּעציפיש יידישן אינהאַלט. אָבער זייער צאָל איז ניט קיין גרויסע. ווייל ביי דעם באַגרעניצטן וואָקאַבולאַר, וואָס די קינדער פאַרמאָגן אינם ערשטן קלאַס, איז זייער שווער צו געבן זיי מעשהלעך מיט אַ יידישן אינהאַלט. די לעקציעס וועגן חנוכה, פורים און פסח האָבן — ניט קוקנדיק אויף דער גאנצער אָנשטרענגונג פונ'ם מחבר צו מאַכן זיי אַזוי לייכט ווי מעגלעך — דאָך אַ היבש ביסל געהאָלפן אַריבערשטייגן די אָנגענומענע וואָקאַבולאַר-ליסט. (און זאָל דערביי באַמערקט ווערן, אז אין דער אָנגעוויזענער וואָקאַבול-לאַר-ליסט פאַרן ערשטן לערן-יאָר, אַ ליסט, אויף וועלכער עס האָט געאַרבעט אַ גאנצע קאָמיסיע פון פראַמינענטע לערער, איז פאַראַן אינגאנצן 14 ווערטער

מיט א ספעציעל יידישן אינהאלט). און דערצו האלט דער מחבר, אז אונז דערע קינדער דארפן זיך אויסלערנען פארשטיין אין יידיש און רעדן אויף יידיש אלערליי זאכן, וואס זיינען נאך צוגעגאלעך צום קינדערשען פארשטאנד, ניט בלויז ספעציפיש יידישע.

צום סוף פונ'ם ביכל קומט אן אפטיילונג „צום דינגען". דער לערער קאן אליין זינגען די לידלעך מיט די קינדער. אבער אפילו דאָרט, וואו עס איז פאראן א ספעציעלער געזאנגס-לערער, איז ווינטשנסווערט, ער זאל זיך גען מיט די קינדער לידלעך, וואס זיינען צוגעגאלעך פאר זיי, ווי די, וואס ווערן געגעבן אין ביכל.

לאָזן די לערער אויך ציען די אויפמערקזאמקייט פון די קינדער צו די מאָראַלישע כללים אויף דער לעצטער זייט פון בוך.

דער אויסלייג אינם ביכל איז דער, וואס איז אנגענומען אין די שולן. איך האָב בלויז געמאכט א פאָר אָפּווייכונגען: 1. כ'האָב גענוצט אָ, אָ, אָ, אָ (אָנשטאָט אויפ און אויף), ווייל אָט די אויסשפראך איז דאָך די אָנגענומענע אין פאָלק, און עס איז שווער צו זאָגן די קינדער: ליינען אָ אָדער אָ, הגם עס שטייט געשריבן אָ. 2. איך האָב צוליב דעמזעלכן מאָטיוו גענוצט קיין אָנשטאָט קיין. אויסערדעם האָב איך אין לאַנגע ווער-טער אָפּגעטיילט מיט א שטריכעלע די פאָרויב (דורכגעגאנגען), ווייל דאָס העלפט זייער פיל די קינדער דורכלויצען א לאַנג וואָרט. עס איז איבעריק צו זאָגן, אז אין אן אָנפאַנגער-ביכל זיינען אַזעלכע אָפּווייכונגען, מיטן צוועק צו פאַרלייכטערן די קינדער דאָס ליינען, פולשטענדיק לעגטיים און לויט-משנסווערט.

איך וואָלט געראָטן די לערער צו באַנוצן דאָס ביכל מיט קינדער ניט יינגער פון 7 יאָר, און נאָך בעסער — מיט 8-9 יעריקע.

אז ס'איז נייטיק געווען א ניי אָנפאַנגער-לערנביכל, מער צוגעפאַסט צו די איצטיקע קינדער, דאָס איז אָן צווייפל. צי וועט „דער נייער אָנפאַנגער" באַפרידיקן אָט די באַדערפעניש, דאָס וועט באַווייזן די נאָענטע צוקונפט, ווען די לערער וועלן אים געבן דעם געהעריקן אומפאַרטייאישן פראָפעסאָ-נעלן „אויספרוביר".

יעקב לעווין

ניו-יאָרק, פעברואַר, 1945.

אָנװײַזונגען פֿאַרן לערער צו דער אָפּטײלונג „צום שמועסן“.

דער ציל פון דער אָפּטײלונג „צום שמועסן“ איז (1) בײַטראָגן צו דער אָלגעמײנער אַנטװיקלונג פֿונ'ם קינד און (2) באַזונדערס — צוגעװאוינען די קינדער צו פֿאַרשטיין און צו רעדן ייִדיש.

דערגרייכן דעם צווייטן ציל קאָן מען הױפּטזעכלעך דורך רעדן צו די קינדער ייִדיש און דורך באַװעגן זיי, זיי זאָלן ענטפֿערן אין ייִדיש אין שפּעטער — זיי זאָלן רעדן צום לערער און דערנאָך אויך צו די קינדער אין ייִדיש. אין דער פֿאַררעדע איז שוין אָנגעװיזן געװאָרן, אַז אײדער די קינדער פֿאַרשטייען געװיסע װערטער און אױסדרוקן אין ייִדיש, מעגן זיך די לערער באַנוצן אויך מיט ענגליש, כדי זיי דאָס לײכטער צו דערקלערן. אָבער אזוי שנעל װי די קינדער זײנען שוין באַקאַנט מיט אַ געװיסן װאָרט אָדער אױסדרוק, דאַרף דער לערער אױסמײדן צו באַנוצן עס מער אין ענגליש. זאָלן די קינדער װאָס מער הערן די ייִדישע װערטער, די ייִדישע זאַצן, די ייִדישע שפּראַך, און זיי װעלן זיך שנעלער אױסלערנען אַלײן צו רעדן ייִדיש.

כדי צו באַװעגן אַ קינד פֿונ'ם ערשטן קלאַס צו רעדן ייִדיש, איז נײַ טײַט (1) לאָזן עס ענטפֿערן אויף פֿראַגן, (2) לאָזן עס אײבערדערציילן מעשהלעך, װאָס עס האָט געהערט אָדער געלײענט און (3) צוגעװאוינען עס צו װענדן זיך צום לערער און אויך צו אַנדערע — אין ייִדיש.

דערבײַ איז שוין אין דער פֿאַררעדע אָנגעװיזן געװאָרן אויף אײן װײַכ טיקער פֿאָדערונג: זען, אַז דאָס קינד זאָל אַלע מאָל געבן אַ פֿולן ענטפֿער אויף יעדער פֿראַגע, װאָס מ'שטעלט אים. אזוי צ. ב. דאַרף אויף דער פֿראַגע: „פֿאַרשטײסטו, װאָס איך דערצייל?“ קומען דער ענטפֿער: „יא, לערער, איך פֿאַרשטײ, װאָס איך דערציילט“, אָדער װײניקסטנס: „יא, לערער, איך פֿאַרשטײ“; אָבער נײַט דער ענטפֿער „יא“ אַלײן.

און בײַם אײבערדערציילן מעשהלעך, װאָס דער לערער דערציילט אין קלאַס, מאַכט נײַט אױס צוערשט, װען די קינדער באַנוצן די זעלבע אױסדרוקן, װאָס דער לערער האָט גענוצט. שפּעטער אָבער, װען די קינדער האָבן שוין אָנגעקליבן אַ נשקשהדיקן װאָקאַבולאַר, דאַרף מען זיי צוגעװאוינען, זיי זאָלן אָפּװײַכן פֿונם טעקסט פֿונם לערער, אויף װײַפֿיל נאָר מעגלעך.

דער לערער דאַרף אויך האָבן אין זײנען אָפּצוהײטן, דאָס קינד זאָל ריכטיק אַרױסזאָגן יעדעס װאָרט און יעדן אױסדרוק. װען אַ קינד זאָגט עפּעס נײַט ריכטיק, דאַרף דער לערער פֿאַרריכטן און לאָזן נאָכדעם דאָס קינד אײבערזאָגן עס ריכטיק.

און בכלל דאַרף מען דערמוטיקן די קינדער, זיי זאָלן זיך װענדן צום לערער אין ייִדיש מיט אַלע זאַכן, װאָס זיי קאָנען אױסדרוקן אין ייִדיש. מ'מעג דערבײַ אפֿילו באַלױנען די קינדער, װאָס מאַכן די גרעסטע אַנשטרענגונג צו רעדן ייִדיש.

אין דער אפטיילונג „צום שמועסן“ זיינען פאראן 23 לעקציעס, וואס גייען לויטן אינהאלט פונ'ם נענטערן אין קינדס לעבן צום ווייטערן. יעדע לעקציע איז אויף א געוויסער טעמע. צ. ב. די ערשטע לעקציע האט צו טאן מיט דער שול, די פינפטע — מיט דעם מענטשלעכן קערפער א. ד. ג. דער לערער דארף באארבעטן די טעמע מיט די קינדער. דערביי וועט זיך פיל ווענדן און דעם עלטער פון די קינדער, און זייער אלגעמיינער אנטוויקלונג און אן דער מאס פון זייער פארשטיין יידיש — ווי ברייט דער לערער וועט מיט זיי קאנען באארבעטן די טעמע. דער לערער מוז אויך ניט אויסשעפן דעם גאנצן מאטעריאל פון א לעקציע אין איין מאל. ער קאן אויסנוצן א טייל פונ'ם מאטעריאל, און שפעטער, אפילו אין וואכן ארום, קאן ער זיך אומדן קערן צו דער זעלבער לעקציע און באארבעטן זי פולער און ברייטער. אמר בעסטן איז עס צו טאן אין פארבינדונג מיט א ווייטערדיקער לעקציע אין דעם בוך.

אין יעדער לעקציע זיינען פאראן בילדער פון זאכן, פון געגנטשאנדן. די נעמען פון אט די אלע זאכן דארפן די קינדער אויסלערנען. אונטן אין אין יעדער לעקציע נאך פאראן א צאל ווערטער, וואס באצייכענען אנדערע געגנטשאנדן, אייגנשאפטן און טואונגען, ווי אויך גאנצע אויסדרוקן און זאצן. דורך געהעריקע פראגעס דארף דער לערער אין איין מאל אדער אין עטלעכע מאל ברענגען דערצו, אז די קינדער זאלן באקאנט ווערן מיט אט די אלע ווערטער און אויסדרוקן. נאטירלעך קאן דער לערער פארקלענערן די צאל ווערטער, וואס ער ברענגט אריין אין דער לעקציע, אויב ער פילט, אז די אלע ווערטער און אויסדרוקן, וואס זיינען פאראן אין דער לעקציע, זיינען צו פיל פאר זיינע קינדער. אבער דער לערער קאן אויך אויסברייטערן דעם שמועס פון דער לעקציע, אויב ער פילט, אז די קינדער קאנען עס פארדייען. דאך דארף מען רעקאמענדירן, אז דער לערער זאל ניט איבערלאזן די קינדער מיט צו פיל נייע ווערטער.

מ'דארף דערגרייכן דאס ערשטע יאָר :

1. דאס קינד זאל זיך צוגעוואוינען געבן אויף פראגעס א פולן ענטפער.
2. עס זאל זיך אויסדריקן מיט גאנצע זאצן.
3. עס זאל קאנען געבן זיין נאמען, עלטער, אדרעס און טעלעפאן.
4. עס זאל קאנען געבן די נעמען פון זיינע עלטערן און לערער.
5. עס זאל קאנען ציילן ווייניקסטנס ביז הונדערט.
6. עס זאל קאנען נוצן דאס צייטוואָרט „זיין“ און „האָבן“ אין דער איצטיקער צייט.
7. עס זאל קאנען נוצן אלע צייטווערטער פון זיין וואָקאָבולאַר אין דער איצטיקער צייט.
8. עס זאל קאנען נוצן די נאָמענווערטער : איד, דו, ער, זי, מיר, איר, זיי און מיין, דיין, זיין, איר, אונדזער, אייער, זייער.
9. עס זאל קאנען נוצן ריכטיק די ארטיקלען דער, די, דאָס וויי-ניקסטנס פאר די סאמע גאנצע 50 הויפטווערטער.

10. עס זאל פארשטיין און שפעטער קאנען נוצן אליין די פארגאנגענע און קומענדיקע צייט פון צייטווערטער, ווי אויך די באפעלפארם.
11. עס זאל קאנען נוצען די מערצאל זויניקסטנס פון 100 הויפט-ווערטער.
12. עס זאל קאנען נוצן די פארקלענערונגס-פארם.
13. עס זאל קאנען נוצן די פרעפאזיציעס: אף, אין, צו, מיט, אונטער, פון, ביי, אויך די ווערטער: ווער, וואס, וועלכער, וואו, ווען, פארוואס, דא, דארטן.
14. מ'דארף דערגרייכן, דאס קינד זאל אין משך פון יאָר מאַכן פאַר זיין אייגנס אַ 300—500 ווערטער, אָפּהענגיק פון זיין עלטער און פיזיקלייט און אויך פון זיין קענטשאפט פון דער יידישער שפראך, ווען עס קומט אָן אין דער יידישער שול.
- דער לערער דארף געדענקען, אז קענען באנוצן זיך מיט אַ צייטוואָרט (א ווערב) איז פארן קינד פונקט אזוי וויכטיק (אויב ניט צויכטיקער נאָך) ווי צו באנוצן זיך מיט הויפטווערטער. מ'דארף דעריבער דאס שמועסן אָנהייבן מיט לערנען דאס קינד באנוצן צייטווערטער; צוערשט אין דער איצטיקער צייט און שפעטער אויך אין דער פארגאנגענער און קומענדיקער.
- שוין אין דער ערשטער שמועס-לעקציע וועט דאס קינד דארפן אויס-לערנען די אויסדרוקן: דאָס איז, דער לערער זיצט; איך זיין, די קינדער זיצן. די שילער לייענען, שרייבן, מאַלן. דאָס בוך ליגט. איך שטיי. איך הייס... דער לערער הייסט...
- בכלל דארף דער לערער שענקען אַ סך אויפמערקזאמקייט די צייט ווערטער. אזוי אָבער ווי טואונגען איז פיל שווערער צו אילוסטרירן ווי זאכן, דארף דער לערער דורך באוועגונגען אילוסטרירן די טואונגען.
- דער לערער דארף זען צו האָבן ביי זיך אין קלאס וואָס מער פון די זאכן, וועגן וועלכע ער וועט שמועסן מיט די קינדער. אזוי אז דאָס קינד זאל קאנען יעדע זאך ניט נאָר זען אויף אַ בילד, נאָר אויך קאנען האַלטן אין האַנט. ווי למשל: אַ הויז מיט מעבל, געפּעס, קליידער; אַ פאַרס מיט אלערליי הויז-חיות און פויגלען; אַ זון מיט אלערליי ווילדע חיות; אַ גאַרטן מיט אלערליי גרינסן און פרוכט; אַ קראָט מיט פארשידענע זאכן צו פאַר-קויפן; פארשידענע שפילזאַכן און אויב עס איז פאַר דעם לערער ניט מעג-לעך צו האָבן פארשידענע זאכן, זאל ער קריגן וויפיל מעגלעך גרעסערע בילדער פון די זאכן.
- צום סוף וויל איך נאָך אַמאָל אונטערשטרייכן, אז עס איז נייטיק גלייך אין אָנהייב זען, אז די קינדער זאלן ארויסרעדן די יידישע ווערטער קאָרעקט. באַזונדערס דארף מען אַכטונג געבן אויף דער אויסשפראך פון דעם „ר“: רעדן, שרייבן, פאַטער, ער, שיינער, שיינע, און אויף דער ענדונג „ן“ אין סוף וואָרט: שרייבן — ניט שרייבען; זיצן — ניט זיצען א. ד. ג. וועט מען גלייך אין אָנהייב אַכטונג געבן אויף דעם, וועט מען שפעטער קיין שווע-ריקייטן ניט האָבן.

דער לערער וועט דא געפינען א צאל טיפישע פראגעס פאר יעדער לעקציע.
נאטירלעך קאן דער לערער שטעלן אויך אנדערע פראגעס אדער דורכלאזן
א צאל פון די געגעבענע.

צו לעקציע 1 :

1. ווער איז דאָס ?
2. וואָס איז דאָס ?
3. וואו זיצט דער לערער ? און די קינדער ?
4. וואָס טוען די שילער אין שול ?
5. מיט וואָס שרייבט מען אַה פּאַפּיר ? און אַה דער ברעט ?
6. וואו ליגט דאָס בוך ?
7. וואָס ליגט אין שאַפּע ?
8. שטיי אויף ! — וואָס טוסטו איצט ?
9. זעץ זיך ! — וואָס טוסטו איצט ?
10. ווי הייסטו ? ווי הייס איך, דער לערער ?
11. ווער קאָן ליענען : אַ טיש ? אַ קינד ? אַ בוך ?
12. קענסטו זינגען ? וואָסערע לידער זינגסטו ?

צו לעקציע 2 :

1. ווער איז דער ? און די ? און די ?
2. וואָס טוט דער טאַטע ? און דער זיידע ? און די מאַמע ? און דער זון ?
3. האָסטו אַ ברודער ? אַ שוועסטער ? אַ זיידן ? אַ פעטער ? אַ קאָזין ?
4. ווי הייסט דיין פאָטער ? דיין מוטער ? דיין ברודער ?
5. איז דיין ברודער עלטער פון דיר ?
6. איז דיין ברודער אַ גוט קינד ? און דיין שוועסטער ?
7. האָסטו ליב דיין פאָפּאָ און מאַמאָ ?
8. האָט דיין מוטער דרך ליב ?

צו לעקציע 3 :

1. וואָס שלעכט די מאַמע צום טיש ?
2. וואָס ליגט די מאַמע אָפּן טיש ?
3. וואו שטייען די טעלער ?
4. וואו ליגן די מעסער ? די גאָפּלען ? די לעפל ?
5. מיט וואָס איז צוגעדעקט דער טיש ?
6. וואָס דערלאנגט מען צום טיש אין שיסל ? און וואָס אין טשייניק ?
7. פון וואָס טרינקט מען טיי ? און מילך ?
8. ווער ברענגט דאָס עסן צום טיש ?
9. אַה וואָס ברענגט די מאַמע דאָס עסן צום טיש ?
10. וועלכע פון די פאָלגנדע זאכן שטייען : אַ גאָפּל, אַ גלאָז, אַ טשיי-ניק, אַ לעפל ?

11. וועלכע פון די פאלגנדע זאכן ליגן : א לעפל, א שיסל, א סער-וועטקע, א טעפעלע ?

צו לעקציע 4 :

1. וואָס עסטו צו פרישטיק ? צו מיטאָג ? צו אָונטברויט ?
  2. וואָס טרינקסטו אין דער פרי ?
  3. וואָס טרינקט דיין פאָטער נאָכן עסן ?
  4. מיט וואָס עסטו זופ ? און פלייש ? און סאַלאַט ?
  5. ווען מ'וויל שטארק טרינקען, זאָגט מען : „איך בין דורשטיק“.
  6. און וואָס זאָגט מען, ווען מ'וויל שטארק עסן ?
  7. ווי אָפט עסטו פרוכט ? און טאָרט ?
  8. גיט מען ביי אייך אַמאָל צום עסן פיש ?
  9. וועלכע פון די פאלגנדע זאכן עסט מען : טיי, וואַסער, פלייש, ברויט, קאווע ?
  10. וועלכע פון די פאלגנדע זאכן טרינקט מען : מילך, קעז, אייער, וואַסער, טיי ?
- = ביי אַט דעם שמועס קאָן דער לערער דערציילן דאָס מעשהלע „אָונטברויט“ פון זייט 138.

צו לעקציע 5 :

1. באַווייז דיין : קאַפּ, מויל, נאָז.
  2. וואו זיינען דייע אַויגן, אַויערן, באַקן, ציינער ?
  3. באַווייז : דיין שטערן, האַלדז, ליפּן, האַר.
  4. וואָס טוען מיר מיט די הענט ? מיט די פיס ? מיט די ציינער ?
  5. וואָס טוען מיר מיט די אַויגן ? מיט די אַויערן ? מיט דעם מויל ?
  6. וויפיל פינגער האָסטו אין אַיין האַנט ? אין ביידע הענט ? אין ביידע פיס ?
  7. זאָג : איז דאָס ריכטיק, צי פאַלש (ניט ריכטיק) : מיר רעדן מיט די הענט. מיר עסן מיט די ליפּן. מיר לויפן מיט די פיס. מיר שמעקן מיטן מויל. מיר זעען מיט די אַויגן.
- = ביי אַט דעם שמועס קאָן דער לערער פאַרלייענען דאָס ליד : „אין אַ קליין שטיבעלע“ פון זייט 103.

צו לעקציע 6 :

1. אין וועלכער שטאָט וואוינסטו ?
2. וואָס איז דיין אַדרעס ?
3. אין וויפיל צימערן וואוינט איר ?
4. וועלכע צימערן האָט איר ?
5. ווי, דורך וואָס קומט מען אַריין אין צימער ?
6. צו וואָס דאַרף מען פענצטער אין אַ צימער ?
7. אין וועלכן צימער קאָכט די מאַמע ?

8. אף וואס קאכט זי?
9. אין וועלכן צימער עסט איר?
10. וואו וואשסטו זיך?
11. וויפיל ווענט האט א צימער?

צו לעקציע 7 :

1. וואס איז דאס? און דאס? און דאס?...
2. אף וואס זיצסטו? אף וואס עסטו? אף וואס שלאפסטו?
3. וואס לייגט מען אריין אין קאמאר? אין שאפע? אין איידיקאסטן?
4. וועמען זעסטו אין שפיגל?
5. וואס הענגט אויף דער וואנט?
6. האט איר א פיאנא אין הויז?
7. ווער שפילט אף דער פיאנא?

צו לעקציע 8 :

זאל דער לערער נעמען ניין בויגנס קאלירטע פאפיר פון די קאלירן, וואס זיינען אנגעוויזן אין דער לעקציע. זאל ער צעשניידן די בויגנס אף קליינע קוואדראטלעך און געבן יעדן קינד צו איינעם פון די קאלירטע קוואדראטלעך. זאל ער בעטן די קינדער, זיי זאלן דאס אנקלעפן אין די געהעריקע קעסטלעך.

1. מיט וואס מאלסטו? מיט וואס שרייבסטו?
2. וואס טוען מיר מיט קרייד, מיט פארב, מיט טינט?
3. צו מאלן מיט פארב דארפן מיר א פענדל. און וואס דארפן מיר צו שרייבן מיט טינט?
4. פון וועלכן קאליר טינט האסטו אמאל געזען?
5. און פון וועלכן קאליר בלייפערס האסטו געזען?
6. פון וואס פאר א קאליר איז אט די בלייפער? אט דאס קרייד?

צו לעקציע 9 :

1. וואס פאר א קליידער טראגסטו?
2. וואס טראגסטו אפן קאפ? אף די פיס? אף די הענט?
3. וואס טוסטו אן, ווען עס איז קאלט?
4. טראגסטו דיין הוט אפן גאס? און אין הויז? און אין שול?
5. וואס טוסטו, אז דייע קליידער זאלן זיין ריין?
6. וואס טוסטו, אז דייע שיד זאלן זיין שיין?
7. זאג: איז דאס ריכטיק צי פאלש: — מיר טראגן דעם הוט אפן קאפ. — מיר טראגן הענטשקעס אף די פיס. — מיר טראגן דעם מאנטל אין הויז. — א יונגעלע טראגט א קליידל. — א מיידעלע טראגט א היטעלע.

צו לעקציע 10 :

1. וואו וואקסט א בוים ?
  2. פון וואס פאר א קאליר זיינען די צווייגן פונ'ם בוים ? פון וואס פאר א קאליר זיינען די בלעטער ?
  - וואס וואקסט אף א בוים ?
  3. וועלכע פרוכט האסטו אמאל געגעסן ?
  4. פון וואס פאר א קאליר איז א באר ? א קארש ? א פלוים ? א באנאנע ? א לעמאן ? אן אראנזש ?
  5. א באר איז זיין אדער ווייניגערדיק. און א לעמאן ?
  6. אן עפל איז א גרעסערע פרוכט. און א פלוים ? און א קארש ? און א פערסיק ?
  7. ווער האט פארפלאנצט די פרוכטביימער אין גארטן ?
  8. וועלכע פרוכט זיינען זייער געשמאק ?
- = ביי אט דעם שמועס קאן דער לערער פארלייענען פאר די קינדער „הארבסט אין גארטן“ פון זייט 120.

צו לעקציע 11 :

1. גיט דיר די מאמע אמאל גרינס צו עסן ?
2. וועלכע גרינסן האסטו ליב צו עסן ?
3. פון וואס פאר א קאליר איז דער בוריק ? די מער ? דער אונגער ? די רעטעכלעך ?
4. וועלכע גרינסן דארף מען פריער קאכן, מ'זאל זיי קאנען עסן ?
5. וועלכע גרינסן קאן מען אויך עסן רויע ?
6. צו וואס קאכט מען די הארטע גרינס ?

צו לעקציע 12 :

1. וואו וואוינט דער פארמער ?
  2. וואס טוט דער פארמער ?
  3. וואו נעמט דער פארמער זיין וואסער ?
  4. וועלכע לעבעדיקע זאכן זיינען פאראן ביים פארמער אפן הויף ?
  5. וואו שטייט די קו ? און דאס פערד ?
  6. וואס גיט אונדז די קו ? די שעפס ? און די ציג ?
  7. ווער מעלקט די קו ?
  8. וואס טוט דאס פערד פאר'ן פארמער ?
  9. די ציג מעקעט. און די קו ? און דאס פערד ? און דער אייזל ? און דער הונט ? און די קאץ ?
  10. זאג : איז דאס ריכטיק, צי פאלש : א קו גיט אונדז וואל. א קו גיט אונדז מילך. א קו גיט אונדז ברויט.
- = אין פארבינדונג מיט דער לעקציע זאל דער לערער פארלייענען פאר די קינדער „א פארמער מיט א פערד“ אף זייט 113.

צו לעקציע 13 :

1. רוף אן די פויגלען, וואָס זיינען פאַרזאָן ביים פאַרמער אפּן הויף.
2. אַלע פויגלען האָבן פּעדערן. און פליגלען? און אן עק? און פיס? און הענט? און ציין? און א שנאָבל?
3. דער האָן קרייט. און די גאַנז? און דער אינדיק?
4. די הונ לייגט אייער. און די גאַנז? און די ענטל? און די "זי" אינדיק?
5. פון אַלע פויגלען, וואָס אָף די בילדער — וועלכער האָט די שענסטע פּעדערן? וועלכער איז דער גרעסטער? וועלכער קאָן פליען העכער פון די אַנדערע? וועלכער שווימט בעסער פון די אַנדערע?
6. מיט'ן שנאָבל עסט דער פויגל. און וואָס טוט ער מיט די פיס? און מיט די פליגל?
7. וואו פליט דער אָדלער? וואו שווימט די גאַנז?

צו לעקציע 14 :

1. ביסטו אַמאָל געווען אין זי?
2. וועלכע כאַיעס האָסטו דאָרט געזען?
3. רוף אן די כאַיעס, וואָס דו זעסט אָף די בילדער.
4. וועלכע פון די כאַיעס, וואָס דו זעסט דאָ אָף די בילדער, איז די גרעסטע? און וועלכע איז די שטאַרקסטע? און וועלכע איז די העכסטע? און וועלכע איז די קלינסטע?
5. דער בער ברומט. און דער לייב? און דער וואָלף?
6. דער לייב עסט פלייש. און דער טיגער? און דער וואָלף? און דער קעמל? און דער העלפאַנד? און די מאַלפּע?
7. דאָס פּערד, די קו, די קאַז זיינען היימישע כאַיעס. און דער וואָלף? און דער לייב? און דער טיגער?

צו לעקציע 15 :

1. וואָס טוט דער שניידער? דער שוסטער? דער בעקער? דער שמיר?
  2. וואָס מאַכט דער שוסטער? דער סטאַלירער? דער שניידער?
  3. וואָס טוט דער פאַרמער?
  4. וואָס טוט דער לערער? דער דאָקטער? דער קרעמער?
  5. וואו קויפט דיין מאַמע ברויט? גרינס? פלייש?
  6. וואָס נאָך קויפט דיין מאַמע אין קראָם?
  7. גייסטו אַמאָל אין קראָם? נאָך וואָס?
  8. ווייז אָן, וואָס איז ריכטיק און וואָס איז פאַלש: דער שניידער, דער שמידט, אייזן, דער שוסטער, מאַכט שטולן, דער בעקער, באַקט ברויט, דער דאָקטער לערנט מיט קינדער, דער לערער היילט קראַנקע, דער קרעמער פאַרקויפט ברויט און קעז.
- = ביי אַט דעם שמועס קאָן דער לערער פאַרלייענען פאַר די קינדער (אָדער זינגען) מיט זיי דאָס ליד „אַרבעט" פון זייט 110.

צו לעקציע 16 :

1. מיט וואס ניט א שניידער ? און א שוסטער ?
2. וועלכע געצייג נוצט א סטאלער ? און א שמיד ? און א פארמער ?
3. וואס טוט מען מיט א נאָדל ? און מיט א האק ? און מיט אן אייזן ? און מיט א הובל ? און מיט א שער ?
4. ווען א שער איז ניט שאַרף, ווי איז זי ?
5. ווען מ'פרעסט מיט אן אייזן, ווי דאַרף זי זיין — קאַלט צי הייס ?
6. א נאָדל איז גרינג. און גוי איז אן אייזן ?
7. צוליב וואס טוט מען אן א פינגער-הוט ?
8. אף וואס נוצט מען א וואָג ?
9. איז דאָס ריכטיק אָדער פאַלש : מיט א נאָדל ניט מען. מיט א זעג האַקט מען. מיט א וואָג-וועגט מען. מיט אן אַל פרעסט מען. מיט א האַמער שלאָגט מען אריין טשוועקעס. מיט א האַמער ציט מען ארויס טשוועקעס. מיט אן אַקער אַקערט דער פארמער און די ערד. מיט א גראַב-אייזן שאַרט מען צונויף היי.

צו לעקציע 17 :

1. די זון שיינט בייטאָג. און די לעוואָנע ? און די שטערן ?
  2. ביינאַכט איז פינצטער. און בייטאָג ?
  3. ווינטער איז קאַלט. און ווי איז זומער ?
  4. ווען די זון שיינט, איז טרוקן. און ווי איז ווען עס רעגנט ?
  5. איז דאָס ריכטיק אָדער פאַלש : ווינטער פאַלט א שניי. אין פריי-לינג פרייט. אין הערבסט פאלן אראָפּ די בלעטער פון די ביימער. זומער איז אַפּט הייס. אין פּרילינג איז הייסער, ווי זומער. אין אָונט איז ליכטיקער ווי בייטאָג.
  6. בייטאָג איז ליכטיק. און ווי איז, ווען די זון האַלט ביים אונטער-גיין ?
  7. וואָס טראָגן די מענטשן אַפּן בילד פון „רעגן“ צו באַשיצן זיך פון רעגן ?
  8. זומער, ווינטער, הערבסט און פּרילינג זיינען די פיר צייטן פון יאָר. קאַנסטו וואָגן, ווי גייען אַט די צייטן פון יאָר איינע נאָך דער אנדערער, אָנהייבנדיק מיט פּרילינג ?
- = ביי אַט דעם שמועס קאָן דער לערער פאַרלייענען אָדער דערציילן דעם ווייז „קלוג געענטפערט“ פון זייט 129.

צו לעקציע 18 :

1. א פארמער וואוינט אין א דאָרף אָדער אף א פאָרם. און וואו וואוינען מיר ?
2. אין וועלכע שטאָט וואוינסטו ?
3. אף וועלכער גאָס וואוינסטו ?
4. קענסטו מיר זאָגן דיין פולן אַדרעס ?
5. וואָס טוען די קינדער, וואָס דאַרפן גיין אין שול זייער ווייט ?

6. אף וואָס פאָרן מיר?
7. ווי רעדן מיר צו א מענטשן, וואָס וואוינט ווייט פון אונדז?
8. האָט איר ביי זיך אין הויז א טעלעפאָן? וואָס איז דער נומער פון אייער טעלעפאָן?
9. מיט וואָס באַלייכט איר אייערע צימערן ביינאַכט?
10. אף וואָס דאַרף מען א ראַדיאָ?
11. ווי אָפט הערסטו די ראַדיאָ? ווער שטעלט אָן פאַר דיר די ראַדיאָ?
12. דער מילכמאַן ברענגט אונדז מילך. און דער ברוימאַן? און דער אייזמאַן?
13. אף וואָס דאַרף מען א פאַליציימאַן? און א פייערלעשער? און א קרעמער?

צו לעקציע 19 :

1. אף וואָס פאָרט מען רייטנדיק?
2. וואָס לויפט שנעלער: א פערד, צי אן אויטאָמאָביל?
3. ביסטו אַמאָל געפאָרן אף א באַן? — וואוהין?
4. ביסטו אַמאָל געפלוויגן אף אן עראָפּלאַן?
5. אן אויטאָמאָביל לויפט אף דער ערד. און וואו פליט אן עראָפּלאַן?
6. האָסטו אַמאָל געזען א לופט-באלאָן?
7. איז דאָס ריכטיק אָדער פאַלש: אן עראָפּלאַן פליט הויך. אן עראָפּלאַן פליט אַמאָל העכער פון די וואָלקנס. אן אויטאָמאָביל לויפט שנעלער פון א באַן. מיט א באַן פאָרט מען אף א טיך. מיט א שיף פאָרט מען אף א גרויס און טיף וואסער.

צו לעקציע 20 :

1. ווען צואַשסטו זיך?
2. מיט וואָס וואַשסטו זיך?
3. וואָס, אויסער וואַסער, נוצסטו ביים וואַשן זיך?
4. וויפיל מאָל א טאָג רייניקסטו די ציין? ווען? מיט וואָס?
5. מיט וואָס ווישסטו זיך אָפּ?
6. מיט וואָס פאַרקעמסטו דינע האָר?
7. ווי אָפט נעמסטו א באַד?
8. וועלכע וואַסער נוצסטו פאַר א באַד, קאַלטס צי וואַרימס?
9. מ'זאָגט: „האַלט זיך ריין, וועסטו זיין געזונט און שיין.“ איז דאָס ריכטיק?

צו לעקציע 21 :

1. וועלכע שפּיל-זאַכן האָסטו? וואָס טוסטו מיט דינע שפּיל-זאַכן?
2. הוירדעסטו זיך אַמאָל? אף וואָס? וואו?
3. האָסטו א שליטעלע? וואָס טוסטו מיט דעם?
4. ווען שליטעסטו זיך? און ווען גייסטו שווימען?

5. האסטו א ליאלקע? ווער האט זי דיר געשענקט? שפילסטו זיך אפט מיט דיין ליאלקע?
6. וואס פאר א קליידער טראגט דיין ליאלקע?
7. רופ אן די אלע זאכן, וואס דו זעסט דא אה די בילדער.
8. שפילסטו אין באל? קענסטו גוט כאפן דעם באל?
9. זאג וועגן יעדער זאך אה די בילדער, וואס דו טוסט מיט זיי.

צו לעקציע 22 :

1. האסטו ליב צו הערן מוזיק?
2. וואס האסטו בעסער ליב צו הערן: פיאנא צי פידל?
3. קענסטו שפילן אה א מוזיקאלישן אינסטרומענט? אה וועלכן?
4. שפילט ביי אייך ווער עס איז אין דער היים פיאנא? און פידל? און אן אנדער אינסטרומענט? וועלכן?
5. ווען איז מוזיק שענער: ווען מ'שפילט הויך, אדער ווען מ'שפילט שטיל?
6. האסטו א פיפל אדער א טרובע? וואס טוסטו אויף זיי?
7. וועלכער מוזיקאלישער אינסטרומענט איז דער גרעסטער?

צו לעקציע 23 :

1. וואס זעסטו אה יעדן פון די בילדער?
2. ליען דורך וואס עס שטייט געשריבן אונטער יעדן פון די בילדער.

צום שמועסן

1.

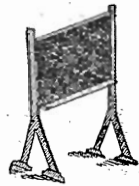
א שול

שילער

לערער

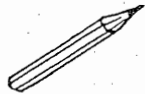
ברעט

שטול

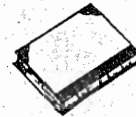
טיש

בלייפערדער

העפט

בוך

קרנר, מעקער, שאפע, מינט, מינטער, פען. בענק.
לערנען, ליינען, שרייבן, זינגען, שפילן. זיצן, שטיין.
שטיין און! זעץ זיך! קום אהער! ליינען!

די פאמיליע

זון

מאמע

טאטע

טאכטער

באבע

זיידע

פאפא, פאטער, מוטער, קינד, קינדער.
 ברודער, שוועסטער, מומע, פעטער, קאזין.
 יינגערלע, מוידעלע. יונג, אלט. גוט.
 ליב האבן. אין דער הויז.
 מיין מאמע האט א זון און א טאכטער.
 איך האב ליב מיין מאמען.

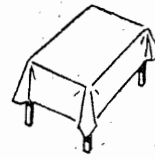
אפן מיש
(געפעס)

טעלער

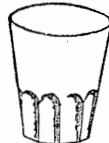
סערוועטקע

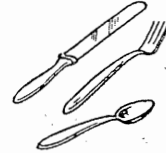
מישטוך

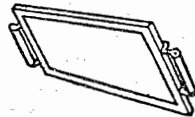
טעפערע

גלאז

מעסער, גאפל
לעפל

טאץ

משניניק

שיסל

שטעלן, לייגן, ליגן, שטיין.
די מאמע שטעלט טעלער צום מיש.
די מאמע לייגט לעפל אפן מיש.
די טעלער שטייען אפן מיש.
די לעפל ליגן אפן מיש.

4.
עסנוואכן

קעז

פוטער

ברויט

פיש

פלויש

איז

טארט (לעקעד)

פרוכט

מילך

זופ, קאשע, סאלאט, זאלץ, וואסער, מיז, קאווע.
פרישטיק, מיטאג, אונטברויט.
הונגער, דארשטיק, זאט.
עסן, טרינקען.
צו פרישטיק עס איך קאשע, אן איז און מילך.
צו אונטברויט עס איך זופ און פלויש.

5
דער מענטש

אױער

אױג

קאפּ

צאָן

מויל

נאז

פינגער

האנט

פוס

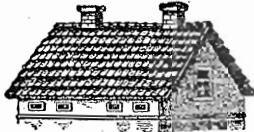
ליפּ, באַק, שטערן, האַר, האַלדז.
גויז, לויפן, זיצן, לאַכן, וויינען.
זען, הערן, רעדן, עסן, ביסן, קניען, אַרבעטן.
מיר זעען מיט די אויגן.
מיר גויזען מיט די פיס.
מיר אַרבעטן מיט די הענט.

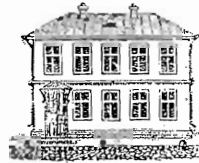
צימער

קוימען

דאך

הויז

אויזון

פענצטער

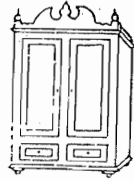

טיר

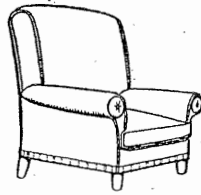
וואנט. עס צימער, שלאפצימער, קיך, וואשצימער.
קאכן, באקן. וואוינען. עסן. שלאפן. וואשן זיך.
מיר וואוינען אין הויז.
דאס הויז האט פיר צימערן.
מיר שלאפן אין שלאפצימער.
די מאמע קאכט אין קיך.

אין הויז

שאפע

שטול

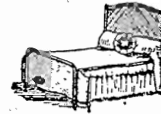
טיש

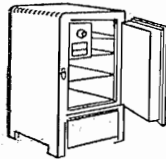
שפיגל

קאמאד

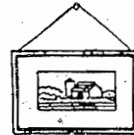
בעט

איין-קאסטן

וויגער

בילד

אלמער, פיאנא, לאמפ.
וויצן, ליגן, שלאפן. שפילן מוזיק.
איך וויל אפ א שטול.
ער שלאפט אין בעט.
די ביכער ליגן אין שאפע.

קאלירן

זאל דער לערער געבן די קינדער און לאזן זיי אנקלעפן אין יעדן
קעסטלעך דעם געהעריקן קוואדראט פון קאלירט פאפיר.

 רויט	 שווארץ	 ווייס
 בלוי	 גרוין	 גער
 ברוין	 גרוי	 אראנזש

בלייפעדער, קרייז, פענדזל, פארב.

פארבן, מאלן.

פון וואס פאר א קאליר איז דאס בוך ?

ווי איז די בלייפעדער ?

ווי איז די טינט ?

קליידער

מאנטל

רעקל

הויז

העמד

קליידר

קלייד

אוניפארם

הענטשיקעס

שניפס

הימעלע

הימל

הוט

שטיוול

שיד

זאקן

ריין, שמוציק. האלטן ריין, שוין, פון.
 אנטאן, אויסטאן, טראגן, רייניקן, פוצן.
 מיר טראגן קלויידער.
 מיר טראגן דעם הוט אפן קאפ.
 מיר טוען אויס דעם הוט אין שול.

אין גארטן

בלאט

צווייג

בוים

פלוים

באר

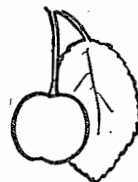
עפל

לעמאן

אראנוש

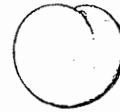
קארש

באנאנעס

וויינמרויבן

פערסיק

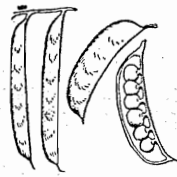
רויטע יאגעדעס

אנאנאס

גרויס, קליין. זיס, זויער, געשמאק.
 פלאנצן, וויען, וואקסן, בליען. פרוכט.
 מיר עסן פרוכט.
 א קארש איז רויט.
 א באר איז געשמאק.

גרינס

ארבעס

בוריק

ציבעלע

אונגערק

קארטאפל

מער

רעטעבלעד

בעבלעד

קרויט

רײַף, האַרט, ווײַך. פּריש.
קאַכן, באַקן, עסן.
מיר קאַכן בעבלעד.
מיר באַקן קארטאָפל.
מיר עסן גרינס.

אָפֿט אַ פֿאַרם

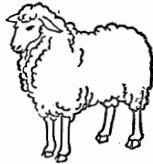
ברונעם

די פֿאַרמערקע
מעלקט אַ קו

שטאַל

שעפּס

פערד

צײַג

קאץ

אַײַזל

הונט

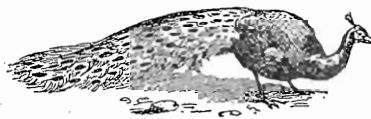
פֿאַרמער, פֿאַרמערקע. מילך. וואָל.
מוקען, מעקען, מיאָקען, בילן, הירושען.
די קו גיט מילך. די קו שטייט אין שטאַל.
די שעפּס גיט וואָל.
דאָס פערד פירט דעם וואָגן.
דאָס פערד שלעפט דעם אַקער.

פויגלען

הון

פאווע

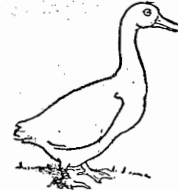
האן

אינדיק

נעסט

גאנדר

ענטל

פאפוניי

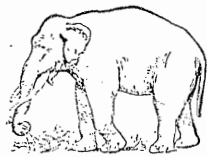

קרא

אדלער

פערדערן, פליגלען, עק, שנאבל.
פליען. קרייזן, גראנערן, מאכן האלדער-באלדער.
לייגן אייער. די הון לייגט אייער.
דער אדלער פליט הויך.
די פאווע האט א שיינעם עק.

העלפאנד

טיגער

לויב

פוקס

וואלף

בער

קעמל

זשיראף

מארפע

שטארק, קלוג, בייז.
ברומען, ברילן, וואיען.
דער בער ברומט. דער לויב ברילט.
דער וואלף וואיעט.
דער לויב איז שטארק. דער פוקס איז קלוג.
די ווילדע כאיעס עסן פלויש.
א מארפע, א זשיראף און א קעמל עסן גרינס.

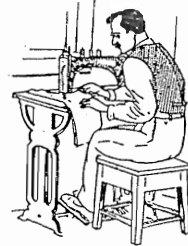
ארבעטער

בעקער

שוסטער

שניידער

פארמער

סטאליער

שמיר

לערער

קרעמער

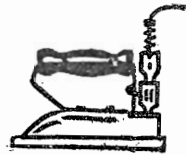
דאקטער

טאן, מאכן, נויטן, קלאפן, זען, באקן.
אקערן, נויטן, מעלן.
לערנען, הילן קראנקע, קויפן, פארקויפן.

דער שניידער גייט קליידער.
 דער שוסטער גייט שיד.
 דער סטאליער מאכט א טיש.
 דער שמיד שמידט אייזן.
 דער דאקטער הילט קראנקע.
 דער קעמער פארקויפט ברויט, מילך, קעז.

16.

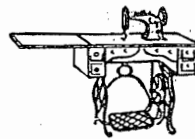
מיט וואס מען ארבעט

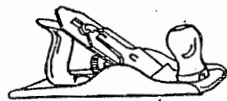
אייזן

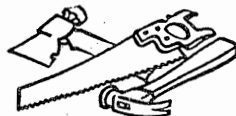
נאדל

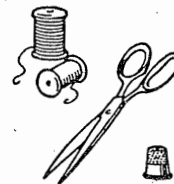
ניי-מאשין

הובל

האמער, האק
ועג

שער, שפול
פינגערדחוט

וואג

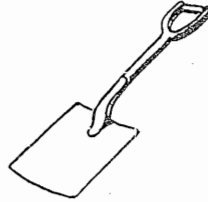
אס

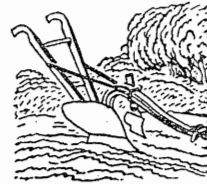
צווענגל

רעבליע

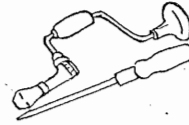
גראב-אייזן

אקער (פלוג)

סערפ

עגבער
שרויפן-ציער

פאדים, מ'שוועקעס.
שארת, טומפ. שווער, גרינג. הויס, קאלט.
נייען, פרעסן, זעגן, הובליען, האקן, גראבן.
אז א מאשין נייט מען.
מיט א שער שניידט מען.
מיט א נאדל נייט מען.
מיט אן אייזן פרעסט מען.

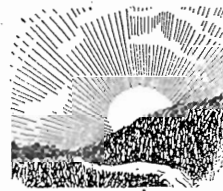
די נאטור

שמערן

לעוואָנע

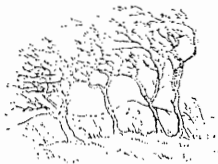
זון

שניי

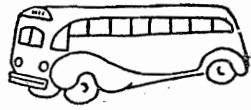
רעגן

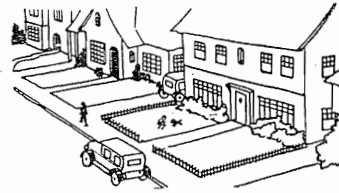
ווינט

טאָג, בייטאָג. נאכט, ביינאכט.
 זומער, ווינטער, הערבסט, פּרילינג.
 נאָס, טרוקן. הויך, נידעריק.
 ליכטיק, פינצטער, טונקל. וואַרם, קאַלט.
 שנינען, לייכטן, פינקלען, פאלן, גיסן, בלאָזן.
 עס איז ליכטיק. מיר איז קאַלט. עס פאלט א שניי.
 עס גיסט א רעגן. עס בלאָזט א ווינט.

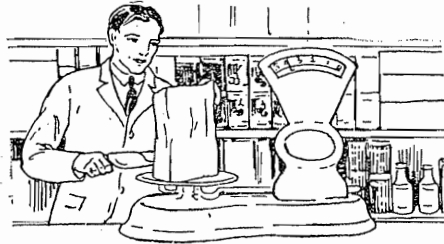
אין שטאט

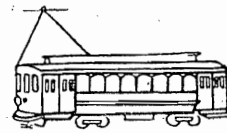
באס

גאס

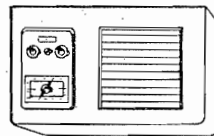
קראם

טראמוואי

עלעקטריש לעמפל

ראדיו

טעלעפאן

אויזמאן

מילכמאן

פאליצייזמאן

פייער-לעשער

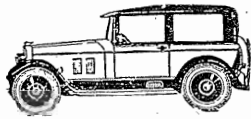

בריוזמאן

עלעקטריק, גאז, פארן.
 איך פאר אף א באס.
 מיר פארן אויך א טראמוואי.
 דער מילכמאן ברענגט אונדז מילך.
 דער בריוזמאן ברענגט אונדז בריוו.
 מיר קויפן אין קראם עסנוואכן און קליידער.

מען פארט

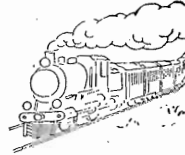
אויטאמאביל

רייטנדיק

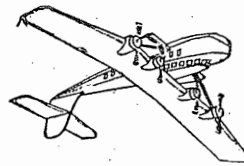
שיף

באן

לופט-באלאן

עראפלאן

לאנגזאם, שנעל, זייער שנעל. הויך, נידעריק.
רייטן, פארן, פליען.
אם דער ערד. אין דער לופטן.
אמאל איז מען געפארן מיט א פערד און וואגן;
איצט פארט מען מיט אן אויטאמאביל, אדער מפליט מיט
אן עראפלאן.

צום וואשן זיך.

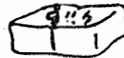
א קינד רייניקט די ציין.

א קינד וואשט זיך.

האנטוך

זיב

וואסער

קעמעלע

צאן-בערשטל

קאלט, ווארים, רייין.
וואשן זיך. אפוווישן זיך. רייניקן די ציין. פארקעמען
די האר.
אין דער פריי. פארן גוון שלאפן.

צום שפילן זיך

קינדער שפילן אין באל.

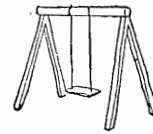
א מיידעלע היידעט זיך.

ליאדקע-וועגעלע

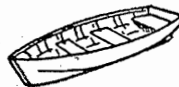
ליאדקע

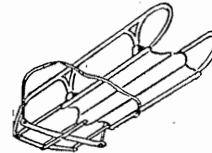
היידלע

וועגעלע

שיפל

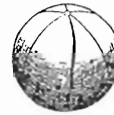
שלימל

מעסערל

שערעלע

באל

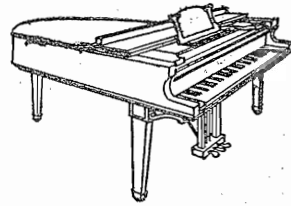
זיך הוידען. שפילן אין באל. זיך שליטלען.
 זיך שיפלען. שערן. שניצן.
 מיר שיפלען זיך אפ א שיפל.
 מיר וויגן זיך אפ א הוידלקע.

מוזיק

פידל

פיענא

פויק

טרובע

באס

פֿיפּל

טרומװט

שׂוין. הויך, שטיל. גוט, שלעכט.
שפילן פיאנא. שפילן פידל. שפילן אה א באס.
פויק, טרובען, פֿיפּל.
מיין שוועסטער שפילט גוט פיאנא.

א יונגעלע עסט.

א יונגעלע שלאפט.

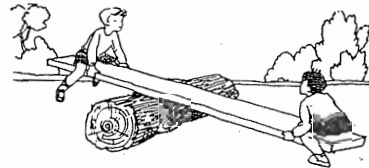
א יונגעלע ליגט. א יונגעלע ווייזט. א יונגעלע גייט

א יונגעלע שטייט א יונגעלע וויינט. א יונגעלע טרינקט.
א א שטול

א מוידעלע זיצט. א מוידעלע קוקט
אין שפיגל. קינדער טאנצן.

קינדער לויפן.

קינדער וויגן זיך.

א פרוי זיצט.

א מאן גייט.

א פארמער אקערט. א פארמער זיט. א פארמער שניידט.

א מידעלע שפילט
מיט א ליאלקע.

א יונגעלע גייט
אין שול.

די קאץ לעקט מילך.

די קו עסט גראס.

א מידעלע מאַלט
א בילד.

ואל דער לערער דערציילן די קינדער :

עס איז געווען א טאטע מיט א מאמען. זיי האבן געהאט א קליין יינגעלע, סעמעלען, און א מיידעלע, פערעלען. דער טאטע איז יעדן טאג געגאנגען אין שאפ ארכעטן. פערעלע איז יעדן אינדערפרי געגאנגען אין שול לערנען. די מאמע איז געבליבן אין דער היים מיט סעמעלען.

אמאל איז די מאמע געזעסן ביים וויגעלע און געוויינט סעמעלען. זי האט אים געזונגען : א-א-א. איז אריינגעקומען פערעלע פון שול. זי איז אריין מיט א טומל. האט די מאמע געזאגט פערעלען : ש ! שא ! איז פערעלע געווארן שמיל.

די מאמע האט אנגעטאן איר שאל און געזאגט פערעלען : זעץ זיך דו און ווייג סעמעלען, און איך וועל גיין אין קראם קויפן עסן. האט פערעלע זיך געזעצט ביים וויגעלע, געוויינט סעמעלען און שמיל, שמיל געזונגען : לא-לא-לא, לא-לא-לא, לא-לא, לא-לא.

און דאן ואל דער לערער צוטרעטן צו דער ערשטער לעקציע.

.1

שששש
שששש

lc

e

שש

שawl — shawl

של

ל

ss-ss-ss ,ss-ss-ss
ss-ss ,ss-ss

.ic -ic -ic -ic ,ic -ic -ic -ic -ic
!ice !ice !e -e
.fice .icf-icf-icf-icf -f

עפל
ע

שער
ר

פאפא
פ

פאפא קומט פון שאפ.
פאפא ברענגט עפל.
פאפא ברענגט א שער.

פאפא ברענגט א שערעלע.

פאפא דארף די שער.

פערעלע דארף דאס שערעלע.

דער לערער האט געבעטן, פערעלע
זאל ברענגען א שערעלע.

שער—scissors . עפל—apple . לערער—teacher .

פ - פאפא

ע - עפל

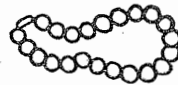
ו - ווער

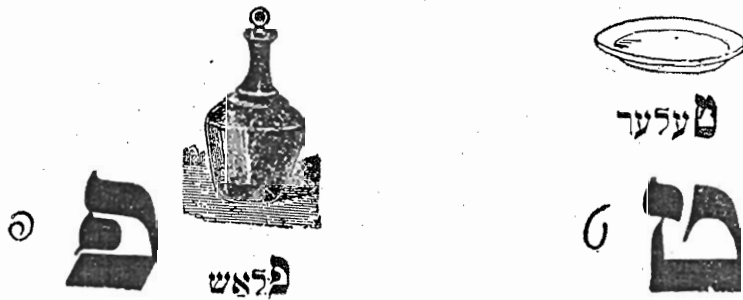
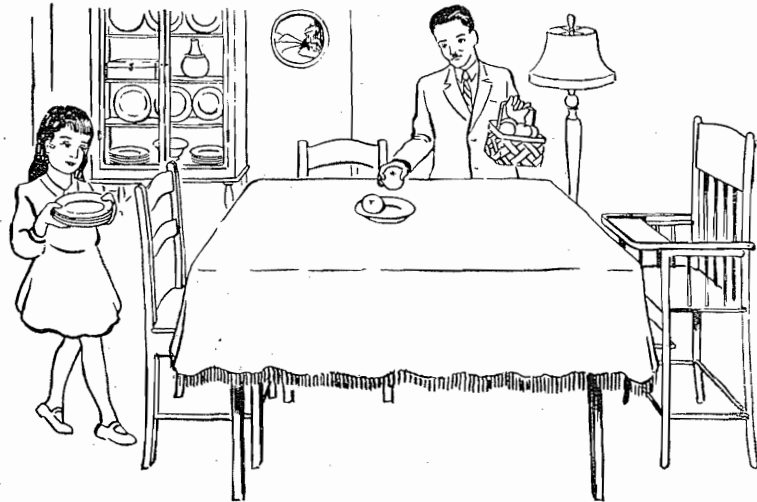
פאפא, עפעלע, א שער, א

שערעלע, פערעלע, ער, לערער.

שמעל וועק איינעם פון די פאלגנדע בוכשטאבן אפן ארט פון
יעדן פאסיקל: ש, ע, ל, ר.

א—	ב—	ג—
שע—	שא—	עפ—

פערעלע ברענגט א טעלער.
פערעלע שטעלט דעם טעלער אפן
מיש.

דער טאטע לויגט די עפל אין דעם
טעלער.

פערעלע ברענגט נאך טעלער.
פערעלע נעמט פון שאפע א פלאש.
פערעלע שטעלט די פלאש אפן מיט.
פערעלע נעמט פון שאפע לעפל.
פערעלע לויגט א לעפל און א
לעפעלע ביי יעדן טעלער.

טעלער — plate . פלאש — bottle . שטעלט — puts .
שאפע — closet . לעפל — spoon .

ט- טעלער . טעפער.
ש- פלאש . שאפע . אפן .
ל- לעפל . לעפעלע . שטעלט . טעלער .

שמעל אוועק איינעם פון די פאלגנדע בוכשטאבן אפן ארט פון
יעדן פאסיקל : פ, מ, ר.

עלער — ראש — שא — ע
שמעל — לע — טעלע —

סעמעלע איז
פערעלעם ברודער.

סעמעלע

די מאמע
ברענגט סעמעלען.

מאמע

0 **ם**

די מאמע
זעצט סעמעלען
אף א שטול.

// **מ**

די מאמע נעמט פון שאפע מעסער.

אלע עסן.

פערערערע עסט. מעמערערע עסט.

. eats —אכל

• $\gamma \delta \kappa \delta \iota \zeta$ • $\delta \kappa \iota \zeta \kappa - \kappa$

0-88888 . 88888 . 88888

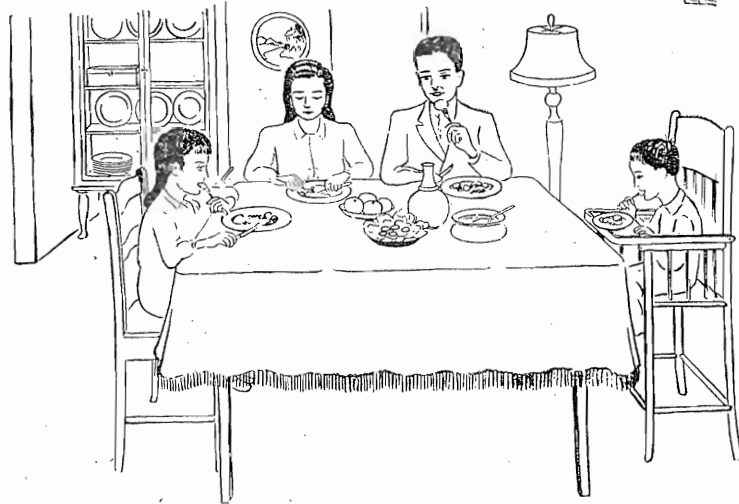
608. 8N/CN. 608 1C01C0

၂၀၁၁ ခုနှစ် ၂၀၁၁ ခုနှစ်

שמעל צוועק איינעם פון די פאלגנדע בוכשטאבן אפן אָרט פון יעדן פאסיקל: **ב, ע, ס, ז.**

אִמְעָה — חֶמֶד — אֶלֶף
 עֶסְעֶר — מֵלֶךְ — עַם

פלייש

שיסל

ף ״

ף ,

••

די מאמע ברענגט א שיסל מיט ווייץ.

די מאמע שטעלט די שיסל מיט
זופ אפן טיש.

די מאמע גיסט די זופ פון שיסל אין
טעלער.

אלע עסן די זופ מיט לעפל.
סעמעלע עסט מיט א לעפעלע.
די מאמע ברענגט א טעלער פלייש.
די מאמע שטעלט דעם טעלער מיט
פלייש אפן טיש.

די מאמע טיילט אויס דאס פלייש.
אלע עסן דאס פלייש.
דער טאטע טיילט אפ עפל.
פאפא עסט אן עפל.
מאמע עסט אן עפל.
פערעלע עסט אן עפל.
סעמעלע עסט אן עפעלע.

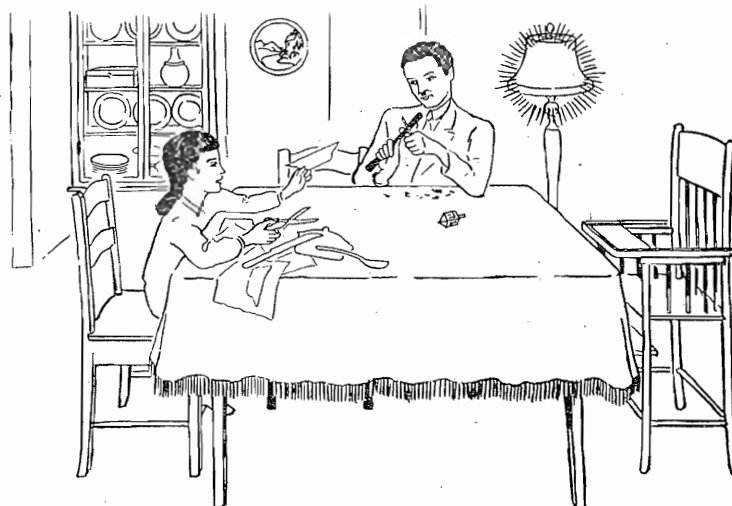
שיסל—bowl . טיש—table . מיט—with .
פלייש—meat . טיילט—serves . שניילט—pares .

י - ט"ז. ש"ס. א ט"ז ש"ס.
 !! - פ"ז. ט"ז. ט"ז, ט"ז.
 א"א ט"ז פ"ז. פ"ז א"א
 ד"פ א"ט א ט"ז.

שמעל צוועק איינעם פון די פאלגנדע בוכשטאבן צפן צרמ פון
 עדן פאסיקל: י"ל.

ט—ל	פ—ש	ש—ס
ב—מ	ש—ל	מ—ש

אָר ריידער

לעמפ

דער מאמע צינדט אן א לאמפ.

די מאמע נעמט אראפ פון טיש
די שיסל, די טעלער, די לעפל, די
מעסער, די פלאש.

עס ווערט שפעט. סעמעלע גייט שלאפן.

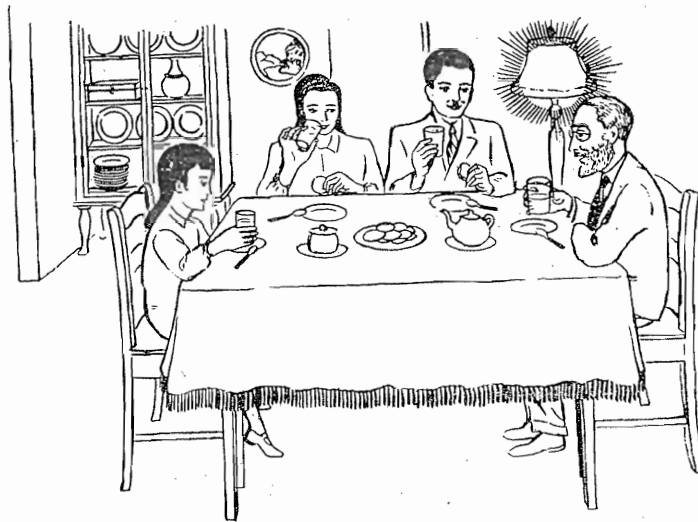
פערעלע נעמט פאפיר און דאס
שערעלע.

פערעלע שערט פון פאפיר א טאפ,
א לעפל, א מעסער, א טעלער.

דער פאטער מאכט מיט א מעסער א
דריידל פאר סעמעלען.

שפעט — late . לאמפ — lamp . אראפ — off .
פאפיר — paper . שערט — cuts . טאפ — pot . דריידל — top .
פאטער — father .

מאן

מ

לם

ל

אנדע

א

עם קומט פערעלעם ווידע.
 דעם ווידנאם נאמען איז ואלמען.
 ווידע ואלמען איז פערעלעם מאמעס
 פאטער.

ווידע ואלמען איז אן עלטערער מאן.
 די מאמע פרייט זיך וויער מיטן ווידן.
 זי שטעלט אפן טיש א טעלער מיט
 נים.

זי שטעלט פארן ווידן איז פארן טאטן
 טוי מיט ואפט.

פאר פערעלען ווערט שפעט.
 זי גייט שלאפן.

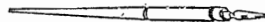
דער טאטע נעמט די דאמינאס.
 ער שפילט דאמינאס מיטן ווידן.

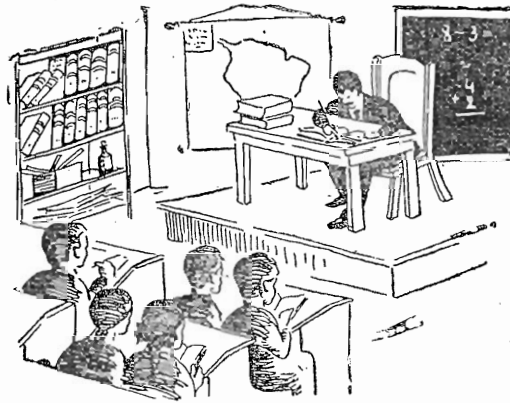
ווידע—grandfather . nuts—נים . man—מאן
 נאמען—name . older—עלטערער . פרייט (ויד)—is happy
 וויער—very . פארן—for . ואפט—juice, jam . טיי—tea
 נעמט—takes . דאמינאס—dominoes . שפילט—plays

ג- ז"ל צע. זאלט. ז"ל צע.
 נ- נ"ס. נעמט. נאמאלט.
 ו- ואל. ואלען. ופילען.
 צ' צאלע צעלעט פארן ז"ל
 א טעלע א"ט נ"ס.
 צעל פאלטער נעמט צאלא-
 נאלט. צעל ז"ל צעלעט צאל-
 א"ל א"ט טאלט.

שמעל צוועק אינעם פון די פאלגנדע בוכשטאבן אפן ידט פון
 יעדן פאסיקל: נ"ל.

עמט	ויער	אפט
ידע	אמען	שלאפ
נעמע	ואלמע	שפיר

שול.

ר / פערעלע שטייט אויף פרי.
זי עסט אפ.

פערעלעס מוטער טוט אן פערעלען א
מאנטל.

פערעלע גייט אין שול.
אין שול לערנען פיל שילער.
פארן לערער שטייט דארט א טיש
אין א שטול.

פאר די שילער שטייען דארטן
שטולן.

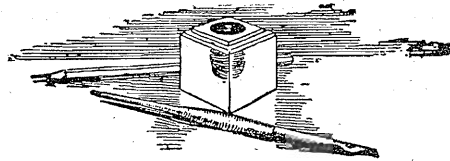
די שילער לערנען אין שול.
ווי לייענען דארטן, ווי מאַלן דארטן,
ווי שפילן דארטן.

דער לערער לערנט די שילער.
אמאל שפילט דער לערער מיט די
שילער.

שטייט (אוף) — gets up . פרי — early . מוטער — mother .
מאנטל — coat . טוט אָן — puts on . שילער — שילערנס — pupils .
שטול — chair . לייענען — read . לערנען — teach .
מאלן — paint, draw . שפילן — play . אמאל — sometimes .

שמעל אדעק איינעם פון די פאלגנדע בוכשטאבן אפן ארט פון
יעדן פאסיקל: ו, ש, מ.

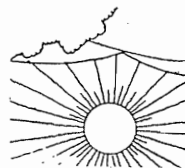
ש — מ — טער — שט — ל
— טול — ול — וטער

1- שול. שול.
 אן שול. בארט שטייט אן טיש
 איט אן שול פארן לערער.
 בער לערער לערנט ביי ש-
 לער. ביי שילער לערנען, אפאלן,
 שפילן בארטן.

מער פאלגנדע איבענג:

שפילן —	דו שפילסט,	ער שפילט,	זי שפילט.
מאלן —	דו	ער	זי
לערנען —	דו	ער	זי
שטיין —	דו	ער	זי

פערעלע זעט א מייזעלע.

פערעלע לערנט
א.פ.

מייזעלע

זי קומט פון שול.
זי נעמט פאפיר.

מייז

זי נעמט א טינטער מיט טינט. **ר** **ר**
זי נעמט א פען.

זי טוט די שול ארבעט.

מיט אמאל זעט זי — א מייזעלע
לויפט.

פערעלע לאזט דאס פאפיר מיט דער
פען.

זי לויפט, זי שרייט:

מאמע, שנעל, א מייז!

די מוטער לויפט אריין.

ו' זעט — א מיוועלע שטייט אונטער
א שטול.

די מיטער טוט א טופע מיטן פוס.
דאס מיוועלע אנטלויפט.

לערנט אָפּ — finishes learning . מינט — ink . טוט — does .
מיטער — inkwell . מיט אַ מאָל — suddenly . זעט — sees .
מויז — mouse . מיוועלע — little mouse . לויפט — runs .
לאָזט — leaves . שרייט — shouts . שטייט — stands .
טופע — stamp . אנטלויפט — runs away .

ו' — אויז . עוּפֿט .

י' — אייגענע . שרייט . אַרײַן .

פערענע עסט אָפּ . זי נאָט

פאַפּיר . זי נאָט אַ טיילערייט

טייט . זי נאָט אַ פּען . איט אַאָפּ

זעט פערענע — אַ אויז . עוּפֿט .

פערענע עוּפֿט . זי שרייט :

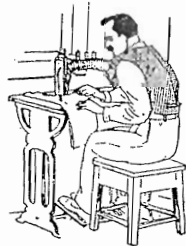
„אָאָ , אַ אויז !“

מאך די פאלגנדע איבונג:

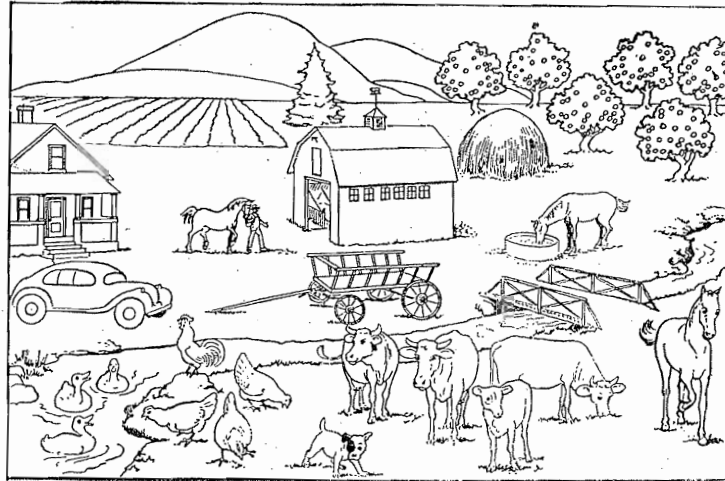
לויפן —	דו לויפט,	ער לויפט,	זי לויפט
שרייען —	דו	ער	זי
נעמען —	דו	ער	זי

שטעל אוועק דעם דיכטיקן בוכשטאב אפן ארט פון יעדן פאסיק.

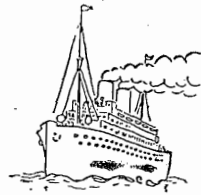
פערעלע ל-פט. זי שר-ט: מ-מע, א
 מ-ז! ד- מ-מע ט-ט א ט-פע מ-טן
 פ-ם. ד-ם מ-זעלע אנטל-פט.

א פארם.

שיף

זומער פארט
פערעלעם מוטער
אף א פארם.

ם

זי נעמט מיט פערעלען
סעמעלען.

ף

די מאמע פארט אף
דער פארם מיט א שיף.

דריי שטונדן פארט זי מיט דער שיף.
 פון דער שיף פארט די מאמע אף
 דער פארם מיט א מאשין.
 פערעלע מיט סעמעלען שפילן אף
 דער פארם זייער פיל.
 זיי עסן דארט דערפאר מיט מער
 אפעטיט.

זומער איז אף דער פארם זייער שיין.
 זייער פיל מענשן פארן דערפאר
 ארויס אף זומער אף א פארם.

פארם—farm . זומער summer . פארט—goes, rides .
 ערשט—first . אף—by, on, to . שיף—ship, boat .
 זייער פיל—very many . דערפאר—therefore . מער—more .
 אפעטיט—appetite . מענשן—people . שטאט—city .

שמעל אוועק איינעם פון די פאלגנדע בוכשטאבן אפן ארט פון
 יעדן פאסיקל:

זייע—פיל מענשן—פאר—זומער פון—שטאט
 א—א פאר—זיי פאר—מיט א שי—זיי פאר—
 א—פערד.

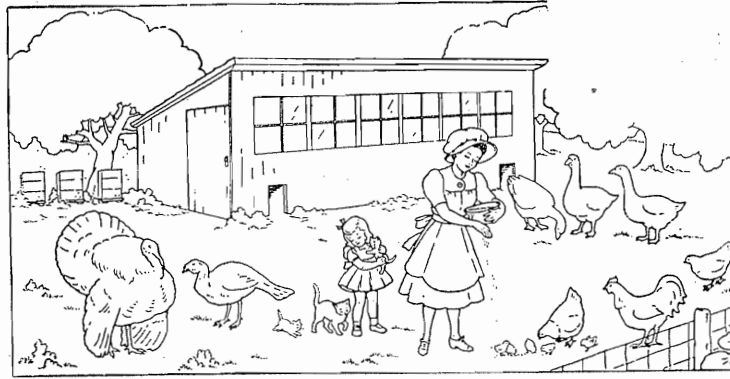
ק - פֿאַרם.

ף - שײַף.

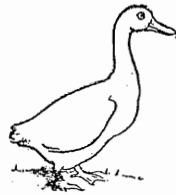
די אַמאָס פֿאַרט זומער אַל
א פֿאַרם. זי פֿאַרט אַל א שײַף.
זומער פֿאַרן פֿיל אַדלשן
פֿון שטאַט אַל א פֿאַרם.
אַל דער פֿאַרם עסט אַדן
אײַט אַד אַפֿעטײַט.

5

דער הינער-חיות.

נאנד

נ

קאן

ק

דער פארמער האט
אפ זיין חיות פיל הינער, הענער, נענדן.

די הינער לויפן ארום.
 די הינער פליען ארום.
 די גענדז גייען לאנגזאם.
 די גענדז זינען גרויסע.
 זיי זינען גרעסער פון די הינער.
 די גענדז זינען גרויע.
 די הינער זינען דייטע.
 דער האז האט זייער שיינע לאנגע
 פעדערן.
 די גענדז גראנערן.

הון — chicken, hen . האן — rooster . הויף — yard .
 גאנדז — goose . פליען — fly . גרעסער — larger, bigger .
 לאנגזאם — slowly . גרוי — gray . רויט — red . לאנג — long .
 פעדערן — feathers .

שרייב אראפ און געדענק, ווי מען זאגט.

די מומער	דער פאטער
די מאמע	דער מאמע
די לערערין	דער לערער
די פארמערין	דער פארמער
די פרוי	דער מאן
די הון	דער האז

ב - ו / ב . || ב . ר' א . ר' א

178. 188. 198 - 1

א' פ'נע און א' פ'נע

י"ח אדר א' תר"פ

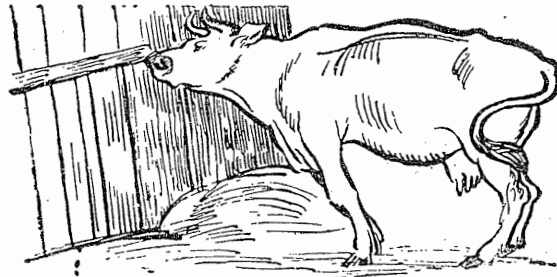
אברהם אבינו

১৪০৮. ১৩ জুলাই ১৯৫৬

שמעל צוועק ~~האט~~ פון די פאלגנדע בוכשטאבן אפן אַרט פון
יעדן פאסיקל: הגות.

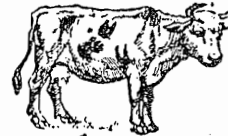
אֶל—וְ—אֲנִי—
 יָעַר—רִים—רוּעַ
 לֶאֱנֶ—רִי—חִנֵּעַ—

דעם פארמעדן קו.

דער פארמער האט
א קו, א דויטע קו.
די קו האט שארפע
הערנער.

קו

מיט די הערנער
ק שטייט אמאל די
קו.

ק

די קו עסט גראס, קאלב

היי, שטרוי.

די קו האט א קאלב,
א קליין קעלבעלע.

ק

דאס קעלבעלע קאז נישט עסן קיין היי.
 דאס קעלבעלע קאז נישט עסן קיין
 שטרוי.

דאס קעלבעלע לינט אין שטאל.
 די קו, די מאמע, שטייט אפן הויף.
 זי מוקעט: מוז-מוז.
 מע קאז מיינען — די קו בעט:
 לאזט מיין קינד זיין מיט מיר.

קו—cow . גראס—grass . היי—hay . שטרוי—straw .
 הערנער—horns . שטייט—kicks . קאלב—calf . קליין—
 small . קאז נישט—cannot . שטאל—stable . בעט—asks .
 לאזט—let . קינד—child . מע קאז מיינען—one can think .

שמעל צוועק דעם ריכטיקן בוכשטאב אפן ארט פון יעדן פאסיקל.
 די ק—עסט—ראן. די קו—אט א
 אלב, א—ליין—עלבעלע. די ו—מו—עט.
 זי—עט: לאזט מיין ינד—יין מיט מיר.

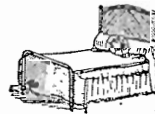
די האסט	—	די האסט א קאפ
ער האט	—	ער האט א פינגער
זי האט	—	זי האט א האנט
מיר האבן	—	מיר האבן פיס
זיי האבן	—	זיי האבן הענט

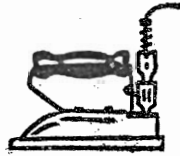

-ק - ק' . ק' . ק' . ק' .
-נ - נ' . נ' . נ' . נ' .

[illegible]

צ' קו שט"ט אפן פו"ט. ז'
 אוקעט. ז' העט: פאזט א"ן
 ק"ר צ"ן איט י"ר.

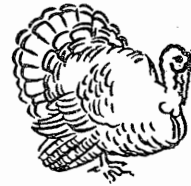

אָײז

אײזל

אײנדיק

אײג

אױגערדיק

— ין — אײז. אײז. אינדיק. אינדיאנער.

— יין — אײז. אײז. אינער.

— ייז — אײז. אײז. אינער.

— ין — אײז. אונדזער. אונדזערקעס.

— ייג — אײז. אײז.

אינדיק — turkey. אײז — her. אײז — one. אײז —
 אײז — iron. אײז — your. אײז — cucumber. אײז — eye.
 אײז — ear.

דער א — נײט א און נײט א, נאָר א — הײסט שמוער אַלעף.
 מען שמעלט אים אַלעמאַל אין אַנהױב וואָרט פאַר י, ו, יי, יאָן וי, נאָר
 מען זאָגט אים נײט אַרױס.

ביים פארמער אפן חוץ זינען
פארטאן אינדיקעם.

דער אינדיק איז א גרויסער פויגל.
דער אינדיק איז גרעסער פון א חזן.
דער אינדיק איז גרעסער פון א
גאנצן.

דער אינדיק שרייט: האלדער,
האלדער!

אפן האלדן ביים אינדיק זינען
פארטאן דייטע פערל.

די „וי“ אינדיק לייגט אייער.
די חזן און די „וי“ גאנצן לייגן
אייער.

פערעלע און סעמעלע עסן אייער.
וייער מאמע גיט זיי אלע אין דער
פרי אן איי.

זינען פארטאן—there are . פויגל—bird . האלדן—neck .
פערל—pearls . לייגט—lays . אין דער פרי—in the morning .

אי- אין. איך. אינצ'יק.
 אי- איין. איי. אייזער. אייזער.
 אי- אייז. אייזער.
 אי- אונזער. אונזער'יק.
 אי- אויג. אויזער.
 אער פאר אער פאט אינציקעס
 צי "צי" אינציק לעגט אייזער. צי
 גאנצ און צי פון לעגן אייזער.

שמעל אוועק דעם ריכטיקן בוכשטאב אפן ארט פון יעדן פאסיקל.

ינדיק — ויער — ויער
 יין — אייע — איי
 ויגן — ונדן — ונמער

שריב אראפ אט די ווערטער:

מיין, דיין, ויין, איר, אונדזער, אייער, וייער.

שמעל אוועק דעם ריכטיקן בוכשטאב אפן ארט פון יעדן פאסיקל.

די — ינער — לייגן — ויער. די — ענדן — לייגן
 ויער. מיר — אבן — ויגן — ון — ויערן. מיר
 ערן מיט די — ויערן.

די שעפסן און דער וואלף.

דער פארמער האט שעפסן.
פייטאג וינען די שעפסן
אין פעלד.

וואלף

דארטן עסן ווי גראן.
אין אונט לאזט דער
פארמער אריין די שעפסן
אין שטאל.

די //

מען דארף היטן די שעפסן.
מען דארף ווי היטן פון וועלף.
א וואלף פאלט אן אף שעפסן.
דער וואלף קומט ארויס פון וואלד
און פאלט אן אף די שעפסן.
אין שטאל קאן א וואלף ניט אריין.
דער פארמער פארשליסט די שטאל.

דער פארמער האט א חונט.
 דער חונט היט דעם פארמערס הויף.
 די שעפסן גיבן אונדז וואל.

שעפס—sheep, lamb . וואלף—wolf . אריינלאזן—let in .
 פעלד—field . אונט—evening . ביטאג—during the day .
 פארשליסן—to close, to lock up . היטן—watch . מען דארף—
 it is necessary . געבן—to give . וואל—wool . וואלד—woods .

II — וואלף . וואלד . אונט . וואל .
 אדער פארמער (פאט שטעסן)
 אין אונט לאזט אדער פארמער
 אריין די שעפסן אין שטאלד . ער
 פילט זיי פון וואלד .
 די שעפסן גיבן וואל .

געדענק, מע זאגט :

דער פארמער, דער וואלד, דער חונט.
 דער טיש, דער שטול, דער וואלד.

אבער

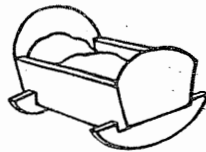
די שעפס, די קו, די הון.
 די שטאל, די וואלד, די באנק.

שמעל צוועק דעם ריכטיקן בוכשטאב אפן אָרט פון יעדן פאסיקל.
 אין אַ—נאָט לאַ—ט דער פארמע— די
 שעפס— ין שטאל אַרײַן, דע— פארמערס
 —ונט יט די שעפס— פון— עלף.

לייזער דער בייזער.

לייזער דער בייזער
 איז גע-נאנגען אין נאָס.
 איז א-דונטער אַ רעגן,
 איז ער גע-וואָרן נאָס.
 גייט לייזער דער בייזער
 קיריק שוין אין שטוב,
 פאלט לייזער דער בייזער
 אַרײַן אין אַ גרוב.

לייזער—angry one, bad one . נאָס—street . רעגן—
 געוואָרן—became . נאָס—wet . קיריק—back .
 שטוב—house . גרוב—ditch, hole .

ביים פארמער איז קיד.

ביים פארמער איז חוין איז
פארמער א קיד.

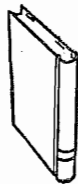
איז קיד קאכט דעם
פארמערס ווייב.

זי קאכט מיטאג און
אונט-ברייט.

ליכט

זי האט טעפ, איז וועלכע
זי קאכט.

און אונט ברענגט און
קיד ליכט.

ביי דעם שיין פון די
ליכט מאכט דעם פארמערס
קליינער וון ויין שול-ארבעט.

ער לייגט ויין בוד, ער
שרייבט, ער רעכנט.

קיך — kitchen . קאכן — to cook . ווייב — wife .
 מיטאג — lunch, dinner . צוונטברויט — supper . וועלכע —
 which . ברענען — to burn . ליכט — candles . שיין — light .
 מאכט — makes . ארבעט — work . רעכנט — figures .

ב- איכט . קאכט . רעכנט .

ק- הוק . קיך .

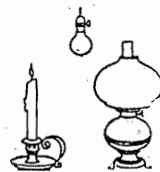
היים פאראער אין פויז איז

פאראן א קיך .

אין קיך קאכט אדער פאר-

אדער וויל . זי קאכט איטאג און
צוונטברויט .

אין צוונט ארבעט אין קיך
איכט .

שטעל צוועק דעם ריכטיקן בוכשטאב אפן ארט פון יעדן פאסיקל.

בו — קי — מא —
קא — לי — ט — רע — ענען

שטעל צוועק דעם ריכטיקן בוכשטאב אפן ארט פון יעדן פאסיקל.

— ין — קי — קא — ט — רע — פארמערס ווייב.
אין א — נט ברענ — ין — קי — ביי — פארמער
א לי — ט.

קען מען שרייבן שיין ?

די בלייפעדער ברעכט זיך,
דאס העפט רייסט זיך,
דער טיש שאקלט זיך,
און דער לאמפ לעשט זיך.
קאן מען שרייבן שיין ?

בלייפעדער — pencil . העפט — notebook . ברעכן —
רייסן — to break . שאקלען — to shake . לעשן —
to put out .

מיט א קליין נעזל.

ווען קינדער טרינקען מילך
פון א גרויס גלאז,
וואקסן זיי געזונט,
מיט א שיינער נאז.
ווען קינדער טרינקען מילך
פון א קליין גלעזל,
וואקסן זיי לאנגזאם
מיט א קליין נעזל.

ווען קינדער טרינקען ניט קיין מילך
 ניט פון קיין גלאז, ניט פון קיין גלעזל,
 זיינען זיי גרינער פון א גרעזל
 און מיט א מיעס געזל.

טרינקען—to drink . milk—מילך . וואקסן—to grow .
 געזונט—healthy, strong . מיעס—ugly .

א שטאל.

שטייט א שטאל אין מיטן פעלד,
 און אין שטאל — א קו,
 — מו!

ווייל זי עסן — מו!
 ווייל זי טרינקען — מו!
 ווייל זי קעלבט — מו!
 ניט קיין אנדער קלאנג, נאר — מו!
 שטייט אין שטאל א קו.

האט די שטאל א בייזעמל,
 ווארקעט אויבן דארט א טויב,
 — קור!

ווייל זי שלאפן — קור!
 ווייל זי אופשטיין — קור!
 ווייל זי פליען — קור!
 ניט קיין אנדער קלאנג, נאר — קור!
 אויבן — קור און אונטן מו!
 שטאל און טויב און קו.

קלאנג—sound . בייזעמל—attic . ווארקעט—hums .
 טויב—pigeon . אויבן דארט—up there . אונטן—down below .

דעם פארמערס ציג.

דער פארמער האט א ציג.

די ציג איז א ווייסע.

די ציג האט צוויי לאנגע

הערנער.

די ציג האט אויך א לאנגע

ווייסע בארד.

די ציג מעקעט.

די ציג עסט גראס און בלעטער.

די ציג האט צוויי קליינע ציגעלעך.

די ציגעלעך ווינען ווער ווייסע.

די ציג גיט אונדז מילך.

ציג—goat . ווייס—white . בארד—beard . בלאט—leaf
. איין גאנצן—altogether .

ז- זיג. זיגלעס. זיין.

זער פארמאכט פאט א זיג.

זי זיג אוי א וויסס. זי פאט

זיין זיגלעס. זי זיגלעס זי-

זען זייער שוין.

זי זיג גיט אונז איינס.

שמעל אוועק דעם ריכטיקן בוכשטאב אפן ארט פון יעדן פאסיקל.

די זיסע יג האט לאנגע ע—ערנער. זי

אט וויי—יגעלעך. די יגעלעך וויינע—
ווייער שוין—.

איינס צוויי דריי.

איינס — אט שטייט ער.

צוויי — אט גייט ער.

דריי — אט נעמט ער לויפן שנעל.

שנעל געלאפן,

ניט געטראפן.

האפ — געפאלן אפן שוועל.

שנעל—quickly, fast. ניט געטראפן—missed. שוועל—

threshold

מאך די פאלגנדע איבונג:

אין ציג — צוויי ציגן
אין טיש — צוויי
אין לאמפ — צוויי
אין שער — צוויי
אין שאל — צוויי

צ ו י ל :

אונס, צוויי, דריי, פיר, פינף, זעקס, זיבן, אכט, ניין,
צען, ערף, צוועלף, דרייצן, פערצן, פופצן, זעכצן,
זיבעצן, אכצן, ניינצן, צוואנציק.

שרייב איבער די אלע צאלן.

שרייב אן די פאלגנדע צאלן:

1, 3, 7, 8, 6, 4, 2, 5, 9, 10.

די קליינע קעכין.

בריינדל האט געלערנט קאכן

גאנצע אכצן וואכן.

האט זי אין די אכצן וואכן

זיך אויס-געלערנט מילך צו קאכן.

שטעלט זי צו א טעפל,

און איז איינגעשלאפן.

איז די מילך פון טעפל

אין גאנצן אויס-געלאפן.

20 16 12 2

די קאץ מיט די קעצעלעך.

ביים פארמער אפן חוץ
איז פארטאן א קאץ.

די קאץ איז א גרויסע,
א שווארצע.

קאץ

זי האט דריי קליינע
קעצעלעך.

די קעצעלעך זינען שווארץ, זיי
זייער מאמע, די קאץ.

די קאץ שפילט זיך מיט אירע
קעצעלעך.

די אייגעלעך ביי די קעצעלעך זינען
שוין אפן.

זיי זעען שוין.

זיי לויפן ארום איבער דעם חוץ.

די קעצעלעך האבן שארפע נעגל.
ווי קריכן אף דעם בוים, וואס וואקסט
אפן הויף.

קאץ—cat . שווארץ—black . אפן—open . ארומלויפן—
to run around . נעגל—claws . קריכן—to climb . בוים—
tree . וואקסט—grows .

ף - קאץ . שווארץ .
אײס פארמאכט אפן הויף
אײס פארמאכט א קאץ . די קאץ
אײס שווארץ . די קאץ פאט ארײ
קאײנע שווארץ קעצעלעך .
די קאץ פאט שווארץ
נעגל . אויך די קעצעלעך פאן
שווארץ . נעגל .

שמעל צוועק דעם ריכטיקן בוכשטאב אפן ארט פון יעדן פאסיק.
דער פארמע— האט א קא . די קא—
האט קריינע קע—עלעך . די קעצעלע— ווינע—

שוואר. די קע-עלעך שפיל-זי-אפ-
הוי-.

מאך די פאלגנדע איכונג :

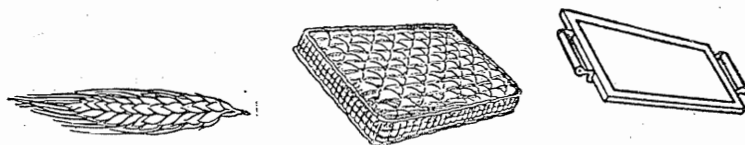
אין האנט — צוויי הענט
אין גאנצן — צוויי
אין קאפ — צוויי
אין וואלד — צוויי
אין מאפ — צוויי

מאך די פאלגנדע איכונג :

וויזן —	איד ויז,	דו ויזסט,	ער ויזט
קאכן —	איד	דו	ער
לויפן —	איד	דו	ער
נעמען —	איד	דו	ער
קענען —	איד	דו	ער

שרייב אן די פאלגנדע צאלן :

11, 13, 20, 19, 17, 15, 16, 12, 14, 18.

יעגער

א — יא — יאגעדע

ע — יע — יעגער

א — יא — יאד

ו — יו — יונג

י — יי — ייד.

יאגעדע

לייען:

יאגט, יאגעדע, יעגער, יענער, יעדער, יא, יאד, יונג,
יונגער, ייד, יידיש, יונגל.

יאגט — hunting . יאגעדע — berry . יעגער — hunter .
יענער — that . יעדער — each, every . יא — yes . יאד — year .
יונג — young . ייד — Jew . יידיש — Jewish . יונגעלעך — boy .

די צוויי הינט.

א מאן, א יעגער, האט געהאט צוויי הינט.
אין הונט איז געווען א יונגער.
דער אנדער הונט איז געווען אן אלטער.
דער יונגער הונט האט געקאנט מאכן קונצן.
ער איז געווען א גוטער יאגד-הונט.
דער אלטער הונט האט נאך געקענט היטן דאס הוי.
האט דער יעגער געטראכט:
איך וועל אויך דעם אלטן הונט אויס-לערנען מאכן
קונצן.
און דער יעגער האט גענומען לערנען דעם אלטן
הונט.

ער האט אים געלערנט יעדן טאג.
 אבער דער אלטער הונט האט נישט אויס-געלערנט
 זיך מאכן קיין איין קונץ.
 יעמאלט האט דער יעגער פאר-שטאנען, אז ער האט
 גענומען לערנען דעם אלטן הונט צו שפעט.
 און דער יעגער האט געזאגט :
 אויב מען וויל איינעם אויס-לערנען,
 דארף מען אים אנהויבן לערנען,
 ווען ער איז נאך יונג.

אלט — old . קונץ — tricks . געטראכט — thought . אויב —
 if . אויסלערנען — to teach . פארשטאנען — understood .
 יעמאלט — then . נאך — still . מען וויל — one wants .

' - יאָגעצט . 'עגער . 'וּלֶג . "צ'יש.
 אַ 'עגער פאָט געפאָט זיין !!
 פֿינט . און פונט איז געווען אין
 אַלעטער, אַר אַן-אָדער אַ יונגער
 אַר יונגער פונט פאָט גע-
 קאָנט אַכאָן קונץ . אַר אַלעטער
 פונט פאָט נאָר געקאָנט פֿיטן
 אַכאָן פֿוּז .

שטעל אוועק דעם ריכטיקן בוכשטאב אפן אָרט פון יעדן פאסיק.
 א — עגער האָט געהאַט צוויי — ינט.
 — יינער פו — זיי — יז געווע — א — ונגער, דער
 אנדערער א — אלטער. דער — עגער האָט
 געזאָגט: — יך וועל — ויך דעם אלט — הונט
 אויס-לערנע — מאכ — קונצ.

יידן.

איך בין א יידיש קינד.
 מיינע עלטערן זיינען יידן.
 די עלטערן פון מיינע עלטערן זיינען אויך יידן.
 די יידן לעבן אה דער וועלט שוין פיל, פיל, יאָרן.
 מיינע עלטערן רעדן יידיש.
 איך לערן יידיש אין דער יידישער שול.
 איך וועל אַמאָל קענען גוט רעדן יידיש.
 אויך — also . לעבן — live . עלטערן — parents . אַמאָל —
 . sometimes

גייסט אריבער די גאס.

גייסט אריבער די גאס,
 זיי ניט פארקלערט.
 עס לויפן טראַמוואַיען,
 עס יאָגן זיך פערד.
 אַריבערגיין — to cross . פארקלערט — thoughtful . אַרום —
 around . טראַמוואַי — trolley car . יאָגן זיך — to hurry . אַ קוק —
 a look . אַפריער — first . פרייט — free, clear . אָף גיך — quickly .

וואָס מיר זײַנען, זײַנען מיר.

וואָס מיר זײַנען, זײַנען מיר,

אַבער יידן זײַנען מיר.

וואָס מיר טוען, טוען מיר,

אַבער לערנען לערנען מיר.

אַ קאַץ און דאָך נישט קיין קאַץ.

יאָסל קומט פון שול און זאָגט:

— זיידע, טרעף אַ רעטעניש:

אפן פענצטער זיצט אַ קאַץ.

איז דער עק פון אַ קאַץ,

און דער קאָפּ פון אַ קאַץ,

און עס איז דאָך נישט קיין קאַץ.

— אַט אַ רעטעניש! — זאָגט דער זיידע. —

אי אַ קאַץ, אי נישט קיין קאַץ.

הײַנט וואָס איז דאָס?

טראַכט דער זיידע און טראַכט,

טראַכט און קען נישט טרעפן.

— אוי, זיידע, זיידע! — לאַכט יאָסל. —

אזא גרינגע רעטעניש,

און דו קאָנסט נישט טרעפן!

עס איז דאָך אַ קאַטער.

טרעפן — to guess . רעטעניש — riddle . דאָך — yet .

פענצטער — window . הײַנט — so . טראַכטן — to think .

לאַכן — to laugh . עק — tail . גרינג — easy . קאַטער — Tom cat .

הער, ווי מע זאָגט:

איך בין אַ ייד. מיר זײַנען יידן.

דו ביסט אַ ייד. איר זײַט יידן.

ער איז אַ ייד. זיי זײַנען יידן.

דער ליגנער.

מיכל איז א פאסטור.
ער היט די טשערעדע שעפסן פון
דארף.

אין מאל טראכט מיכל :
איך וועל אפמארן די מענטשן פון

טשערעדע

דארף.

הויבט מיכל אן שרייען :

„א וואלף, א וואלף! העלפט!“

קומען די מענטשן פון דארף מיט שטעקנס און מיט

העק.

אבער קין וואלף איז נישט געווען.

זען די מענטשן פון דארף, אז מיכל האט זיי אפ-

געמארט.

גלייך זיי ביזע אוועק צוריק יעדערער צו זיין ארבעט.

אפ מארגן איז א וואלף ארויס פון וואלד און גלייך

אוועק צו דער טשערעדע.

מיכל האט דערווען דעם וואלף, האט ער אנגעהויבן

שרייען.

„א וואלף, גיכער, קומט, העלפט!“

אבער די מענטשן פון דארף האבן געטראכט :

מיכל מאכט ווידער שפאס פון אונז.

איז קיינער פון זיי אים צו הילף ניט געקומען.
דער וואלף איז אריין אין טשערעדע און אפגעגעסן
א שעפסעלע.

ליגנער—liar . פאסטוך—shepherd . טשערעדע—flock .
דארף—village . אפנארן—to fool . מענטשן—people . העק—
axes . אנהייבן—to begin . שטעקנס—sticks . בייז—angry .
אף מארגן—next morning . גלייך—straight . שפאט—fun .
צו הילף—to his aid .

טע-טשערעדע. מענטש. מענטשן.
איכל האט געפילט א טע-
כעזע שעפסן פון אכזר.
אוי! אאל האט האט איכל גע-
וואלט אפנארן א מענטשן
פון אכזר. ער האט געוואלט
שריין: "א וואלט, א וואלט!"

שמעל צוועק דעם ריכטיקן בוכשטאב אפן ארט פון יעדן פאסיק.
יז דא—יז געווען א—ערעדע
שעפסן. מיכל—יז געווען דער פאסטו—פו—
דער—ערעדע. ער האט געוואלט מאכ—
שפאט פו—די מענן פון דא—.

דער גרויסער לערער מוישע.

דער גרויסער יידישער לערער מוישע איז געווען
זייער א גוטער מענטש.

ער האט געפיטערט שאף — שעפסן און ציגן.
אזוי מאל איז א קליין שעפסעלע אוועק פון דער
משערעדע.

מויזשע האט דערזען, אז דאס שעפסעלע לויפט.
איז ער געלאפן נאך איר.

ער האט געמיינט, זי וויל אנטלויפן.
ער האט געוואלט דער-יאגן זי און צוריק טרייבן צו
דער משערעדע.

מיט אמאל דערזעט ער, דאס שעפסעלע האט זיך
אפ-געשטעלט לעבן א קוואל מיט וואסער.

זי האט זיך אפ-געשטעלט און גענומען טרינקען.
זי איז געווען זייער דורשטיק.

מויזשע האט געווארט, ביז דאס שעפסעלע האט
געענדיקט טרינקען.

דעמאלט האט ער עס גענומען אף די הענט און
געזאגט:

— דו ביסט זייער מיד, שעפסעלע טייערס! קום
דערפאר, איך וועל דיר נעמען אף די הענט און דיר
אפמאגן צו דער משערעדע.

געפיטערט—watched . געמיינט—thought . דעריאגן—
to get . טרייבן—to chase . אפ-געשטעלט—stopped . קוואל—
spring . מיט אמאל—suddenly . דורשטיק—thirsty . געענדיקט—
finished . ווארטן—to wait . מיד—tired . דעמאלט—then

א מאַרש-ליד.

איינס און צוויי   כאַטש מיר זיינען
 און דריי און פיר.   יונג און קליין,
 וואָס מיר זיינען,   ווי די העלדן
 זיינען מיר.   דארף מען גיין.

כאַטש—although . העלד—hero .

מאָך די פּאַלגנדע איבונג :

איד בין	א קינד.	איד בין	געזונט.
דו	א קינד.	דו	געזונט.
ער	א קינד.	ער	געזונט.
זי	א קינד.	זי	געזונט.
מיר	קינדער.	מיר	געזונט.
איר	קינדער.	איר	געזונט.
זיי	קינדער.	זיי	געזונט.

מאָך די פּאַלגנדע איבונג :

איין מענטש — צוויי מענטשן.
 איין שעפּס — צוויי
 איין ייד — צוויי
 איין העלד — צוויי
 איין אויג — צוויי

די זשאבע און די קאץ.

ניט ווייט פון א טייך איז געזעסן א
זשאבע, א גרינע זשאבע.

גייט פארביי א קאץ און דערזעט
די זשאבע.

זשאבע

דאס איז געווען דאס ערשטע מאל,
וואס די קאץ האט געזען א זשאבע.

טראכט די קאץ:

וואס איז דאס פאר א זאך?

קאן מען דאס עסן?

איך וועל עס כאפן און זען.

זי מען קאן דאס עסן.

די זשאבע האט דערזעהן אז די קאץ קומט אן.

האט די זשאבע גענומען שפרינגען צום וואסער.

די זשאבע שפרינגט, און די קאץ נאך איר.

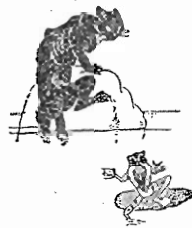
ביז זיי זיינען געקומען צום טייך.

די זשאבע האט א שפרונג געטאן —

און איז טייך אריין.

און די קאץ — גלייך נאך איר.

די קאץ איז קוים ארויס פון וואסער א לעבעדיקע.
פון דעמאלט אן האסט די קאץ די וואסער.

וואסער—frog . ווייט—far . טייך—river . זאך—thing .
פאפן—catch . שפרינגען—jump . נאך—after . קוים—hardly .
לעבעדיק—alive . האסט—hate .

זש — זשעלע

א זשעלע איז געזעסן נישט
ווייט פון טיך.

ז' זשעלע איז געווען א גרינע.
ז' קאץ האט געזען ז' זשעלע.
ווייל ז' קאץ כאפן ז' זשעלע.
שפרינגט ז' זשעלע אין וואסער און.

שלאף אין פריידן.

שלאף אין פריידן,
 דו וויסטסט קין ליידן.
 שלאף, מיין טייער קינד!
 שלאף, מיין פויגעלע,
 מאך צו דאס אייגעלע.
 שלאף זשע, שלאף אצינד!

פריידן—joy . ליידן—suffering . טייער—dear . צומאכן—
 . now—אצינד—to close

מאך די פאלגנדע איבונג:

אין זשאבע	—	צוויי זשאבעס
אין טשערעדע	—	צוויי
אין מאמע	—	צוויי
אין טאטע	—	צוויי
אין זיידע	—	צוויי
אין באבע	—	צוויי

מאך די פאלגנדע איבונג:

א טיש	—	א קליין טישעלע	—	צוויי טישעלעך.
א פיש	—	א קליין	—	צוויי
א ציג	—	א קליין	—	צוויי
א שער	—	א קליין	—	צוויי
א האנט	—	א קליין	—	צוויי
א נאז	—	א קליין	—	צוויי
א פוס	—	א קליין	—	צוויי
א קאץ	—	א קליין	—	צוויי
א האז	—	א קליין	—	צוויי
א בוך	—	א קליין	—	צוויי

וו-ו וואו — וואונדער, וואונד, וואוין, וואויל.
ו-ו וואו — פרוואוין.

וואונדער — wonder . וואוינען — to live . וואויל — good .
פרואוין — to try .

די וואונד.

א יינגל איז געקומען אהיים.
אפן שטערן איז ביי אים געווען א וואונד.
— וואס איז ביי דיר אפן שטערן ? —
האט אים זיין מאמע געפרעגט.
— גארנישט.
— וואס הייסט גארנישט ?
וואו האסטו זיך צעשלאגן ?
— איך האב צעביסן דעם שטערן מיט מינע ציין.
— דו האסט מיט דינע צינער צעביסן ? — האט די
מאמע מיט וואונדער געפרעגט.
ווי האסטו געקאנט דערלאנגען מיט דינע צינער
דעם שטערן?
— ווי ? איך בין ארום-געקראכן אה א שטול.
וואונד — wound . אהיים — home . גארנישט — nothing .
צעשלאגן — hurt . צעביסן — bitten . וואונדער — wonder .
דערלאנגען — reach . ארום-געקראכן — climbed up . ציין, צינער —
teeth .
ווי געפעלט דיר דער ענטפער פון דעם יינגל ?
האט די מאמע אים געגלויבט ?

קומט דער ליבער זומער.

קומט דער ליבער זומער,
שפילן מיר אין זאמד.
וואו עס איז אונדזער וואוינונג,
דארט איז אונזער לאנד.

שווארצע קארשן רייסן מיר,
רויטע לאזן מיר שטיון.
גוטע קינדער נעמען מיר,
שלעכטע לאזן מיר גוין.

ליבער—lovely . זומער—summer . זאמד—sand .
וואוינונג—home . לאנד—country, land . קארש—cherry .
רייסן—pick .

שטעל אוועק דעם ריכטיקן בוכשטאב אפן ארט
פון יעדן פאסיקל :

וו-ו ווינען מיר ? מיר וו-וינען — ין
אמעריקע. דאס — יז א וו-ויל לאנד. — ון
נא — מער ווי דאס : דאס — יז א וו-ונדערליך
לאנד.

מאך פאלגנדע איבונג :

די וואונד — צוויי וואונדן
די היים — צוויי
דער שטול — צוויי
דער טיש — צוויי
די ציג — צוויי
דאס אויג — צוויי

ענג (איינג) — ברענגען, הענגט,
ענק (איינק) — שענקען, בענק,
אנג (איינג) — לאנג, געלאנגען,
אנק (איינק) — דאנק, געשאנק.

ברענגען — to bring . הענגט — hangs . בענק — benches .
שענקען — to present, to give as a gift . דאנק — thanks .
געשאנק — present .

דער בעזים.

א פאטער האט געהאט צוויי זין.
די זין האבן זיך א לאנגע צייט געקריגט.
דער פאטער האט זיי גערופן צו זיך און געזאגט:
"קינדער מינע, קריגט זיך נישט; לעבט גוט צווישן
זיך."

אבער די קינדער האבן נישט געפאלגט.
איינמאל האט דער פאטער געהייסן ברענגען א
בעזים.

ער האט גערופן די זין צו זיך און געזאגט:
"צעברעכט דעם בעזים!"
די קינדער האבן געפרוואווט צעברעכן דעם בעזים.
אבער זיי האבן נישט געקאנט.
דעמאלט האט דער פאטער צע-בונדן דעם בעזים
אם באזונדערע ריטלעך.
און ער האט געזאגט: פרוואווט, צעברעכט איצט.
די זין האבן גענומען די ריטלעך און זיי לייכט
צעבראכן.

"אזוי וועט אויך זיין מיט אייך."
האט געזאגט דער פאטער.

„וועט איר לעבן אייניק,
וועט איך קוינער נישט קאנען שלעכטס טאן.
וועט איר זיך אבער קריגן,
וועט איך יעדער איינער קאנען שלעכטס טאן.“

זיך קריגן—quarrell to . פאלגן—to obey בעזים—broom .
צעברעכט—break . פראוון—to try . צעבינדן—to untie .
ריטל—twig . אייניק—united . שלעכטס—harm .

ווי לעבסטו מיט דינע ברידערלעך און שוועסטערלעך?
ווי לעבסטו מיט דינע פריינט?

מאך פאלגנדע איכונג:

ברענגען —	איר ברענג,	דו ברענגסט,	ער ברענגט,	זי ברענגט
שענקען —	איר	דו	ער	זי
הענגען —	איר	דו	ער	זי
דאנקען —	איר	דו	ער	זי

ברענגען —	מיר ברענגען,	איר ברענגט,	ווי ברענגען
שענקען —	מיר	איר	ווי
הענגען —	מיר	איר	ווי
דאנקען —	מיר	איר	ווי

לא — ליא — ליאלקע.
 לע — ליע — שפיליען.
 לז — לז — לזינקע, לז-לז.
 נו — נז — מאמעניו.

די מאמע.

אליע, ליזליע, אליע, ליזליע!
 שלאף, מיין מייערער, און רו.
 גוט איז דעם, וואס האט א מאמען
 און א וויגעלע דערצו.

אלצדינג קאן מען נאך געפינען,
 אלצדינג קויפט מען נאך פאר געלט.
 נאך א מאמע — זי איז איינע,
 זי איז איינע אף דער וועלט.

שלאף, מיין מייערער, מיין ליבער!
 מאך די אויגן צו און רו.
 גוט איז דעם, וואס האט א מאמען.
 אליע, ליזליע, אליע-לז.

שפיליען — to button . אלצדינג — everything . קויפן —
 געלט — money . ליבער — dear one . to buy .

כ'האב — איך האב.   איך וועל — איכ'ל
 ס'גויט — עס גויט.   ער וועט — ער'ט
 כ'וועל — איך וועל.   וואס האט — וואס'ט
 מיר וועלן — מיר'ן

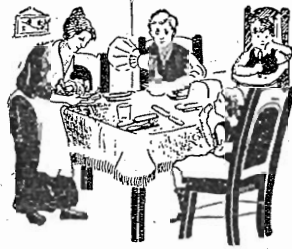
נעכטן צעשלאגן און וויינט היינט.

זיצט א יונגעלע אין דער היים און וויינט.
 — וואס וויינסטו, סעמי שנייערער? — פרעגט די
 מאמע.
 וואס'ט מיט דיר געטראפן?
 — כ'האב זיך צעקלאפט מיין קאפ.
 — וואו? ווען?
 — אט דא, ווייזט סעמי אפן קאפ, נעכטן.
 — וואס זשע וויינסטו היינט?
 — אזוי, ווייל נעכטן איז קיינער אין דער היים נישט
 געווען.

געטראפן — happened.   דא — here.   נעכטן — yesterday.
 היינט — today.

מאך פאלגנדע איבונג:

פון "ער וועט"	מאכט מען "ער'ט"
פון איך האב	מאכט מען
פון עס גויט	מאכט מען
פון עס גיסט	מאכט מען
פון איך וועל	מאכט מען
פון מיר וועלן	מאכט מען
פון וואס האט	מאכט מען

די פאמיליע.

דער טאטע — איינס,   און אז איך בין
 די מאמע — איינס;   נאך דערביי,
 איינס און איינס איז צוויי.   איינס און צוויי איז דריי.
 די מומע גייט —
 איך עפן איר.
 דריי און איינס איז פיר.

מומע — aunt.

פון וועמען באשטייט דיין פאמיליע?

מיין פאטער.

מיין פאטער הויסט סעם.
 ער איז א שניידער.
 ער גייט קליידער פאר מענער.
 מיין פאטער שטייט אהן פרי.
 ער פארט אין שאפ מיט דער סאבוועי.
 ער ארבעט זיבן שטונדן א טאג.
 ער קומט אהנים אין אונט.
 די מאמע גיט אים עסן אונט-ברויט.
 מיר, די קינדער, עסן אפט מיט אים צוזאמען.
 נאך אונט-ברויט לוינענט דער טאטע א צייטונג.
 אמאל לוינען איד פאר מיין טאטן פון מיין שול-בוך.
 ער האט ליב צו הערן, ווי איד לוינען.
 הויסט— is called . שניידער— tailor . אפט— often .
 צוזאמען— together . צייטונג— paper .

ווי הויסט דיין פאטער ?
 וואס טוט דיין פאטער ?
 וויפיל שטונדן א טאג ארבעט דיין פאטער ?
 וועלכע צייטונג לוינענט דיין פאטער ?

הויז-געזינד.

א מאן, א פרוי, א זון, א קינד.
 אונט-ברויט. א הויז-געזינד.
 ארבעט, מי א גאנצן טאג.
 איצטער דו פון זארג און יאג.
 הויז-געזינד— family . אונט-ברויט— supper . מי—
 hard work . זארג— worry . יאג— hurry .

מיין מאמע.

מיין מאמע הייסט שיינדל.
 איך האב זי ליב.
 מיין מאמע טוט אלע זאכן אין הויז.
 זי פארבעט די בעטן.
 זי רייניקט די צימערן.
 די צימערן זיינען ביי אונז דערפאר אלע מאל ריין
 און שיין.

מיין מאמע גרויס צו עסן.
 זי קאכט מיטאג און אונט-ברויט.
 זי קויפט אלע זאכן צום עסן.
 זי קויפט זיי אין קראם אדער אין מארק.
 די מאמע פארריכט אויך די וועש און די קליידער.
 די מאמע ארבעט אין הויז לאנגע שטונדן.
 ווען די מאמע האט פרייע צייט, לייענט זי א יידישע
 צייטונג אדער א בוך.

room — צימער	to make the bed — בעט
store — קראם	therefore — דערפאר
to clean — רייניקן	market — מארק
to prepare — צוגרייטן	paper — צייטונג
to mend — וועש — linen	

ווי הייסט דיין מוטער?
 וואס טוט דיין מוטער?
 וואו נעמט דיין מוטער די זאכן צו עסן?
 געדענק — מען זאגט:
 דאס בעט, דאס צימער, דאס ברויט, דאס קלייד, דאס הויז,
 דאס בוך.

א זיסע זאך.

— מאמע, מאמע, גיב מיר א זיסע זאך ! —
האט א מיידעלע געבעטן ביי איר מאמע.
די מאמע האט איר געגעבן א צוקערל.
דאס מיידעלע האט גענומען דאס צוקערל און
געזאגט :

— יא, מאמע, א צוקערל איז זיס,
אבער איר וויל א זאך, וואס איז זיסער.
האט איר די מאמע געגעבן א ביסל האניק.
האט דאס מיידעלע גענומען דעם האניק
און ווידער געזאגט :
— האניק, מאמע, איז טאקע זיס,
אבער איר וויל א זאך,
וואס איז זיסער פון האניק.
די מאמע האט געטראכט און געטראכט,
און זי האט געפרעגט :
— וואס קאן זיין זיסער פון האניק ?
דאס מיידעלע האט א שמויכל געטאן און געזאגט :
— מאמעס א קוש איז זיסער פון האניק.

זיס—sweet . צוקערל—candy . ווייטער—again .
א שמויכל טאן—to smile . קוש—a kiss .

הער ווי מען זאגט : מאך די פאלגנדע איבונג :

זיס — זיסער	וויס —
ליב — ליבער	שווארץ —
פריי — פרייער	גריין —
בויז — בויזער	רויט —

איך האב ליב.

איך האב ליב צוקער,
איך האב ליב האניק,
איך האב ליב קעז און פוטער.

איך האב ליב עפל,
איך האב ליב בארן,
נאך מער פון אלץ — מיין מוטער.

צוקער — sugar . האניק — honey . בארן — pears . מער —
more . אלץ — everything .

געדענק — מען זאגט :

דער צוקער, דער האניק, דער קעז, דער עפל.
אבער : די בארן, די פוטער.

א גוטער זון.

זאגט אמאל א זון צום טאטן :

„טאטע ! דו גיי ארבעטן, און איך וועל בלייבן אין
דער הויז.
אדער איך וועל בלייבן אין דער הויז, און דו גיי
ארבעטן.“

ווי געפעלט איך דער גוטער זון ?

בלייבן — to stay .

געדענק : מען זאגט :

דער פאטער, דער זון, דער ברודער, דער זיידע.

אבער : די מוטער, די טאכטער, די שוועסטער, די באבע.

גיב נאך דריי ווערטער מיט „דער“ און דריי ווערטער מיט „די“.

מיין ברודער.

מיין ברודער הייסט לעאן.
 ער איז גרעסער פון מיר.
 ער איז עלטער פון מיר.
 ער איז שוין צוועלף יאָר אלט.
 ער גייט אין לעצטן קלאַס פון דער יידישער שול.
 די מאמע זאגט: ער לערנט זייער גוט.
 ער רעדט גוט יידיש.
 זייער אָפּט לייענט מיין ברודער זינע לעקציעס פון
 דעם יידישן בוך פאר דער מאמע.
 די מאמע האָט לעאָנען דערפאר זייער ליב.
 אין דער ענגלישער שול
 לערנט לעאן אויך זייער גוט.

ברודער — brother. גרעסער — bigger. עלטער — older.
 לעצטן — last. לעקציעס — lessons.

שמעל אָוועק „דער“ אָדער „די“ פאר די פּאַלגענדע ווערטער:

פּעטער. מומע. פרוי. מאן.
 קו. אָקס. האָן. חוץ.

מינע און נינע.

מינע איז דריי, באגעגנט זיי מאמע :
און נינע איז פיר. „גוט מארגן, מיין פאָר!“
גייען זיי ביידע ענטפערן ביידע :
אָף אַ שפּאַציר. „גוט מאַרגן, גוט יאָר!“

גייען זיי ווייטער
אָזש ביז דער בריק
און קערן זיך נאָכדעם
אום אָף צוריק.

שפּאַציר—a walk . באַגעגענען—to meet . ביידע—both .
בריק—bridge . פּאַר—a pair . קערן זיך אום—return .

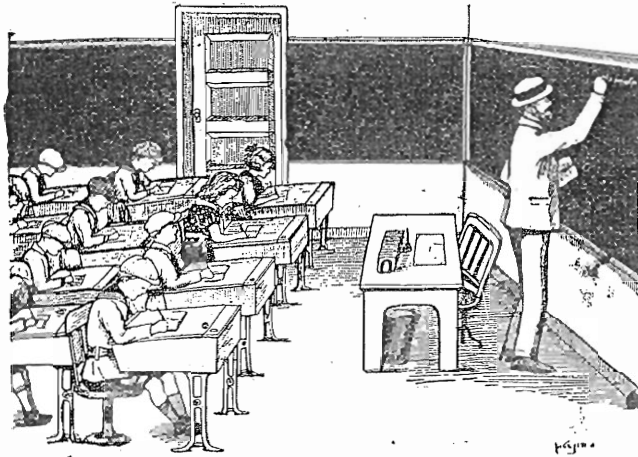
אין אַ קליין שטיבעלע.

אין אַ קליין שטיבעלע
וואוינט אן אלטע יידענע
מיט אירע זיבן קינדער —
אלע אָף ביז וואונדער :

מיט אוינע נעזער,	מיט אוינע ביכער,
מיט אוינע אויגן,	מיט אוינע רוקנס,
מיט אוינע אויערן,	מיט אוינע זיטן,
מיט אוינע קעפּ,	מיט אוינע פיס,
מיט אוינע האַר,	מיט אוינע הענט,

גאַרנישט ניט געגעסן,
גאַרנישט ניט געטרונקען ;
נאָר זיי טאַנצן, שפּרינגען,
לידער נאָר זיי זינגען.

אָף ביז וואונדער—very funny . בויך—belly . רוקן—
back . זייט—side .

אין שול.

איך גיין אין דער יידישער שול.
 איך לערן דאָרט דרין מאַל אַ וואָך.
 איך האָב ליב צו גיין אין דער יידישער שול.
 מיין יידישער לערער איז אלעמאל פריינטלעך.
 ער לערנט אונדז לויפֿענען און שרייבן.
 ער לערנט אונדז רעדן יידיש און זינגען יידישע
 לידער.
 ער דערציילט אונדז שיינע געשיכטעלעך.
 און אמאל שפילט ער זיך מיט אונדז.
 איך האָב פיל פריינט צווישן די שילער פון מיין
 קלאַס.

ווען איד גייט אין שול, נעם איד אלע מאָל מיניע
ביכער, מיין העפט און מיין בלייפֿעדער.
ווען איד קום אין שול, זאגט איד צום לערער: „גוט
מאָרגן, לערער!“

פֿרײַנט — friend . פֿרײַנטלעך — friendly . ליד — song .
געשיכטעלעך — stories . אלע מאָל — always .

געדענק: אז מען קומט ערגעץ צו גיין, ווען עס איז ליכטיק,
זאגט מען: „גוט מאָרגן!“

אז מען קומט ערגעץ צו גיין, ווען עס איז טונקל, זאגט מען:
„גוט אָוונט!“

דער ענטפער אָפּ דעם איז: „גוט יאָר!“

דער ערשטער טאָג אין שול.

איד בין דעם ערשטן טאָג געקומען אין דער ייִדישער
שול.

די מאמע האָט מיך געבראַכט אין דער שול.
דער לערער האָט מיך געפרעגט, ווי איד הייס.
איד האָב אים געזאָגט, אז איד הייס פֿערל.
— און ווי אַלט ביסטו? — האָט ער מיך געפרעגט.
— איד בין זיבן יאָר אַלט. — האָב איד געענטפערט.
דער לערער האָט מיך פארשריבן אין אַ בוך.
ער האָט מיר געוויזן אַן אָרט, וואו איד דארף זיך
זעצן.

דער לערער האָט אויך געזאָגט מיין מאמע, אז איד
דארף האָבן אַ בוך און אַ העפט.
די מאמע האָט געבעטן דעם לערער, ער זאָל מיר
געבן אַ בוך און אַ העפט.
זי האָט באַצאלט פארן בוך און פארן העפט.

דער לערער האט מיר געגעבן דאס בוך און דאס העפט.

דער לערער האט מיט אונדז געשפילט דעם ערשטן מאג אין בלענדעניש.

דאס איז וויער א שוונע שפיל.

דער לערער האט אויך געזונגען מיט אונדז א שוין יידיש לידעלע.

איך האב ליב באקומען די יידישע שול.

איך גיי אין דער יידישער שול יעדן מאג.

געבראכט—brought . בלענדעניש—blindman's buff .

באצאלט—paid . איך הייס—my name is .

מאך פאלגנדע איבונג :

מאך פאלגנדע איבונג :

איך האב ליב די יידישע שול

איך בין אכט יאר אלט.

— — — — — דו

— — — — — דו

— — — — — ער

— — — — — ער

— — — — — זי

— — — — — זי

— — — — — מיר

— — — — — מיר

— — — — — איר

— — — — — איר

— — — — — זיי

— — — — — זיי

א זיגער.

עס הענגט א זיגער

אפן וואנט, אפן וואנט.

און קלאפט זיך רואיק

נאך אנאנד, נאך אנאנד :

טיק-טאק, טיק-טאק.

קלאפן—to tick . רואיק—quietly . נאך אנאנד—steadily

דער זיגער.

קינדער דארפן וויסן, ווען צו גיין אין שול.
זיי דארפן וויסן, ווען אופ-צושטיין.
זיי דארפן וויסן, ווען צו גיין שלאפן.
ווער ווייזט זיי די צייט?
דער זיגער.

דער זיגער האט צוויי הענט אדער
ווייזערס, מיט וועלכע ער ווייזט די צייט.
ווען דער זיגער ווייזט זיבן אדער האלב נאך זיבן,
דארפן קינדער אופשטיין.
ווען דער זיגער ווייזט האלב נאך אכט, דארפן
קינדער גיין אין דער ענגלישער שול.
ניין א זיגער הויבען די קינדער אן לערנען אין דער
ענגלישער שול.
צוועלף א זיגער בייטאג לאזט מען די קינדער גיין
עסן מיטאג.
דריי בייטאג גייען די קינדער פון דער ענגלישער
שול א הויז.
פיר א זיגער, אדער נאך פריער, דארפן די יידישע
קינדער גיין אין דער יידישער שול.
זיבן אין אונט דארפן קלענערע קינדער גיין שלאפן.
עלטערע קינדער קאנען זיצן ביז אכט אדער ניין
א זיגער אין אונט.
ניין א זיגער דארפן אלע קינדער ליגן אין בעט.

ווייזן—to show . צייט—time . ווייזערס—hands .
האלב נאך—half past . פריער—earlier . אנהייבן—to start .
לאזן—to let . אהיים—home .

אַכט אַ זיגער.

שוין אכט אַ זיגער,
אכט אַ זיגער,
באלד וועט ווערן שפעט.
קוש דעם מאמען,
קוש די מאמען
און אריין אין בעט.

וויפיל אַ זיגער איז דאָ?

און דאָ?

און דאָ?

און דאָ?

אַ גוטע נאכט!

אוינס, צוויי, דריי, פיר —
קליינע קינדער זיינען מיר.
פינף, זעקס, זיבן, אכט —
צייט צו שלאפן. אַ גוטע נאכט!

געדענק:

אז מ'גייט אוועק, ווען עס איז טונקל, זאגט מען: "אַ גוטע
נאכט!"

אז מ'גייט אוועק, ווען עס איז ליכטיק, זאגט מען: "אַ גוטן
טאג!"

דער ענטפער אויף דעם איז: "אַ גוט יאָר!"

אונדזערע טעג.

זיבן, זיבן זינען מיר,
זיבן גומע ברידער.
זיבן, זיבן גייען מיר
און מיר קומען ווידער.

דאס זינען די זיבן טעג פון וואך :

דער ערשטער טאג איז זונטיק,
דער צווייטער טאג איז מאנטיק,
דער דריטער טאג איז דינסטיק,
דער פערטער טאג איז מיטוואך,
דער פינפטער טאג איז דאנערשטיק,
דער זעקסטער טאג איז פרייטיק,
דער זיבעטער טאג איז שאבעס.

א טאג מיט א נאכט איז פיר און צוואנציק שטונדן.
אין דער פרי גייט אום די זון, ווערט ליכטיק.
בײַטאג שיינט די זון, איז ליכטיק.
אין אונט גייט די זון אונטער, ווערט שונקל.
בײַנאכט באהאלט זיך די זון, איז פינצטער.

שטונדע—hour . די זון—the sun . גייט אום—rises .
איז ליכטיק—it is light . די זון גייט אונטער—the sun sets .
איז שונקל, פינצטער—it is dark .

א וואָך מיט אַרבעט.

איד בין געזעסן זונטיק
און געטראכט מאַנטיק
צו פאַרן דינסטיק.

האַב איד זיך באַרעכנט מיטוואָך :
ווי קען מען פאַרן דאַנערשטיק,
אז פרייטיק איז שוין באַלד שאַבעס.

געטראכט—thought . זיך באַרעכנט—decided . באַלד—soon .

ווי געפעלט דיר, ווי שנעל ער טראכט און מוט זאָרן?

אַרבעט.

מיטן זעגעלע זעג-זעג-זעג,
מיטן האַמערל קלאַפּ-קלאַפּ-קלאַפּ,
מיטן הובעלע הוב-הוב-הוב,
בויען קינדערלעך זיך אַ שטוב.

פאַטשן הענטלעך פאַטש-פאַטש-פאַטש,
טופען פיסלעך טופ-טופ-טופ ;
פאַטשן הענטלעך, טופען פיס,
אַרבעט מאַכט דאָס לעבן זיס.

זעג—saw . האַמער—hammer . הובל—plane . בויען—
to build . שטוב—house . פאַטשן—to clap . טופען—to stamp

מיט וואָס אַרבעט אַ שניידער ?

מיט וואָס אַרבעט אַ שוסטער ?

מיט וואָס אַרבעט אַ סטאַליער ?

דער שניידער.

שניידער, שניידער!
 ארבעטסט שווער
 מיט דיין נאָזל,
 מיט דיין שער.
 מאכסט אונדז וואָרים,
 מאכסט אונדז שוין.
 האָסט אַ קלייד
 פאַר זיך אליין?

איך האָב פאַר זיך ניט אַנגעגרייט,
 איך האָב פאַר אַנדערע גענייט.

שווער — hard. אַנגעגרייט — prepared.

רעכנ אויס און שרייב אָן די קליידער, וואָס דו טראָגסט ווינטער.

וואו קריגסטו דינע קליידער?

מאָך פאַלגנדע איבונג:

זעג —	זעגעלע —	צוויי זעגעלעך
שער —		צוויי
האַמער —		צוויי
האַנט —		צוויי
פוס —		צוויי

דער שוסטער.

— שוסטער, שוסטער !

— איד, איד, איד.

— נא דיר מיינע אלטע שיד.

ווען איד וועל זאגן : איינס, צוויי דריי,

זאלסטו מיר זיי מאכן ניי !

וואס נייט דער שוסטער ?

פון וואס מאכט דער שוסטער שיד ?

מאך פאלגנדע איכונג :

געדענק :

— נייט אלט איז —

נייט ניי איז אלט.

— נייט קאלט איז —

נייט גרויס איז קליין.

— נייט שמאל איז —

נייט לאנג איז קורץ.

— נייט קורץ איז —

נייט ברויט איז שמאל.

— נייט ארים איז —

נייט הויך איז נידעריק.

— נייט לייכט איז —

נייט רייך איז ארים.

— נייט נידעריק איז —

נייט שווער איז לייכט.

— נייט קליין איז —

נייט ווארים איז קאלט.

א פארמער מיט א פערד.

א פארמער מיט א פערד
אקערן די ערד.
ארבעט שווער דער פארמער,
ארבעט שווער דאס פערד.
ארבעט פון באגניען
ביז די זון ווערט רויט.
אן דעם פארמערס ארבעט
איז נישטא קין ברויט.

ארבעט שווער דער פארמער,
ארבעט שווער דאס פערד.
און פון ווער ארבעט
ברויט געשמאקער ווערט.

אקערן—to plough . באגניען—dawn . געשמאקער—tasty .

וואס טוט דער פארמער ?
וואס גיט אונדז דער פארמער ?
ווער העלפט דעם פארמער אין זיין ארבעט ?

פריער — צעאקערט דער פארמער דאס פעלד.
ווען די ערד איז ווייך, פארזיט דער פארמער.
ווען עס וואקסט אנה, שניידט ער אפ די זאגנען.
דערנאך דרעשט ער די זאגנען און באקומט קערנער.
דערנאך צעמאלט ער די קערנער אין א מיל און
באקומט מעל.
פון די מעל באקט דער בעקער ברויט.
ברויט באקט מען פון ווייצן-מעל אדער פון קארן-
מעל.

וואס דו וועסט זייען.

וואס דו וועסט זייען, דאס וועסטו מאַלן.
 דאס וועסטו שניידן, וואס דו וועסט מאַלן,
 וואס דו וועסט שניידן, דאס וועסטו באַקן.
 דאס וועסטו דרעשן, וואס דו וועסט באַקן,
 וואס דו וועסט דרעשן, דאס וועסטו עסן.

זייען—to sow . שניידן—to harvest . מאַלן—to grind .
 דרעשן—to thresh . ווייזן—wheat . קאַרן—rye .

דער גארטן.

איך בין דעם זומער געווען אין א קעמפ.
 אין קעמפ איז פאראן א גארטן.
 דאס איז א פרוכט-גארטן.
 אין דעם גארטן זיינען פאראן אלערליי פרוכט-
 ביימער.
 פאראן דארט עפל-ביימער, בארן-ביימער, פלוימען-
 ביימער און קארשן-ביימער.
 אויך פערסיקעס וואקסן דארט און אלערליי יאגע-
 דעם: רויטע, שווארצע און גרינע.
 אין מיטן זומער זיינען נאך די עפעלעך גרין און
 הארט.
 ווען מען עסט דעמאלט די עפעלעך, קאן מען ווערן
 קראנק.
 איך האב ליב די עפל ענדע זומער, ווען זיי ווערן
 רויט.
 דעמאלט זיינען זיי זייער געשמאק.

קעמפ—camp . פרוכט—fruit . אלערליי—all kinds .
 פערסיק—peach . יאגעדע—berry . אין מיטן—in the middle .
 דעמאלט—then .

די בעקער.

ווען מיר זיגן	ווען מיר שלאפן
אזוי די קישנע,	אין די בעטן,
שטייען בעקער	שטייען בעקער
און זיי מישן.	און זיי קנעטן.

און פארטאג,
ווען הימל גרויט,
אין שוין גרויט
דאס פרישע ברויט.

קישן—pillow . מישן—to mix . פארטאג—at dawn .
קנעטן—to knead . גרויט—ready . גרויט—is getting gray .

דאס ברויט.

— מאמע טייערע! גיב מיר א שטיקל ברויט.
— גוי, מיין קינד, צום בעקער, וועט ער דיר אויסבאקן
א ברויט.
— טייערער בעקער, באק מיר אויס א ברויט.
— גוי, מיין קינד, צום מילנער, וועט ער דיר געבן
מעל, וועל איך דיר אויסבאקן א ברויט.
— ליבער מילנער, גיב מיר א ביסל מעל.
— גוי, מיין זון, צום פארמער, וועט ער דיר געבן
ווייז. וועל איך דאס אפמאלן און וועל דיר געבן מעל.
— גוטער פארמער! גיב מיר א ביסל ווייז.
— גוי, מיין קינד, אין פעלד; קלייב דארט אן זאנגען
און ברענג צו מיר אהער. וועל איך אויסדרעשן די זאנגען
און וועל דיר געבן ווייז.
— גויט דאס קינד אין פעלד און געפינט דארט זאנגען.

ברענגט ער די זאנגען צום פארמער.
 דרעשט דער פארמער אויס די זאנגען און גיט דעם
 קינד ווייץ.

ברענגט דאס קינד די ווייץ צום מילנער.
 צעמאלט דער מילנער די ווייץ און גיט דעם קינד
 מעל.

ברענגט דאס קינד די מעל צום בעקער.
 פארמישט דער בעקער מעל מיט וואסער, מאכט
 דערפון א טייג און באקט פון דעם אויס א ברויט.
 נעמט דאס קינד דאס ברויט און ברענגט זיין מאמען.
 גיט אים די מאמע א שטיק ברויט.
 עסט דאס קינד דאס ברויט און ווערט געזונט און
 רויט.

טייג—dough . מילנער—miller . מעל—flour .
 קלייב אן—pick . זאנגען—stalks .

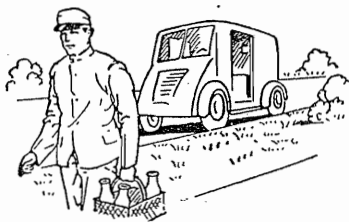
געדענק :

ווען עס איז ניט הארט, איז עס ווייך.
 ווען מען איז ניט קראנק, איז מען געזונט.
 ווען מען האט ניט ליב, האט מען פיינט.
 ווען עס איז ניט פינצטער, איז עס ליכטיק.
 ווען עס איז ניט פול, איז עס לוידיק.

מאך פאלגנדע איבונג :

איך שלאף,	דו שלאפסט,	מיר שלאפן,	זיי שלאפן.
איך שטיי,	דו —	מיר —	זיי —
איך קנעט,	דו —	מיר —	זיי —
איך ליג,	דו —	מיר —	זיי —
איך מיש,	דו —	מיר —	זיי —

דער מילכמאן.

איך טרינק מילך יעדן טאג.
 איך טרינק דריי גלאז מילך א טאג.
 דער מילכמאן ברענגט אונדז די מילך.
 איך האב דערפאר דעם מילכמאן לייב.
 דער מילכמאן פארט ארום אף א פערד און וואגן.
 אמאל פארט ער אף אן אויטאמאביל.
 ווען עס איז נאך פינצטער, פירט ער ארום די מילך.
 ער שטעלט אוועק די מילך בני יעדער טיר.
 דער מילכמאן נעמט אויך צונויף די ליידיקע
 פלעשער.

די מאמע האט מיך אמאל געפרעגט :
 וויסטו, וועלכע פלאש מילך איז פון א רויטער קו
 און וועלכע איז פון א שווארצער ?
 איך האב נישט געוואוסט, וואס צו ענטפערן.
 איצט ווייס איך : צי די קו איז א רויטע, צי זי איז
 א שווארצע אדער א ווייסע, אירע מילך וועט אלץ איינס
 זיין ווייס.

וואגן — wagon . שטעלט אוועק — puts . ליידיק — empty .
 נעמט צונויף — collects . אלץ איינס — just the same .

דער בריוואמאן.

אין דער פרי, ווען איר גיט אין שול,
זע איר לעבן אונדזער הייז דעם
בריוואמאן.

ער טראגט א רענצל.

דער רענצל איז פול מיט בריוו און מיט צייטונגען.
אפט ברענגט אונדז דער בריוואמאן איין בריוו אדער
מער.

אמאל זיינען פאראן בריוו פאר מיין פאטער, אמאל
פאר מיין מוטער און אמאל פאר מיין עלטערער שוועס-
טער.

איר האב נאך איין מאל באקומען א בריוו.
דאס איז געווען פון מיין קאזין אין שיקאגא.
איר בין דעמאלט געווען זייער שטאלץ.
אמאל פרעג איר דעם בריוואמאן :
— האט איר א בריוו פאר אונדז?
זאגט ער מיר : מישרייכט ערשט.
א צייטונג ברענגט אונדז דער בריוואמאן יעדן טאג.

בריוואמאן—letter carrier . רענצל—briefcase . קאזין—
cousin . דעמאלט—then . שטאלץ—proud .

געדענק : מיט זאגט :	מ'זאגט אויך :
איר בין געווען (נעכטן, פריער)	איר בין געגאנגען
דו ביסט געווען	דו ביסט געגאנגען
ער איז געווען	ער איז געגאנגען
מיר זיינען געווען	מיר זיינען געגאנגען
איר זינט געווען	איר זינט געגאנגען
זיי זיינען געווען	זיי זיינען געגאנגען

די פייגל פליען אוועק.

זע, וואס איז אין גרויען הימל?
ניט קיין עראפלאנען.
פייגל רוישן מיט די פלייגל,
פליען אפ פון דאנען.

רוישן—to make noise . פון דאנען—from here .

דער זומער איז אוועק.

דער ליבער זומער איז אוועק.
רעגנס גיסן גאנצע טעג.
נאסע ווינטלעך בלאזן קאלט,
מרייבן פייגלען פון דעם וואלד.
פייגעלעך, פייגעלעך, פול מיט גליק,
געזונטערהייט נאר קומט צוריק!

ליבער—lovely . רעגנס גיסן—it is raining . גאנצע—
all, entire . מרייבן—to drive . גליק—luck . געזונטערהייט—
in good health .

געדענק: ווען מע בעט אדער מע הייסט, זאגט מען:

פון זען — זע, זעמ.
פון פליען — פלי, פליט.
פון קומען — קום, קומט.
פון פייפן — פייף, פייפט.

האַרבסט.

עס איז דער האַרבסט געקומען,
עס וועלן בוים און בלום.
געלע בלעטער, זע איד,
וואַלגערן זיך אַרום.

עס קומט אַ ווינט אַ קאלטער,
פֿיפּט אַ לידל צו.
און די אַרימע בלעטער
האַבן נישט קיין רו.

האַרבסט—fall . וועלן—wither . געל—yellow . פֿיפּן—
to whistle . וואַלגערן זיך—lay in disorder . רו—rest .

האַרבסט אין גאַרטן.

פֿערעלע איז אוועק אין גאַרטן זעגענען זיך מיט די
בלומען.

זינגען די בלומען געווען שוין פֿאַרוועלקט.
האַט פֿערעלע זיך געוואַלט זעגענען מיט די
פֿיגערלעך.

זינגען זיי שוין אוועק-געפֿלויגן.
שטייט פֿערעלע אַן אומעטיקע און רעדט שטיל צו
זיך : דער האַרבסט, דער האַרבסט !
מיט אַמאָל האָט עמיצער איד אַ קלאַפּ געטאָן אין
אַקסל.

פֿערעלע האָט זיך אַ קער געטאָן — ערשט אַן
עפל !

דאָס איז אַן עפל פֿון בוים אַראָפּ-געפֿאלן.

פערעלע האט אופ-געהויבן דעם עפל און מיט א
געלעכטער געזאגט :

— דו שלאגסט זיך גאר, עפעלע! וועל איך דיר
דערפאר אופעסן.

פערעלע האט ארום-געווישט דעם עפל און מיט
אירע ציין אים גענומען ביסן.

זעגענען זיך— to say good bye . אומעטיק— sad . אקסל—
shoulder . א קער טאן זיך— to turn around . א געלעכטער—
laughter . ארומווישן— to clean . ביסן— to bite .

דער ווינט.

עס קומט צו פליען גיך, געשווינט
פון ערגעץ וואו א ווינט.
ער בלאזט, ער בלאזט — וו...וואו...וואו...

עס הערט זיך צו צום ווינט דער וואלד
און ענטפערט אפ אים באַלד.
ער רוישט, ער רוישט — מ...מ...מ...

גיך, געשווינט— quickly . ערגעץ וואו— somewhere .
בלאזן— to blow . רוישט— makes noise .

דער ערשטער שניי.

אפ די פערדער איז עמיץ ער האט אפ די לאנקעס
א וויסער געפלוין. זיין מאנטל פארלאָרן.
ער האט אלע טייכלעך די וועלט איז פון דעמאלט
מיט זילבער באצויגן. א וויסע געוואָרן.

עמיץ— somebody . זילבער— silver . באצויגן— covered .
לאנקעס— lawns . פארלאָרן— lost .

דער שניימאן.

אין גארטן שטייט א גרויסער ווייסער מאן.
פון זיין ווייס געזיכט קוקן צוויי גרויסע
שווארצע אויגן.

אפן קאפ טראגט ער אן אלטן גרויען הוט.
אין האנט טראגט ער א לאנגן שטעקן.
אבער קיינער שרעקט זיך נישט פאר אים.
די קינדער ווארפן אה אים שניי.
און ער שטעלט זיך נישט אנטקעגן.
ווען די זון הייבט אן צו ווארימען, ווערט דער מאן
ווייך ווי פוטער.
און ביסלעכווייז צעגייט ער און צערינט אין וואסער.

שניימאן—snowman . געזיכט—face . קוקן—to look .
טראגן—to wear . זיך שרעקן—to get scared . פוטער—butter .
זיך שטעלן אנטקעגן—to resist, to fight back . ביסלעכווייז—
little by little, gradually . צעגייט, צערינט—to melt .

מאך פאלגנדע איבונג:

אײַך	בײַן	געפּלױגן.	אײַך	בײַן	געוואָרן מײַד.
—	—	—	דו	—	—
—	—	—	ער	—	—
—	—	—	זי	—	—
—	—	—	מיר	—	—
—	—	—	איר	—	—
—	—	—	זיי	—	—

כאַנעקע.

1.

הײַנט איז באַנעקע.
אזוי זאָגט דער זיידע.
אזוי זאָגט דער מאַמע.
אזוי זאָגט די מאַמע.
אזוי זאָגט דער לערער.
כאַנעקע איז אַ פּרײַלעכער יאָמטעוו.
די מאַמע באַקט לאַטקעס.
מיר עסן וואַרימע לאַטקעס.
ווי זינגען זייער געשמאַק.
דער מאַמע האָט אלע קינדער אין שטוב געגעבן
כאַנעקע-געלט.
דער לערער האָט אלע שילעך אין קלאַס געגעבן
דריידלעך.
ער האָט אונדז אויך געלערנט, ווי צו שפילן אין
דריידלעך.
איך שפיל אין דריידלעך מיט מיניע פריינט.
איך שפיל ניט שלעכט.
איך דריי דאָס דריידל זייער גוט.
אַמאָל פארליר איך, אָבער אַמאָל געוויינ איך אויך.
דער יאָמטעוו באַנעקע ציט זיך אַכט טעג.
דער זיידע צינדט באַנעקע אָן ליכטלעך.
יעדן טאָג צינדט ער אָן מיט איין ליכטל מער.

2.

פאַרוואָס מאַכן יידן באַנעקע ?
דער לערער האָט אונדז דערציילט פאַרוואָס :

אוינמאל — האט דער לערער דערציילט — האבן
 די יידן געלעבט אין דעם יידישן לאנד. אבער איבער זיי
 איז געווען א פרעמדער, א גריכישער קעניג.
 איז דער קעניג געווען זייער א שלעכטער. האט
 ער געוואלט, אז די יידן זאלן אופהערן צו זיין יידן און
 ווערן גריכן.

ער האט פארבאטן די יידן צו רעדן די יידישע
 שפראך, אפ-צוהיטן די יידישע יאמטוויזן, אג-צוטאן
 זיך אין יידישע קליידער, רופן זיך מיט יידישע נעמען,
 עסן יידישע שפיין און דאוונען צום יידישן גאט.

ער האט געהייסן, די יידן זאלן רעדן גריכיש; זיי
 זאלן אנטאן גריכישע קליידער; זיי זאלן זיך רופן מיט
 גריכישע נעמען; זיי זאלן עסן גריכישע שפיין און זאלן
 דאוונען צו גריכישע געטער.

ער האט אויך גע-הייסן אריינשטעלן אין דעם שיינעם
 יידישן טעמפל די סטאטועס פון די גריכישע געטער.

האבן זיך געפונען יידן, וואס האבן ניט געוואלט
 אופהערן צו זיין אידן. האבן זיי באשטימט ניט צו פאלגן
 דעם קעניג.

זיי האבן זיך פאר-אויניקט אונטער א העלדישן
 אנפירער — יעחודא האמאקאבי — און זיינען אג-געפאלן
 אה די גריכישע סאלדאטן, וואס דער קעניג האט געשיקט
 קעגן זיי, און זיי צעשלאגן.

זיי האבן באפרייט די יידן. זיי האבן אויך באפרייט
 דעם טעמפל. זיי האבן ארויס-געווארפן פון דארטן די
 סטאטועס פון די גריכישע געטער, האבן אויס-גערייניקט
 דעם טעמפל און באנייט אים.

דעמאלט האבן די יידן געמאכט א יאמטעוו גאנצע
 אכט טעג.

און פון דעמאלט אן מאכן די יידן אין דער זעלבער
צייט א יאמטעו. דאס איז דער יאמטעו באנעקע.

יאמטעו—holiday . לאמקעס—pancakes . פארלירן—
to lose . געווינען—to win . ציט זיך—lasts . צינדט אן—
lights . פרעמדער—foreigner . גריכיש—Greek . אופהערן—
to stop . דאווענען—to pray . סטאטוע—statue . באשטימט—
decided . פאר-אייניקט זיך—united . פארריכט—repaired .

איד בין א קליינער דריידל.

איד בין א קליינער דריידל,
געמאכט בין איד פון בליי.
טא לאמיר, קינדער, שפילן
מיט דריידל איינס, צוויי, דריי.
א, דריידל, דריידל, דריידל,
געמאכט ביסטו פון בליי.
טא לאמיר אלע טאנצן
מיט דריידל איינס, צוויי, דריי.

צום פרילינג.

פרילינג גומער, פרילינג ליבער,
קום צוריק צו אונדז אריבער.
קום און נעם דעם שניי אוועק
און צום ווינטער מאך אן עק.
קום שוין, פרילינג, צו שפאצירן
און די פויגלען ברענג צו פירן.
קום און ציר מיין גארטן אויס
מיט א מאן און מיט א דוין.

עק—end . צירן—to decorate . מאן—poppy .

דאס פערד און דער שפערלינג.

עס איז געווארן ווינטער.
 דער גארטן, די לאנקע און דאס פעלד — אלץ איז
 געווארן באדעקט מיט שניי.
 דער שפערלינג איז געווען הונגעריק.
 ער האט אין ערגעץ נישט געקאנט קריגן קיין זאך
 צו עסן.
 איז דער שפערלינג געקומען צום פערד אין שטאל
 און אים געבעטן :
 — גיב מיר עטלעכע קערנדלעך פון די, וואס דו
 באקומסט צו עסן.
 — ווייזער גוט, האט געזאגט דאס גוטע פערד.
 און דאס פערד האט געגעבן דעם שפערלינג גענוג
 פון דעם האבער און גערשטן, וואס ער האט געגעסן.
 ווען עס איז געקומען דער זומער, האט דער שפער-
 לינג באוויזן, אז ער איז דאנקבאר דעם פערד.
 ווען די בייזע פליגן פלעגן בייסן דאס פערד, פלעגט
 דער שפערלינג קומען צו פליען און פארטרייבן די פליגן.
 אזוי פלעגט ער באפרייען דאס פערד פון ווייטיק.

שפערלינג — sparrow . . . הונגעריק — hungry . . . אין ערגעץ —
 nowhere . . . קריגן, באקומען — to get . . . קערנדלעך — grain .
 האבער — oats . גערשטן — barley . באוויזן — showed . דאנקבאר —
 grateful , פארטרייבן — to chase away . באפרייען — to free .
 ווייטיק — pain, suffering .

מאך פאלגנדע איבערגעזעצונגן :

פון קומען — קום — קומט .
 פון נעמען —
 פון מאכן —
 פון ברענגען —
 פון פירן —

פּוּרִים.

1.

פּוּרִים, פּוּרִים !

דאָס איז גאר אַ פּרײַלעכער יאָם-טעג.
מיר זײַנען נישט געגאנגען אין דער ענגלישער סקול.
מיר זײַנען נישט געגאנגען אין דער ייִדישער שול.
מיר זײַנען געבליבן דעם גאנצן מאָג אין דער הײם.
די מאמע האָט אונדז געקויפט שאלאַך-מאַנעס.
דער טאטע האָט אונדז געשענקט פּוּרִים-געלט.
מיר האָבן געשיקט שאלאַך-מאַנעס צו אונדזערע
פּרײַנט.

איך האב אַה מיין שאלאַך-מאַנעס טעלער ארום-
געלויגט אַ שטיקל טאָרט, און אַראָנזש, און עפל, אַ באָד
און אַ שטיקל שאַקאַלאַד.
מיין פּרײַנט לײַבל האָט פון דעם טעלער אַראָפּ-
גענומען דעם שטיקל שאַקאַלאַד און אַרויפֿ-געלויגט אַ
פּינג און אַ טײַטל.

מיין ברודער און מיין שוועסטער האָבן געשיקט
שאלאַך-מאַנעס צו פיל פון זייערע פּרײַנט.
אין אונז האָבן מיר געהאט אַ פּרײַלעכן מאַלצײַט.
עס זײַנען צו אונדז געקומען די פּוּרִים-שפּילער. זײ זײַנען
געווען פאַרשטעלט, זײ די העלדן אין דער מײַסע פון
פּוּרִים.

2.

פאַרוואָס מאַכן מיר פּוּרִים ?

דער לערער האָט אונדז דערציילט פאַרוואָס. ער
האָט אונדז דערציילט אזוי :
אַמאל איז געווען אַ קעניג. אין זײַן לאַנד האָבן
גערעכט די יידן.

און ביים קעניג איז געווען א מיניסטער, האמען. איז
ער געווען זייער און זייער א שלעכטער. ער האט זייער
פיינט געהאט די יידן.

איז ער אוועק צום קעניג און געזאגט :

די יידן אין דין לאנד זיינען אלע שלעכט. זיי ברענגען
דיך און דעם לאנד נאך שאדן. לאז מיר, און איך וועל מייסן
אלע יידן.

האט דער קעניג דאס האמענען דערלויבט צו טאן :

מייסן אלע יידן פון דעם גאנצן לאנד אין איין טאג.
און די קעניגין פון דעם לאנד איז געווען א יידישע.
זי האט געהייסן עסטער.

איז זי געגאנגען צום קעניג און געזאגט : קעניג ! א
שלעכטער מאן וויל מיר מייסן צוזאמען מיט אלע אנדערע
מענטשן פון מיינ פאלק.

איז דער קעניג געווארן בייז און האט געפרעגט :
ווער איז אט דער שלעכטער מאן ?

האט עסטער געזאגט : דאס איז האמען ; ער האט
געהייסן, מיטאל מייסן אלע יידן. און וויל איך בין א יידישע
טאכטער, וועט מען מיר אויך מייסן.

איז דער קעניג זייער שטארק בייז געווארן און
האמענען און אים געהייסן מייסן. און אלע יידן זיינען
לעבן געבליבן.

און אין אנדערע פון דעם, וואס יידן האבן זיך
גערעטעוועט, מאכן זיי אט דעם יאמטעו פון עסטערן,
דעם יאמטעו פורים.

פורים — feast of Esther . פרוילעך — joyful . פייג — fig .
שאלאך-מאנעם — Purim presents . טייטל — date . מאלצייט —
meal . שפילער — players . פארשמעלט — disguised . מייסע —
story . מיניסטער — minister . שאדן — harm . אין אנדערע —
in memory . זיך גערעטעוועט — were saved .

פּרילינג קומט.

פּרילינג קומט אה אלע וועגן.
לויפט דעם ליבן גאסט אנטקעגן!
לויפט צום וואלד, לויפט צום פעלד —
אומעטום א פרייע וועלט!
קלינגט און זינגט, שפּרינגט און ברומט —
פּרילינג קומט, פּרילינג קומט!

וועג — road . אומעטום — everywhere . ברומט — yell .

קלוג געענטפערט.

יאטל : זאג נאך, מאטל ! פארוואס שינט ניט די
זון ביינאכט, ווען עס איז פינצטער, נאך זי שינט בייטאג,
ווען עס איז סיי ווי ליכטיק ?
מאטל : הערסט, דאס פרעג איך דאך אויך : פאר-
וואס ברענט די זון זומער, ווען עס איז סיי ווי ווארים ?
בעסער וואלט זי ווארימען ווינטער, ווען עס איז אזוי
קאלט.

סיי ווי — anyway . ביינאכט — at night . בייטאג —
in the day time .

זען איבער פון ענגליש אין יידיש :

עס איז פינצטער — It is dark
It is light —
It is warm —
It is cold —

פּײַסאַך.

1.

מיני איז געקומען אין שול.
זי האט געבראכט א זעקעלע מיט נים — קלוינע און גרויסע.

זי איז צו צום לערער און געזאגט :
— לערער ! — מיין מאמע האט מיר געגעבן נים.
זי האט מיר געזאגט, איך זאל די נים צעטיילן צווישן אלע קינדער פון קלאס.

— דו האסט זייער א פינע און א וואוילע מאמען, מיני ! — האט דער לערער געזאגט.

אבער פארוואס האט זי דיר היינט געגעבן די נים ?
— די מאמע האט געזאגט, אז אין עטלעכע טעג ארום האבן מיר דעם יאמטעו פייסאך ; דארה מען זיך אויסלערנען שפילן אין נים.

— זייער ריכטיק, קינדער ! אין דריי טעג ארום האבן מיר טאקע דעם יאמטעו פייסאך. און איך האב איך געקויפט נים און וועל עס איך אויסטיילן.

— אבער, לערער ! פארוואס מאכן מיר דעם יאמטעו פייסאך ? — האט מיני געפרעגט.

— איך האב איך טאקע געוואלט דערציילן. — האט דער לערער געזאגט.

און איצט, אז דו פרעגסט, מינעלע, הערט זיך אלע צו, און איך וועל איך דערציילן.

2.

און דער לערער האט דערציילט אזוי :
אמאל האבן די יידן געוואוינט אין דעם לאנד

מיצראאים. איז דאָרט געווען אַ שלעכטער קעניג. האָט
דער קעניג געלאָזט די יידן טאָן ווײַער שווערע אַרבעט.
ער האָט אויך געהייסן, מען זאָל אלע יונגעלעך, וואָס ווערן
געבוירן בני די יידן, אַרײַנגעוואַרפֿן אין טײַך.

איז בני אַ ייִדישער מאַמען געבוירן געוואָרן אַ
יונגעלעך. האָט זײַן מאַמע נײַט געוואָלט, מע זאָל אים
דערטרינקען אין טײַך. האָט זי גענומען אַ קעסטלעך,
אַרײַנגעלײַגט אין דעם דאָס קינד און אוועק-געשטעלט
אין טײַך, נײַט ווײַט פֿון ברעג.

באלד נאָכדעם איז דעם קעניגס טאָכטער געקומען
צום טײַך באָדן זיך. האָט זי דערזען דאָס קעסטלעך. האָט
זי דאָס אַרױס-גענומען פֿון טײַך. זי האָט פֿון דעם אַרױס-
גענומען דאָס קלײַנע יונגעלעך. ער איז איר ווײַער געפֿעלן
געוואָרן. האָט זי אים גענומען צו זיך און אים געהאַדעוועט
אין קעניגס הױז. זי האָט אים אַ נאָמען געגעבן מױשע.

ווען מױשע איז געוואָרן אַ גרויסער, האָט ער זיך
דערוואָסנט, אַז זײַן טאָטע און מאַמע זײַנען יידן. און ער
האָט געזען, ווי שווער די יידן אַרבעטן. האָט ער באַשלאָסן
בני זיך, ער זאָל באַפֿרײַען זײַנע ברודער.

ווען ער איז עלטער געוואָרן, איז ער געקומען צו דעם
קעניג פֿון מיצראַאים און אים געזאָגט:

שיק אַרױס די יידן פֿון מיצראַאים; אַז נײַט, וועלן
קומען אַה דיר אַלערלײַ אומגליקן.

האָט דער קעניג נײַט געוואָלט.

זײַנען טאָקע אַה דעם לאַנד מיצראַאים געקומען
אַלערלײַ אומגליקן.

און אײַן טאָג זײַנען אין מיצראַאים אין יעדן הױז
געשטאַרבן די עלטערע קינדער. אויך דעם קעניגס
עלטערער זון איז געשטאַרבן.

האָט זיך דער קעניג דערשראָקן.
האָט ער גלייך געשיקט רופן מוֹישֶׁן און אים
געזאָגט: געס אלע יידן — אלט און יונג, מענער און פֿרויען
און קינדער — און גיט אַרויס פֿון מצראַים.

האָט מוֹישֶׁן צונויפֿ-גענומען אלע יידן און זיי אַרויס-
געפירט פֿון דעם לאַנד מצראַים. אזוי האָט ער באַפֿרייט
די יידן פֿון שווערער אַרבעט און געמאַכט זיי פֿאַר אַ פֿריי-
פֿאַלק.

און ווייל די יידן האָבן זיך געאיילט און גיט באַוויזן
צו באַקן ריכטיק ברויט, האָבן זיי געבאַקט דינע קוכנס —
מאַצעס.

דערפֿאַר מאַכן די יידן דעם יאָמטעוו פֿייסאַך, און
דערפֿאַר עסן די יידן פֿייסאַך מאַצעס.

נאָכדעם ווי דער לערער האָט די קינדער דערציילט
די מייסע פֿון פֿייסאַך, האָט ער אלע קינדער אויס-געטיילט
נים.

ער האָט מינים נים אויך אויס-געטיילט.
דער לערער האָט אויך אויס-געלערנט די קינדער
שפֿילן אין נים.

מיני האָט פֿאַרשפֿילט אַ גרויסן טייל פֿון אירע נים.
אַבער איר האָט דאָס נישט פֿאַרדראָסן.
זי האָט זיך גוט אויס-געלערנט שפֿילן אין נים.

פֿייסאַך — Passover . געבוירן ווערן — to be born . ברעג —
shore . קעסטעלע — basket . ער איז איר געפעלן געוואָרן —
she liked him . געהאָדעוועט — brought up . אומגליקן —
plagues . זיך דערשראָקן — got scared . נישט באַוויזן —
had no time . זיך געאיילט — were in a hurry .

די גרינע זומער פויגלען.

גרינע פויגלען זיינען געקומען צו פליען פון הימל.
זיי האבן זיך געזעצט אה די צווייגן פון א בויס.
די פויגלען האבן געטרונקען דעם טוי און געגעסן
דאס ליכט פון דער זון.

זיי האבן געזונגען פון זון-שניין און פון דעם בלויען
הימל.

דער רעגן האט געזעצט די פערדערן פון די פויגלען,
זיינען זיי געווארן נאך גרינער.

אבער אט איז געקומען די קעלט.

די פערדערן האבן באקומען אלערליי קאלירן.

ביסלעכווייז האבן זיי פארוועלקט.

און ווען דער שטארקער מאן, דער פראסט, איז
געקומען און האט א טרויסל געטאן דעם בויס, זיינען זיך
די פויגלען צעלאפן.

טוי—dew . ליכט—light . נעצן—to wet . פארוועלקט—
withered . א טרויסל געטאן—shook .

ווי הייסן די פיר צייטן פון יאר?

א רעגן.

זעט, א רעגן	גיסט א רעגן,
פאלט פון אויבן,	קאן מען שטיפן,
קלאפט אה דעכער,	פון פאפירלעך
קלאפט אין שויבן.	מאכן שיפן.
זאל עס רעגענען,	ווען עס הייבט
זאל עס גיסן!	די זון אן קוקן,
זאלן קליינע	ווערן אלע
מיכלעך פליסן.	מיכלעך טרוקן.

פון אויבן — from above . קלאפט — patters . טרוקן — dry .
גיסן — to pour . פליסן — to flow . שטיפן — to play around .

די פיר צייטן פון יאר.

דער שניי צעריגט,	דאס פעלד איז וויסט,
דאס פעלד — עס גרינט,	דער רעגן גיסט,
אלץ ווערט באנייט.	די פויגלען ווייט.
ווי הייסט די צייט?	ווי הייסט די צייט?
די זון — זי גלייט,	די וועלט איז ווייט,
דער בוים — ער בלייט,	אפן טיך אן אייז,
דער מענטש היי שניידט.	דער שטורעם שרייט.
ווי הייסט די צייט?	ווי הייסט די צייט?

צעריגט — melts . ווערט באנייט — is getting new .
גלייט — glows . שטורעם — storm . וויסט — bare, empty .

צו דערציילן און לייענען.

די מאמע.

א מיידעלע איז געשטאנען אפן גאס.
זי האט געוויינט און גערופן איר מאמען.
ווער איז דיין מאמע? — האט זי א מאן געפרעגט.
מיין מאמע? — האט דאס מיידעלע געזאגט. —
קענסטו ניט מיין מאמען?
זי איז די, וואס איז די בעסטע אה דער וועלט.

דאס קינד און דאס קיכל.

א יינגל איז געגאנגען אין שול.
אין איין האנט האט ער געהאלטן א בוך און אין
דער אנדער האנט א קיכל.
אפן וועג האט אים באגעגנט א הונט.
דער הונט האט א שפרינג געטאן און ארויס-געכאפט
ביים קינד פון האנט דאס קיכל.
דער יינגל איז געווארן בליי.
ער האט א ווארף געטאן דאס ביכל אה דער ערד
און געזאגט:
— שלעכטער הונט! דו האסט ביי מיר צו-געכאפט
דאס קיכל.
איצט נעם דיר אויך דאס ביכל און גיי דו אין שול
לערנען.

דאס יינגעלע און די פעני.

א יינגעלע שטייט אפן גאס און וויינט.
קומט אן א מאן.
זעט דער מאן — דאס יינגעלע וויינט.
פרעגט דער מאן :
— וואס וויינסטו, יינגעלע ?
— איך האב פארלארן א פעני. — זאגט דאס יינגעלע.
— נא דיר אן אנדער פעני. — זאגט דער מאן.
דאס יינגעלע נעמט די פעני און וויינט ווידער.
— וואס וויינסטו איצט ? — פרעגט דער מאן.
— ווען איך פארליר ניט מיין פעני, וואלט איך דאך
איצט געהאט צוויי. — זאגט דאס יינגעלע.

ניס.

א פאטער האט געהאט צוויי זין.
איינער האט געהייסן לייבל, דער אנדערער — סעמי.
דער פאטער האט פאר זיינע זין געבראכט נים.
ער האט די נים אריינגעלייגט אין א קריגל.
לייבל האט אריינגעלייגט זיין האנט אין קריגל און
ארויסגענומען א פאר נים.
סעמי האט דערנאך אויך אריינגעלייגט זיין האנט
און אן-גענומען א פולען הויפן מיט נים.
ער האט אבער זיין האנט ניט געקאנט ארויס-נעמען.
דער פולער הויפן איז ניט דורכגעגאנגען דורך דעם
העלדול פון קריגל.
סעמי האט אן-געהויבן וויינען.
דער פאטער סעמיס האט זיך צעלאכט און געזאגט :
— לאז ארויס א העלפט נים פון דיין האנט, וועסטו
קאנען ארויס-נעמען די האנט.

א צוגעדעקטע שיסל.

א מאן איז געגאנגען אין גאס.
זעט ער — א יונגעלע מראגט א שיסל, און די שיסל
איז צו-געדעקט.
פרעגט ער ביים יונגעלע: „וואס איז דאָרט ביי דיר
אין שיסל?“
ענטפערט דאָס יונגעלע:
— ווען מיין מאמע וואלט געוואלט, אז אלע זאלן
וויסן, וואס אין שיסל איז, וואלט זי דאָס גיט צו-געדעקט.

קלוג געזאגט.

צוויי יונגלעך זיינען געגאנגען אין וועג.
מיט אמאל האט אַן-געהויבן גיסן א רעגן.
קען שירעם האבן די קינדער גיט געהאט.
זאגט איינער פון די יונגלעך צום צווייטן:
— קום, לאמיר גיין און זעצן זיך אונטער א בויס.
די צווייגן פון בויס וועלן אונדז פארשטעלן פונם
רעגן.
יא, — האט געזאגט דער צווייטער יונגל, — אבער
אין א ביסל צייט ארום וועט דער רעגן אדורך אויך דורך
די צווייגן פון דעם בויס.
— נו, איז וואס? — האט דער ערשטער יונגל גע-
זאגט. — וועלן מיר דעמאלט זעצן זיך אונטער א צווייטן
בויס.

זיך שיר ניט דערטרונקען.

עס איז געווען זומער. עס איז געווען היים.
א יינגערלע איז אריין אין מיך באדן זיך.
ער האט ניט געקענט שווימען.
ער איז צוועק ווייט און גענומען טרינקען זיך.
א מאן, וואס האט זיך אויך געבאדן אין מיך, האט
דאס יינגערלע ארויס-גענומען פון וואסער.
דעמאלט האט דאס יינגערלע געזאגט :
— איך וועל מער ניט גיין באדן זיך, ביז איך וועל
קענען גוט שווימען.
— נארעלע, — האט אים דער מאן געזאגט, — ווי
וועסטו זיך אויסלערנען שווימען, אויב דו וועסט ניט גיין
באדן זיך ?

אָוונט־ברויט.

א יינגערלע איז געקומען אהיים אין אָוונט.
— מאמע ! — האט ער געזאגט, — גיב מיר אָוונט-
ברויט.
האט אים די מאמע געגעבן ברויט מיט פוטער.
— איך וויל ניט קיין ברויט מיט פוטער. — האט
לײַבל געזאגט.
האט אים די מאמע געגעבן אן איי.
— איך וויל ניט קיין איי. — האט לײַבל געזאגט.
— וואס זשע זאל איך דיר געבן, מיין זון ? — האט
די מאמע געפרעגט.
— גיב מיר אָוונט-ברויט ! — האט לײַבל געזאגט און
זיך צעווייגט.

ברית.

א קליון יינגעלע האט געזען, ווי זיין פאטער לוינעט
א בוך.

דער פאטער האט אה זיינע אויגן געהאט ברילן.
האט דאס יינגעלע געזאגט:

פאפא! גיב מיר אויך ברילן, וועל איך אויך לוינען
א בוך.

דער פאטער האט דעם יינגעלע געגעבן זיינע ברילן.
דאס יינגעלע האט אנגעטאן די ברילן און געוואלט
לוינען.

אבער ער האט נישט געקאנט.

אין א ביסל צייט ארום האט דער פאטער געבראכט
זיין וינגעלע אן אנפאנגער-ביכל.

— דאס זיינען זיינע ברילן. — האט ער געזאגט. —
לערן און דו וועסט קענען לוינען.

די פרוי און די אייער.

א פרוי איז געשטאנען און פארקויפט אייער.

א שלעכטער ייגל איז פארביי געגאנגען.

ער האט מיטן פוס א שטויס געגעבן דאס קערבעלע
מיט די אייער.

די אייער האבן זיך אויס-געשאטן אה דער ערד און
זיך צעבראכן.

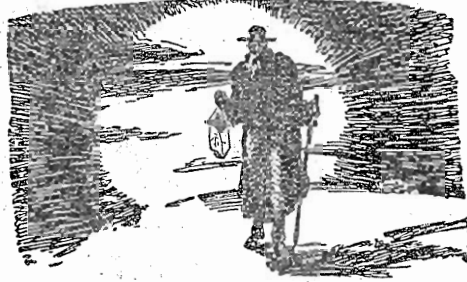
די פרוי איז געשטאנען און האט געוויינט.

סעמי האט דאס דערזען.

אים האט זייער פארדראסן אויף דעם, וואס דער
נארישער ייגל האט געטאן.

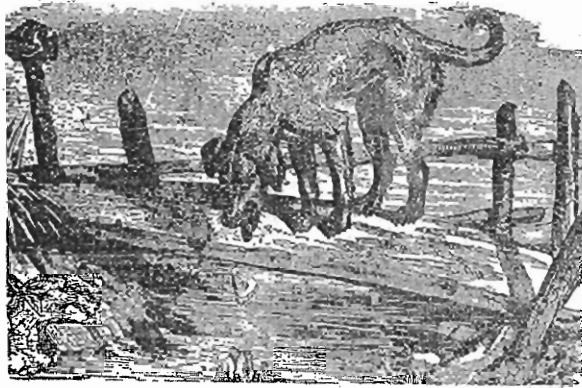
איז ער געלאפן גלייך צו זיך אהיים.
 ער האט גענומען דאס געלט, וואס ער האט אפ-
 געשפארט, געבראכט און אפ-געגעבן דער פרוי.
 די פרוי האט אים געוואלט באדאנקען.
 אבער ס'עמי איז שנעל אוועק-געגאנגען.

דער בלינדער און דאס ליכט.

נאכט. עס איז פינצטער.
 גייט אין דער נאכט א בלינדער מאן און האלט אין
 האנט א לאמטערנע.
 זעט אים אן אנדער מאן און פרעגט :
 — טייערער, אה וואס דארפסטו דאס ליכט ?
 קענסטו דען זען ?
 ענטפערט אים דער בלינדער :
 — נין, איד קען נישט זען.
 אבער. ווען איד האלט א ליכט אין מיין האנט,
 קאנען אנדערע מענטשן מיר זען, און זיי וועלן מיר העלפן.
 זיי וועלן מיר נישט לאזן אריינפאלן אין א גרוב.

דער הונט און זײַן שאַטן.

אַ הונט האָט ערגעץ געכאַפּט אַ שטיק פֿלײַש.
 ער האָט דאָס פֿלײַש געטראָגן אין מויל.
 אַז זײַן וועג קומט דער הונט צו אַ גראָבן.
 דער גראָבן איז פֿול געווען מיט וואַסער, און איבער
 דעם גראָבן איז געלעגן אַ ברעטל.
 דער הונט איז אַרויף אַף דעם ברעטל.
 פֿון ברעטל האָט דער הונט אַ קוק געטאָן אין
 וואַסער.
 דאָס וואַסער איז געווען רײַך און קלאָר.
 דער הונט האָט אין וואַסער דערזען אַ צווייטן הונט.
 דער צווייטער הונט האָט אויך געהאַט אַ שטיק
 פֿלײַש אין מויל.
 אונדזער הונט האָט געוואַלט קריגן אויך דעם
 צווייטן שטיק פֿלײַש.

ער האט געעפנט דאס מויל צו כאפן דאס צווייטע
שטיק פלויש.
גלייך איז זיין אויגענער שטיק פלויש אריין-געפאלן
אין וואסער.
און דער הונט איז געבליבן מיט גארנישט.

וועמען זאל געהערן דאס בוך.

צוויי מענטשן גייען אין גאס.
זיי געפינען א בוך.
זיי הויבן גלייך אן שפארן זיך : וועמען זאל דאס
בוך געהערן.
אוינער זאגט : איך האב דער ערשטער דערזען
דאס בוך.
דאס בוך איז דערפאר מינים.
און דער אנדערער זאגט :
איך האב דאס בוך אויפ-געהויבן.
דערפאר איז דאס בוך מינים.
גיט פארביי נאך א מאן. הערט ער — זיי קריגן
זיך.
פרעגט ער זיי : ווער פון אייך קאן לויפען ?
— גיט איך. — ענטפערט אוינער.
— אויך גיט איך. — ענטפערט דער אנדערער.
— היינט אה וואס דארפט איר דאס בוך ?
גיט בעסער דאס בוך מיר, און איר הערט אה קריגן
זיך.

דער שטומער.

א שטומער ארימאן איז געזעסן ביים וועג.
ער האט געצויגן זיין האנט און געבעטן, מען זאל
אים עפעס געבן.
גייט פארביי א מאן. פרעגט ער דעם שטומן :
— וואס פעלט דיר ?
— אד, — האט געענטפערט דער שטומער, — איך
קאן נישט רעדן.

דער הויקער.

ביי א טייכל איז געזעסן אן אלטער מאן.
אפן רוקן איז ביי אים געווען א הויקער.
דער אלטער מאן האט געכאפט פיש.
ביים ברעג פון טייכל האבן זיך געשפילט קינדער.
די קינדער האבן געלאכט פון דעם אלטן מאן.
זיי האבן געווארפן שטייגדלעך אין זיין הויקער.
דער הויקער האט געשוויגן און גארנישט נישט
געזאגט.
מיט א מאל גליטשט זיך אים איינס פון די קינדער
און פאלט אריין אין טייכל.
דער הויקער האט גלייך אראפ-געווארפן פון זיך די
קליידער און די שיד.
ער איז אריין-געשפרונגען אין וואסער.
ער האט געכאפט דעם יינגל פאר דעם גארטל און
אים ארויס-געשלעפט פון וואסער.

צוויי ציגן.

צוויי ציגן האבן זיך באגעגנט אה א ברעט.
דאס ברעט איז געלעגן ווי א בריקל איבער א טייכל.
ביידע ציגן האבן ניט געקאנט אריבער דאס בריקל
אין דער זעלבער צייט.
אינעם פון די צוויי ציגן האט געמוזט זיך אומקערן
צוריק.

ואנט איין ציג צו דער צווייטער :
גיי צוריק, לאז מיר אריבער.
שרייט די צווייטע : וואס עפעס איך ? גיי דו צוריק.
— איך בין דאך עלטער פאר דיר.
— אבער איך בין פריער ארום אה דעם בריקל.
די ציגן האבן זיך לאנג געקריגט.
דאן זיינען ביידע שטארק ביז געווארן.
זיי האבן גענומען שטויסן אינעם די אנדערע מיט
די הערנער.
אזוי לאנג געשטויסן זיך, ביז ביידע זיינען אריין-
געפאלן אין טייכל אריין.

דער טרעפער.

סעמי איז געווען זייער אפגעלאזט.
אז ער האט געגעסן אן איי, האט ער פארגאסן דאס
געכלא אה זיינע הייז.
און אזוי, מיט פארפלעקטע הייז, איז ער אוועק
אין שול.
באגעגנט אים זיין פריינט בערל און זאגט :
איך בין א טרעפער. איך קאן דיר זאגן, וואס דו
האסט געגעסן אין דער היים.
— וואס ? — האט סעמי געפרעגט.
— דו האסט געגעסן אן איי.
האט זיך סעמי געוואונדערט.
אה מארגן האט סעמי געגעסן ברויט מיט פוטער.
זיינע שמוציקע פינגער האט ער אפגעווישט אן
היטל און געמאכט א פלעק.
בערל האט א קוק געטאן אה סעמים היטל און
געזאגט :
דו האסט היינט געגעסן ברויט מיט פוטער.
סעמי האט זיך געוואונדערט און דערציילט וועגן
דעם דער מאמען :
— מיר האבן אין שול א יינגל, טרעפט ער יעדעס
מאל, וואס איך האב געגעסן.
די מאמע האט א קוק געטאן אה סעמים קליידער
און פארשטאנען, פארוואס יענער יינגל טרעפט.
זי האט סעמין אנגעטאן זיינע הייז און א ריין היטל.
סעמי איז געגאנגען אין שול.
בערל האט געקוקט און געקוקט אה סעמין, אבער
ער האט שוין נישט געקאנט טרעפן, וואס סעמי האט געגעסן.

איציג און שפיציג.

- איציג : טרעף, וואס איד האב ביי זיך אין קעשענע ?
 שפיציג : איד קען ניט טרעפן, זאג מיר בעסער.
 איציג : ניין, דו מוזסט טרעפן.
 ש. ווער האט עס דיר געגעבן ?
 א. קיינער האט עס מיר ניט געגעבן.
 ש. וואו האסטו עס געקויפט ?
 א. איד האב עס ניט געקויפט.
 ש. ווי אזוי קומט עס צו דיר אין קעשענע ?
 א. עס איז דארט אויס-געוואקסן.
 ש. וואס פאר א קאליר האט עס ?
 א. עס האט ניט קיין קאליר.
 ש. איז עס פון שטיין ?
 א. ניין ; שטיין וואקסט ניט.
 ש. ווער האט עס פארזיט ?
 א. קיינער ניט.
 ש. איז עס ווייך אדער הארט ?
 א. ניט ווייך און ניט הארט.
 ש. איז עס געשמאק צו עסן ?
 א. ניין, מ'קאן דאס ניט עסן.
 ש. איד גלייב ניט, אז דו האסט עפעס אין קעשענע.
 א. איד פארזיכער דיר, אז איד האב.
 ש. וועסט מיר עס געבן, אויב איד וועל טרעפן ?
 א. איד קען עס ניט ארויסנעמען פון קעשענע.
 ש. און איד קען ניט טרעפן.
 א. גיסט זיך אונטער ?
 ש. יא, זאג, וואס איז דאס ?
 א. א לאך.

רער ערלעכער הענדלער.

אלטער האט געהאנדלט מיט אלטע קליידער.
ער פלעגט אומגיין און אויסרופן :
אלטע קליידער קויה איד, אלטע קליידער !
א פענצטער האט זיך געעפנט, און א מאן האט
געזאגט :
קומט אריין, איד האב אן אלטן אנצוג צו פארקויפן.
אלטער איז אריין אין הייז און אפ-געקויפט דעם אלטן
אנצוג.
אין א האלבער שטונדע ארום האט ער זיך צוריק-
געקערט.
— וואס ווילט איר ? — האט אים געפרעגט דער
מאן, ביי וועמען ער האט געקויפט דעם אנצוג.
האט אלטער געענטפערט :
איד האב אין אייער אנצוג געפונען הונדערט דאלער.
בין איר געקומען, זיי אייך אפ-צוגעבן.
דער מאן האט זיך געוואונדערט איבער דער
ערלעכקייט פון דעם הענדלער און געזאגט :
איר זינט אן ערלעכער מענטש, איר האט נישט
געוואלט נעמען פרעמד געלט. אבער איר וועל עס ביי
אייך נישט נעמען. איר שענקט עס אייך אוועק.
אלטער האט באדאנקט פארן געשאנק, און טרערן
זיינען אים געשטאנען אין די אויגן.

דער גערטנער און זיינע זין.

א גערטנער האט געוואלט, אז זיינע זין זאלן גוט
קענען די ערד-ארבעט און גוט בא-ארבעטן דעם גארטן.
פארן טויט רופט צו דער גערטנער זיינע זין און
זאגט צו זיי :

קינדער ! ווען איך וועל שטארבן, זאלט איר אין
גארטן גוט זוכן, וואס דארט איז באהאלטן.

די קינדער האבן געמיינט, אז אין גארטן איז ערגעץ
באהאלטן געלט.

ווען דער פאטער איז געשטארבן, האבן די קינדער
גענומען גראבן דעם גארטן.

זיי האבן צעגראבן דעם גאנצן גארטן, אבער זיי
האבן קיין געלט נישט געפונען.

אבער ווייל די קינדער האבן צעגראבן דעם גארטן
זייער און זייער, גוט, האבן אלע זאכן גענומען וואקסן
דארט זייער גוט.

און דער גארטן האט לעגעס יאר געבראכט מער
פרוכט, ווי ווען עס איז פריער.

דעמאלט האבן די קינדער פארשטאנען, וואס עס
איז געווען באהאלטן אין גארטן.

די געשמאקע בארן.

א מאן האט געשיקט זיין דינער קויפן פאר אים
געשמאקע בארן.
קומט דער דינער אין קראם און בעט, מען זאל אים
געבן געשמאקע בארן.
גייט אים דער קרעמער.
זאגט דער דינער: אבער איך וויל די בעסטע.
זאגט דער קרעמער: פארזוך, וועסטו וויסן, ווי
געשמאק די בארן זיינען.
טראכט דער דינער: ווי וועל איך אבער וויסן,
אז אלע בארן זיינען געשמאק, אויב איך וועל פארזוכן
נאר איינע אדער צוויי?
האט דער דינער גענומען און אפ-געביסן פון יעדער
באר א שטיקל, צו וויסן, צי יעדע באר איז געשמאק. נאך
דעם האט ער די בארן געבראכט צו זיין באלעבאס.
דער באלעבאס האט אים באלד אפ-געזאגט פון
זיין שטערע.

צום ציילן זיך.

איינס, צוויי, דריי.
אדער, לידער, ליי.
אקו-באקו,
ביידע גלאקו.
צירל, פערל,
דוקס ארויס!

רעטענישן און פראגן.

וואס איז דאס :

1. האט בלעמעל און איז נישט קיין בוים ; האט א רוקן און איז נישט קיין מענטש.
  2. אלעמען באנייט דאס, אלעמען באקליידט דאס, און אליין גייט עס נאקעט.
  3. גרין ווי גראז — נאך נישט דאס ; רויט ווי בלוט — נאך נישט גוט ; שווארץ ווי קויל — דאס איז וואויל.
  4. צוויי ברידער זיצן אה איין בוים און זעען זיך נישט.
  5. וואס וואקסט אן א רעגן ?
  6. ווען גייט א שניידער אומזיסט ?
  7. איך געפין זיך איין זינגער, אין גראז און אין גלאז, אבער קיינמאל נישט אין קיך, צי אין הויז, צי אין שלאס.
  8. ווער טראגט דעם גרעסטן היטל ?
  9. וואס פאר א שירעם טראגט דער פרעזידענט, ווען עס רעגנט ?
  10. פיר ברידער יאגן זיך און קענען זיך נישט דעריאגן.
  11. וואס פאר א וואסער איז אן א זאמר, און וואס פאר א קעניג איז אן א לאנד ?
  12. ער גייט און גייט און רירט זיך נישט פון ארט.
- די ענטפערס אף די רעטענישן זיינען :
- א נאדל. הארץ א בוך. א נאסן. דער מענטש מיטן גרעסטן קאפ. טרערן-וואסער און דער קעניג פון קארטן. א זינגער. ווען ער מאכט נישט קיין קניפל. א זינגער. קארש. רעדער פון א וואגן.

צום זינגען.

לאמיר באגריסן.

לאמיר די שול באגריסן. (2 מאל)
לאמיר, לאמיר, לאמיר, לאמיר, (2 מאל)
לאמיר די שול באגריסן.

און אז דער לערער.

און אז דער לערער זינגט, (2 מאל)
זינגען דאך אלע שילער.
און אז דער לערער זינגט, (2 מאל)
זינגען דאך אלע שילער.
און אז דער לערער לאכט, (2 מאל)
און אז דער לערער שווייגט, (2 מאל)
און אז דער לערער שלאפט, (2 מאל)

שטייט אין פעלד א ביימעלע.

שטייט אין פעלד א ביימעלע,
האט עס גרינע צווייגעלעך.
זיצט דערוף א פייגעלע,
מאכט עס צו די אייגעלעך.
אף די גרינע צווייגעלעך
וואקסט א גאלדן עפעלע.
מאך צו, מיין קינד, די אייגעלעך.
א בראכע אף דיין קעפעלע.

איד בין א גוטער מוזיקאנט.

— איד בין א גוטער מוזיקאנט,
איד קום פון פריילעך-לאנד.
— דו ביסט א גוטער מוזיקאנט,
דו קומסט פון פריילעך-לאנד.

שפיל איד אה מיין פידל,
אה מיין שויןער פידל:
פידל פי-פי-פי. (3 מאל)

שפיל איד אה מיין צימבל,
אה מיין שויןעם צימבל:
צימבל צים-צים-צים. (3 מאל)

שפיל איד אה מיין פייקל,
אה מיין שויןעם פייקל:
פייקל באם-באם-באם. (3 מאל)

קומט ארויס.

אוינמאל וומער בין דער נאכט
האט א פויגעלע געלאכט,
האט א פויגעלע געלאכט
כא-כא-כא !

קינדער, קינדער, קליין און גרויס,
קינדער, קינדער, קומט ארויס,
קומט ארויס, עס איז שפעט.
כא-כא-כא !

ענטפערט מיר.

הערט נאָר איר, ענטפערט מיר,
ענטפערט מיר גענויער.
וואָגט, מיט וואָס, מיט וואָס, מיט וואָס
אקערט ערד דער פויער ?

קום אהער, ס'איז ניט שווער
צו ענטפערן גענויער :
מיט אן אקער, מיט אן אקער
אקערט ערד דער פויער.

הערט נאָר איר, ענטפערט מיר,
ענטפערט מיר גענויער.
וואָגט, מיט וואָס, מיט וואָס, מיט וואָס
שניידט דאָס פערד דער פויער ?

קום אהער, ס'איז ניט שווער
צו ענטפערן גענויער :
מיט אַ קאסע, מיט אַ קאסע
שניידט דאָס פערד דער פויער.

די נייע פידל.

ס'האט דער טאטע פון יארידל
מיר געבראכט אַ נייע פידל.
דאָרע-מי-פא-סאל-לא-סי —
שפיל איך טייל די-די-די.
רעכטן פוס פארויס אַ ביסל,
קלאפ דעם טאקט צו מיטן פיסל.
דאָרע-מי-פא ...

האלט דאס קעפל אנגעבויגן
און פארגלאז מיט בידע אויגן.
דאדע-מי-פא ...

סיקועלט און סיוואנדערט זיך די מאמע:
קענסט דאך שוין די גאנצע גאמע.
דאדע-מי-פא ...

מע קאן אויך זינגען: „קומט דער ליבער-זומער“ אף זינט
92, „ארבעט“ אף זינט 110 און „איד בין א קלוינער דרוידל“ אף זינט
125.

וואס צו טאן און וואס ניט צו טאן.

פאלג דיין פאטער און מוטער, דו וואלטסט לאנג לעבן.
וואלטסט ניט טיטן.
וואלטסט ניט גאנווענען.
ווען דו פארשפרעכסט עפעס, וואלטסטו פינקטלעך
האלטן דיין ווארט.
וואלטסט ניט וואגן קיין ליגן.
וואלטסט ניט אפנארן.
וואלטסט ניט שווערן אף פארש.
וואלטסט ניט פארדריקן דיין האנט פאר אן ארימאן,
נאר עפענען וואלטסטו דיין האנט פאר אים.
וואלטסט ניט פייגט האבן דיין פריינט אין הארצן.
וואלטסט ניט טאן אנדערע, וואס דו ווילסט ניט, מיטאל
דיר טאן.
וואלטסט ליב האבן דיין פריינט ווי זיך אליין.